

ko
nen
K-
T
BIA
L

Opera Kujantö
Katsi maisteria maalla
Kesäaamen
Dorina

Armi A. Karisto Sastentö

EPRA KUJANPÄÄ

KAKSI MAISTERIA MAALLA

[Veikko Korhosen]

EPRA KUJANPÄÄ

KAKSI MAISTERIA MAALLA

KESÄINEN TARINA

1929

Arvi A. Karisto Osakeyhtiö

I

Muutamalle Savon puolen maaseutuasemalle pysähtyy juna, ja muiden matkustajien mukana laskeutuu asemalaiturille pitkä, hontelo herrasmies, korjaillen hieman hermostuneesti luusankaisia silmälasejaan ja koettaen tarkkailla, niinkuin etsisi jotakin vastaanottajaa. Maisteri Hirmu oli houkuteltu lähtemään Savoan viettämään juhannusta oikeassa mehevässä talonpoikaistalossa, ja puuhaajat olivat kertoneet talon isännän olevan asemalla häntä vastaanottamassa.

Näkyipä maalaisäijiä kävelevänkin laiturilla, mutta tuskinpa heistä yksikään näytti jotakuta vierasta odottelevan. Kalansaaliistaan tuntuivat puhuvan, ja mitäpähän kukin lienee laskeellut kiverällä savolaismurteellaan, jota Hirmu nyt ensi kertaa kuuli oikein alkuperäisenä ja syntymäsijoillaan.

Eihän täällä mitään Tuomaisen isäntää näkynyt. Toverit olivat puhuneet taas omiaan ja

mihinkä hän nyt täällä oudossa paikassa osaisi ja mistä löytäisi sen heidän kehumansa retevän maalaistalon.

Maisteri Hirmun nenä alkoi niiskahdella, ja laihahkolle kaulalle ilmestyi punaa, vähitellen koettaen nousta naamalle, jossa iho oli ihmeellisen kuivettunutta ja harmaata, vaikka mitään vanhuuden ryppyjä ei vielä näkynytäkään. Se niiskahteleminen oli merkinä perinpohjaisesta hermostumisesta, johon viime aikoina itseään liiaksi rasittanut maisteriparka joutui kaupungissa hyvin usein taloudenhoitajattarensa ja toveriensa keskuudessa.

Paha periköön, hänen pakaasinsahan taitaa mennä junan mukana, muisti Hirmu ja yhä enemmän hermostuen alkoi kaivella pakaasilappua taskuistaan ja harppoa pitkillä säärillään pakaasi-vaunun luokse. Veturi jo nyhti junaa liikkeelle, ja maisteri heilautti lappuaan junamiehille.

»Pakaasi, pakaasi!»

»Täällä», hymyili joku asemamies, ja Hirmu hoksasi, että taaspa hän oli ollut naurettavan hamejämielinen.

Siinä oli tavarat, mutta mihin hiiteen hän ne nyt panisi. Autopirssiltä suhahteli henkilövaunuja liikkeelle ja suuri linja-autokin lähti töristen toisten jälkeen. Juuri siihen linja-autoon oli

maisteria neuvottu asettumaan ja mainitsemaan vain talon nimi kuljettajalle, niin pääsisi puolen kilometrin päähän talosta, jos ei niinkuin vastaanottajaa sattuisi olemaan. Matkakin maksaisi vain parikymmentä markkaa.

Joku kyydittä jäänyt jätterä autoilija vaani maisterista kyytiä itselleen ja kysäisi:

»Mittees se herra kahteloo?»

»Tjaah . . . minulla olisi matka Tuomaisen taloon. Onko täällä näkynyt sen talon isäntää?»

»Eipä tuota ou eroittanna. Kyllähän minä vien. Tässäkö ne on herran tavarat?»

Paksuniskainen, vähän pirtulta haiseva autoilija keräsi jo maisterin tavaroita, ennenkuin tämä ehti myöntääkään, ja mitäpä muuta kuin vanha huojahteleva voorti lähti kohta viemään Hirmua Tuomaiseen.

Maisteri Hirmu oli kitsas mies ja pahoitteli, ettei tullut kysyneeksi kyytipalkkaa ennen lähtöä. Mitäpä sitä nyt enää kehtasi ruveta kyselemään, eikä olisi mitään tavallista puhetta kuulutkaan, kun vaunu kurisi, kurmatti ja rytkähтели rosoisella tiellä. Ajettiin vähän matkaa, ja voortiparan keula alkoi pahasti höyrytä. Mies pysäytti ja lähti etsimään vesipaikkaa tien varresta. Sitä ei tuntunut löytyvän, koskapa mies kohta mukisi voortilleen:

»Mistee helevetistä sinulle sitä vettä nyt otetaan? Sitäpä lasket ja lorostat kintuillesi.»

Autoilija istahti askellaudalle, kaivoi savuke-laatikon esille ja sytytteli rauhallisesti, tarjosipa maisterillekin, joka käännähteli pahantuulisen näköisenä istuimellaan.

»Ei, kiitos.»

Sahvööri tunki tupakat taskuunsa ja kaiveli putelin esille, jonka kyljessä roikkui resepti. Maistoi, ähkäisi ja käännähti maisteriin päin vähän epäröiden.

»Ois tässä ainetta, mutta ei sattunut sekoja mukkaa. Tuo syyläriin piru rupes vuotamaa, eekä näy tässä vespaikkoo missään.»

»Eikö me sitten päästä ettenpäin?» kivahtaa joltisenkin kiukkuisella äänellä Hirmu.

»Eeköhän tuota peästäne, kun annetaan tuon pyyvyksen vähän ensin vettee henkeensä.»

»Paljonkohan tämä kyyti maksaa sinne perille?» kysyy maisteri ajajalta, joka polkee rukkiaan käyntiin.

»Kylläpähän tuosta sovitaan.»

Voorti alkaa romista eteenpäin, ja muutaman puolituntisen perästä ollaan Tuomaisen tiehaarassa.

»Onko tästä pitkältäkin taloon?» kysyy maisteri, nostellen tavaroitaan alas.

»Mikäpähän lie . . . siinä puolisen kilometriä. Pitänöö kanneksia vähän matkaa herran tavaroita.»

Jutkutellaan siinä sitten peräkkäin, kunnes talon aukeat alkavat näkyä, ja autoilija laskee tavarat tien varteen.

»Tuoltapa se jo talo näkyy . . . Kylläpähän hakkoovat herran tavarat . . . minun pittää lähtee kiäntelemmää sitä hevostanj . . .»

»Paljonkos tulee kyydistä?»

»Jos tuosta vuan se sataviiskymmentä . . .»

»Sataviisikymmentä! Sehän on tavatonta nylkemistä!»

Maisteri Hirmun suupieliä nykii, ja toinen naamapuolisko alkaa punettua.

»Eijjoo nylykemistä . . . ee ollenkaa . . . kun kerran herra tahto ajjoo yksityisvaanulla . . .»

»Kaksikymmentä kuuluu linja-auto ottavan tältä matkalta.»

»No oes pitännä tulla siinä . . . Soahan siitä viitosen puottoo, mut ei yhtää enempee.»

Sahvööri sylkäisee melkein maisterin kengän kärjelle, ja niiskutellen Hirmu antaa rahat miehelle.

»Menkää nyt sitten vaunuinenne hiiteen!»

Tuomaisesta oli äskettäin tiedusteltu kesäpaikkaa muutamaksi viikoksi kuitenkin kokonaan

toiselle henkilölle, maisteri Kupille, jonka oli ilmoitettu tulevan vasta juhannusaattona. Se oli hyvin tunnettu talo kesäänsä Savon mailla vietävien herrasperheiden keskuudessa, ja niinpä maisteri Hirmun toverit olivatkin suosittaneet hänelle tätä taloa ennen muita ja luvanneet ilmoittaa hänen tulostaan, mutta unohtaneet sen. Turhaan siis Hirmu sai katsella Tuomaisia asemalla, eikä talossakaan osattu tänään vielä, muutamia päiviä ennen juhannusta, odottaa vieraita, varsinkaan ketään maisteria. Tuskinpa Hirmukaan lienee muistanut kysyä tovereiltaan, olivatko nämä ilmoittaneet hänen tulostaan, kävellä vinttasipahan vain kiemuroivaa kaunista polkua talon veräjälle, jossa Tuomaisen isäntä oli tulossa katselemaan muuanta metsäpalsaansa.

»Hyvää päivää. Tämäkö on Tuomaisen talo?» kysäisi maisteri Hirmu isännältä.

»Kyllä on.»

»Jospa lienette talon isäntä?»

Isäntä myönsi, ja maisteri tuli tervehtimään, mutta sanoi nimensä niin hiljaa, että isäntä ei kuullut muuta kuin »maisterin». Niinpä lienee sitten se Kuppi, jolle on pyydetty oleskelupaikkaa talosta, tuumi isäntä. Enempää kyselemättä selvältä tuntuva asia sovittiin, että joku tulis.

hakemaan maisterin tavarat ja tästä jo edeltä käveltäisiin pihaan.

Tuomaisen Eenokki-isäntä on mehevää miestä, jo vähän liikaakin pyylevä ja kursailematon savolainen. Katselepa hän siinä nyt ylen pitkä-sääristä maisteria, jolla ei näytä olevan juuri muutakaan ruumista. Tutkii tarkasti naamaakin, joka näyttää melkein kuin kuluneelta voipaperilta. Voimistumaan se raukka on varmasti lähtenyt ja kylläpä saa muutaman ruokapalan nappostellakin, ennenkuin rupeaa vähänkään näyttämään oikealta eläjältä. Sillä pitää syöttää lujasti nuorta kalaa ja juottaa rutkasti nuorta maitoa, päättelee isäntä ja aikoo antaa tästä erikoismääräyksen naisväelle.

»Onpa maisterilla pituutta, kun tulis voan enemmän paksuutta», sanoo isäntä muhoillen ja jatkaa: »Pittää maisterin nyt syyvä oikee äkäsest viis kuus kertoo päivässä ja lillitellä lypsy-maitoo välillä. Kyllä siitä pian maha alakaa erota selekärangasta.»

Maisteri ei sano mitään, niiskahtelee taaskin, ja isäntä päättelee vieraansa olevan vähäpuheisen ja jättääkin jo hänet emäntäväen hoteille. Emäntä lyllähtelee siinä pihamaalla, kun isäntä sanoo:

»Tässä on nyt se maistermies . . . ol lähtennä päivee aikaisemmin reissulle. Näyttää oleva nä-

köjää ruuan tarpeessa, jotta muistakeeha akat tätä syötellä navakasti.»

Emäntä ojentaa turpean kätensä, pyyhkäistyään sitä ensin kiireessä kupeeseensa.

»Vai tämä se nyt on.»

Emäntä mittailee vierasta silmillään ja kovin pitää niskaansa taivuttaa ennenkuin pääsee latva päähän asti.

»Maister on hyvä ja pujottelloo tänne vieraspuolelle.»

Ystävälliseltä näytti talon väki maisterista, mutta kovin oli suorasukaista heidän puhuttelunsa. Vähänpä hän oli maalaiskylissä liikkunutkin, kerran Hämeen puolella jossakin sukulais-talossaan, mutta eipä siellä kuitenkaan vierasta näin mittailtu ja perinpohjin tarkasteltu, saatikka otettu heti puheeksi ruumiillisia tarpeita, syömistä ja muuta.

Noustessaan piharakennuksen kuistille kuulee maisteri pihamaalla seisoksivan, leksottavahousuisen rengin sanovan:

»Tiukatpa on tuollai tainna olla paikat, kun on uilahtanna nuin kovin ohuveks.»

Huoneitten ovia aukova emäntä laskettelee maisterille suunvuoroa paljon odottelematta, eikä sitä Hirmu nyt tunnu kaipaavankaan. Matka väsyttää, ja sahvöörin hävyttömyys pistelee vie-

läkin vihaksi. Emäntäkin kysäisee maisterin matkasta:

»Siinä onnipussissako se maisteri tuli? Aikaisemminhan se ennen on tullut.»

»Enhän minä siinä... Joku voortin ajaja toi ja raastoi sataviisikymmentä markkaa.

»Hy... ryökälettä... Sellaisia ne yksityispiilien ajajat ovat, että kiskovat vaikka housut jalasta. Ei niillä ole määrää mitään, jos ei arvaa edeltäpäin kysäistä. Vieläkö sen maisterin vanhemmat ovat elossa?»

»Ei ole.»

»Vai ei. Onkos sisaria ja veljiä?»

»Ei ole.»

»Joko se maisteri on naimisissa?»

Emäntää huudetaan, ja mukava pakinan pito täytyy jättää toistaiseksi, ja mennessään emäntä kehoittaa maisteria tulemaan kohta ruualle porsuakamariin.

Hirmu heittäytyy keinutuoliin. Ulkoa ja sisältä talo ei näyttänyt hulluimmalta. Olipa se joka paikasta niinkuin ainakin hyvinvoivat maalaistalot, mitä hän niitä oli muutamia nähnyt, mutta ihmiset taisivat olla vähän outoja. Ehkäpä heihinkin tottuu, ja muutaman viikonpa hän täällä vain joutaisi oleilemaan.

Hän aukaisi ikkunan, ja voimakas pihlajan-

kukkien tuoksu tulvahti huoneeseen. Kukkiivat oksat pyrkivätkin melkein sisään. Tuolla näkyi järvi kahdeltakin suunnalta, ja sauna näkyi olevan kauniin ruohikkopoukaman äärellä, parin kivenheiton päässä pihasta. Kyllä kai täällä viihtyisi, kun eivät rupeisi puhumaan kovin paljon hänen lai huudestaan ja tukkimaan ylettömästi ruualla.

Siinäpä tuo isäntä tulikin hakemaan vierasta ruualle.

»He . . . lähetäänpäs sitten latomaan muikunroatoja nahkasäkkiin. Maisterim pitäs ottaa pien ruokatuikku, että alakas jumalanvilja paremmin upota . . . hehe . . .»

Isäntä vilkaisi kysyvästi matkalaukkuihin, mahtaisiko siellä olla sitä pientä tirausta, jota hänen mielensä näytti tekevän ja oli kaiketi tottunut vierailtaan saamaankin. Eipä sitä tirausta tullut, eikä maisteri edes myöntänyt sen tarpeellisuutta, niiskuttipa taas niinkuin äsken peltotiellä tullessaan.

Pöydässä oli muikkusoppaa ja paistettuja muikkuja, jotka melkein uiskentelivat voisulassa, muniä ja marjapuuroa. Tietysti hyvältä maistuvaa savolaista ruisleipää ja tuoretta voita ja kirnupiimää. Totisesti Hirmu tunsi nenässään tuoreen maalaisherkkujen hajun niin kutittavana, että kehoittelematta tarttui kiinni.

»Eihän niitä oo teällä herrojen herkkuja eikä lärpötöksiä, tätä vuan muhevata mualaisruokoo, mutta eepä tuata ou vielä moittittu, vaikka monta tohtuoria ja maisteria on niitä jo ehtinnä käävvä maistelemassa», toimittelee isäntä ja syytää kukkuraisia lusikoita muikkusoppaa, jota hänelle on pantu kivivatiin, kaiketi sen vuoksi, että lautasellisesta tuollainen äijä ei olisi saanut kuin yhden suullisen.

Tuskin Hirmu on ehtinyt soppalautasensa puoliväliin, kun isännällä on jo toinen kivikupillinen pohjillaan ja aika vihkonen murenaa murrettuna. Sitten Eenokki jo vähän löysää, röyhtäisee ja alkaa muhoilla Hirmulle:

»Eepä tuosta maisterin syömisestä näy tulovan mittää. Mitä niistä muikunruavoista siivihtöö muuta kun pistää huasioimalla suuhusa. Kyllä se satakerta silipii.»

»Ei ihmisellä ole satakertaa», sanoo maisteri totisena.

»Eepä taija toesilla olla eekä maisterillakaan. Minulla tuota siihen sijjaa on kahennii eistä. Rutistettaanpa nyt sitä hii paistettua muikkua.»

Tuskinpa Hirmu enää jaksaisikaan, kun on puoli lautasta syönyt hyvältä maistuvaa muikkusoppaa, mutta ottaa kuitenkin yhden muikun lautaselleen. Sellainen näipötteleminen mel-

kein jo loukkaa isäntää, ja niinpä hän sanookin:

»Ottaa nyt niinkun mies ainahii eekä tipostele niinkun kana joutavata. On sitä nuin pitkissä puissa sen verran mahhoo vaikkapa pitkinnii päi, että ee tarvihe näpsiä niinkun mapselit.»

Hirmun naama käy äkkiä hyvin punaiseksi, ja hirmuinenpa on se silmäys, jonka hän leksotta-vaan isäntään naulaa. Nenä alkaa niiskuttaa, ja isäntä hoksaa vieraan käsittäneen väärin hänen hyvän tarkoituksensa. Taitaa ollakin vähän ylpeämpi tämä maisteri kuin mitä tässä on ennen liikkunut.

Eenokki lapioi hyvän kasan paistimuikkuja ja muuttaa sitten lautaset ja tarjoaa puurovatia maisterille.

»Puuro jumalattoman kulukkuun.»

Hirmu hämmästyy, mutta mitään sanomatta ottaa puurovadin ja siitä lusikallisen lautasel-leen. Isäntä ottaa loput kokonaan ja alkaa leuh-toa ja napsutella suutaan. Mahtaneekohan tä-mä isäntä olla aina hänen ruokailutoverinaan, miettii hienoihin tapoihin pikkupojasta tottunut Hirmu-maisteri. Siinä tapauksessa täytyy hä-nen sanoa, että lääkärit suosittavat äännettömä-nä syöntiä, ja se ehkä olisi isännällekin terveel-listä.

Eenokki-isäntä meni menojaan, ja maisteri jäi lopettelemaan sitä puurolusikallistaan. Emäntä pistäytyi nyt vuorostaan kamariin ja alkoi päivitellä maisterin huonoa ruokahalua.

»Enhän minä ole näinkään paljon syönyt pitkään aikaan», puolusteli Hirmu. »Kukapa sitä nyt sillä tavalla murtaa kuin tuo teidän isäntämiehenne.»

»Kyllä meillä on kaikilla hyvä ruokahalu. Kunhan maisteri näkee meidän tyttäretkin, niin tietää ne ruuan äärestä lähteneiksi. Missä nyt lienevät, mutta iltaan ne jo ilmestyy. Voi voi, kun ei marjapuurokaan ole kelvannut. No voi sun pirhana tuota älyämättömyyttä. Mitenkä se olisi kelvannut, kun en muistanut tuoda sokeria», hoksa emäntä.

»Kyllä siinä oli tarpeeksi imelää.»

»Hiissäkö ne työtökin taas löntivät koko päivän, kun eivät ehtineet vierasta passaamaan.»

Maisteri jättää hiljalleen intoilevan emännän ja lähtee kävelemään kartanolle. Järvi loikoo tyvenenä, ja joitakin tenavia näkyy olevan ongella saunarannassa. Sieltäpäin kuuluu omituinen läiskytyskin, ja Hirmu kävelee ruispellon pientareella somasti luikertelevaa saunapolkua rantaan.

Puoskat tuntuvat saavan särkiä, ja onkimatosista on kova kiista.

»Koetappa pistää minun lierukkani onkeesi, niin mätkäytän melalla pyllyyksi», kuulee Hirmu vanhimman joukosta sanovan ja hymähtää jo vähän hyvätuulisemmin.

Vieraan tulo pannaan merkille, ja joku kuuluu sanovan:

»Se on tuo nyt varmaan se maisteri.»

»Voi pi-rlhana kun on pitkä», sorauttelee toinen. »Sopisi hua-rlujen välistä ajamaan vaikka valakka-rluunalla.»

Rannalta kuuluu naurun tirsuntaa, ja lähemmäksi tultuaan Hirmu huomaa kaksi tyttöä ja erään vanhemman naishenkilön pyykillä. Vanhaan tapaan nämä läiskyttelivät liinavaatteita kartulla ja läärivät vedessä paljain säärin. Ne taisivat olla Tuomaisen palvelijoita, ja toinen tytöistä silmäsi vaivihkaa maisteria, joka seisoskeli siinä rannalla, kädellään silmiään varjostaen.

»Herra jumala, kun on seärinä koko mies», kuului tyttö suhahtavan toverilleen, niin että tarkkakuuloinen Hirmukin sen hyvin kuuli.

»Ja kato sinä sen tuota nuamoo. Voi hyvä isä! Turhaanpa sitä nyt talon tyttäret taisivat odotella.»

Hirmu oli aikonut pyrkiä ongelle poikien venheeseen, mutta kääntyi pihaan ja näyttipä tule-

van jälleen huonolle tuulelle. Kaikki täällä kauhistuivat hänen pituuttaan, eikä ihmekään, kun itse olivat sellaisia taarukoita, melkein yhtä leveitä kuin pitkiäkin. Maisteri kaivoi liivintaskustaan pienen kameran ja näppäsi talosta pari kuvaa. Olisipa saanut rannalta pyykkäreistäkin mukavan kuvan, mutta hittoko sinne enää ilkesi mennä kuuntelemaan heidän arvostelujaan. Isäntä tuli pihamaalla vastaan, ja hänestä maisteri tahtoi kaikin mokomin kuvaa, letkuva piippu hampaissaan.

Äijäpä sukaisi sen kuitenkin taskuunsa ja kaivoi tilalle sikaarin.

»Taitas pittee nostella nuita housuja vähän ylemmäks.»

»Antaa vain olla. Nyt se jo tuli.»

»Helekutti, kun olin juur painamassa paitoo housuihin.»

Eenokilla tuntui olevan kiire nuotalle, ja hän kehoitteli kohta maisteria tuomaan tyttöjen kanssa kahvia rannalle ja muuten katsomaan. Sieltä passaisi sitten napata kuvakin.

Siinäpä nyt sitten olivat Tuomaisen tyttäretkin, kaksikymmenkaksivuotias Lyyli ja häntä paria vuotta nuorempi Aada. Kyllä olivat leveitä ja koreita. Näyttipä heillä kuitenkin olevan kadehdittavan hieno iho, ja jos he olisivat

olleet vähänkään hoikempia, olisi heitä voinut kuka tahansa pitää maalaiskaunottarina.

Hirmun mielestä nämä tyttäret olivat hieman toista maata kuin muu talonväki, koskapa he eivät heti ihmetelleet silmillään hänen ulkomuotoaan, vaan koettivat hymyillä nätisti ja kyselivät hänen viihtymistään.

»Kiitoksia vain, kaunis talohan tämä on ja kauniilla paikalla. Pari kuvaakin olen jo ehtinyt siitä ottaa.»

»Saammeko mekin sitten?» hymyili Aada.

»Kyllä kai. Näpätäänpä nyt sitten talon neitosistakin.»

Lylleröt asettuivat vierekkäin, poskille pyrkiviä vallattomia kiharoita huitaistiin, ja mehevät suut suipistettiin suppuralle.

»Hyvä on. Minkähän huoneen minä sitten saisin hoteilleni?» kysyi Hirmu, ja Lyyli tuli näyttämään.

»Laitoimme tämän nurkkahuoneen maisterille, kun tämä on valoisampikin ja näkee järvelle.»

»Kiitoksia.»

Tytär meni, ja maisteri katseli, mihin heittäytyisi lepäämään. Salissa oli kyllä sohva, mutta täällä oli sänkykin kokoontyönnettävä, eikä mitään muuta kuin keskilattia, mihin voisi oikaista väsyneen ruumiinsa. Hän heittäytyi keinutuo-

liin, joka tuntui menevän epäilyttävän syvälle taaksepäin. Siinä kuitenkin voi mukavimmin levähtää, ja hän sulki silmänsä. Ikkuna oli auki, ja kohta kuului siitä selvästi Lyylin ja Aadan keskustelu jossakin kasvimaalla rakennuksen nurkalla.

»Hi, hi, hi, siinä se nyt oli sun maisteris. Kintut kuin hepokatilla.»

»Noo, menee se siinä . . . Mistäs tiedät, miten se vielä paisuu, kun sitä oikein syötellään?»

»Mutta isäpä sanoi, että se närsii kuin hiiri ruokiaan. Muuten taitaa olla sivistynyt mies.»

»No hitossa . . . kun kerran maisteri.»

Hirmu nousi sulkemaan ikkunan ja painautui huoahtaen tuoliin. Tällä kertaa se meni kuitenkin niin syvään, että hän jutkahti nurkkaan päälleen ja tuoli kellahti hänen päälleen. Rysäys oli varmasti kuulunut ulos, koskapa Lyyli juoksi kamariin ja hirnahti jo ovella.

»Herran pieksut! Se tuoli on semmoinen pahankurinen.»

Tyttö auttoi tuolin pystyyn Hirmun mykkyrään sulloutuneen ruhon yltä ja juoksi nauruaan pidätellen ulos.

Hirmun täytyi jo hiljaa kirota. Mokomaan pokkaniekkaan hän ei enää istuisi yhtään kertaa. Lennättipä hän tuolin vielä ovesta toiseen huo-

neeseen ja alkoi sitten laittautua permannelle loikomaan, ottaen pieluksen korkeaksi kasatun sängyn päältä. Tuskin hän ehti sulkea silmänsä, kun Aada tuli suurella touhulla puhumaan kahvin viennistä nuottamiehille ja tahtoi välttämättä että maisteri lähtisi rannalle.

»Siellä on nyt niin kovin kaunista, kun järvi on ihan tyyni. Siellä sitten maisteri ottaa meistä yhden kuvankin, eikö niin?»

»Niin», jurahti Hirmu melko synkästi ja alkoi köntiä permannolta. Nenäkin vähän jo niiskahdelti, mutta Aada ei huomannut vieraan pahaa tuulta, vaan hyppi maisterin edellä ja liverteli:

»Huomenna meitä lähtee iso parvi nuoria rakentelemaan kokkoa, ja kaiketi maisterikin lähtee mukaan. Meidän puolen pojat ovat kaikki niin lyhyviä taaruja, että ei aina tahdota millään saada tervatynnyriä kokon nenään, mutta nyt pitää maisterin auttaa meitä ja huislauttaa se tervatynnyri kokon nenään. Eikö niin, maisteri?»

»Niin», jurnahti Hirmu jälleen, ja Aada hypähti tuvan puolelle hakemaan kahvikojeita.

Vastusta oli ollut muuallakin tarpeeksi asti tästä hänen pituudestaan ja kapeudestaan, mutta täälläpä se oli tikkuna jokaisen silmässä, ja sitä nähtävästi aiottiin käyttää vielä kaikenlaisiin tarkoituksiin.

Hirmu olisi ollut kovin äkäisellä tuulella kaikesta kuulemastaan ja kokemastaan, mutta ilta oli todellakin niin ihana Tuomaisen vaihtelevassa ympäristössä, että eipä mitenkään voinut perinpohjin suuttua, ei kunnolle pahastuakaan. Eiväthän nämä ihmiset ilkeyksissään hänen pituuttaan hammastelleet ja rumuuttaan huomanneet. Mielelläänpä hän olisi itsekin lyhentänyt koipiaan ja silitellyt naamaansa vähän somemmaksi.

Tyttäret tulivat kahvikompeineen, ja pellon piennarta alettiin painua rantaan, kuljettiin vielä vähän matkaa kiemuroivaa karjapolkua ranta-vidakossa ja tultiin pieneen lahdelmaan, jossa oli mitä kaunein hiekkaranta. Hirmukin jo ihas-tui ikihyväksi:

»Mutta onpas täällä aina vain yhä kauniimpaa.»

»Tässä me käymme uimassa», sanoivat tytöt.

»Ja tässä viime kesänä yks maisteri otti noista tytöistä kuvia, kun ne pyllyilivät alasti», sanoi pieni pojannaskali Hirmun kupeella.

»Nyt sinä, Pentti, alatkos painella», sanoi Lyyli punastuen. »Ottihan se salaa, kun oltiin uimassa.»

»Pitäpä minunkin koettaa, jos onnistuisin», naurahti Hirmu.

»Sitäpä ette kuitenkaan viitsi tehdä, arveli Lyyli. — »Olettehan niin vakava ja . . .»

»Osaan minä olla vallatonkin», vakuutti Hirmu, pyöräytti Lyyliä vyötäisistä ja oli vähällä astua lehmän korvapuustiin.

»Nyt maisteri taisi ryöjätä kenkensä», toimitti Pentti, kädet lämsähousujen taskuissa.

»Mikä se on?» kysyi Hirmu, joka ei ollut miistaakseen sellaista ennen nähnyt.

»Se on leipäkortti», tokaisi Pentti.

»Alatkos painella täältä, hunsvotti», koveni Aada ja tyyräsi poikaa menemään.

»Enkä mene», tenäsi poika, väistyi vähäksi aikaa rannalle ja tuli kohta takaisin.

»Osaatko sinä uida?» kysyi poika maisterilta.

»Osaan kyllä. Mennäänkö huomenna yhdessä uimaan?»

»Mennään vaan, mutta sinunhan ottaa jalkasi pohjaan joka paikassa», arveli poika ja tillisteli maisterin sääriä.

Hirmu naurahteli pojalle. Naskalista pitäenpä taisivat olla nämä savolaiset aika velhoja.

»Hyvähän se on, että ottaa... sittenpä ei huku.

»Hyvä se on, ja hyvä niillä on tuollaisilla juostakin. Sinä saisit varmaankin vaikka jäniksen kiinni.»

Isäntä oli tullut apajalta maihin ja kuullut te-
navan tuumailut.

»Painutkos siitä matkoihisi, rehveli!»

Poika kapaisi piiloon, tullakseen sitten esille, kun isänsä lähtisi vesille.

Rantakivikolla hörpittiin nuottakahvia, ja Hirmu halusi vuorostaan nyt olla itsekin kuvassa, kun oli niitä jo pari näpännyt rannalla. Aada neuvottiin näppäämään, ja maisteri istahti polvet pystyssä Lyylin lähelle.

Äskeinen pihamaalla toljotellut renki oli nuottamiehenä ja ryystäessään kahvia katseli maisteria suu kureella. Aukaisi jo leveän suunsa sanoakseen kaiketi jotakin maisterista, mutta isäntä pukkasi kylkeen. Nuottamiehet lähtivätkin jo siitä, ja maisteri jäi tyttärien kanssa istua kyköttämään rantakivillä. Hän kävi tietämättään hajamieliseksi katsellessaan iltataivaan lämmintä sineä, veden ylle kallistuvia rantapuita ja koko ympäristön keskikesäistä vehmautta. Ja siinä oli vielä kaksi koreata ihmisen tytärtä päilehtivine silmineen, hymyineen ja suloineen niin lähellä, että hänen tarkka nenänsä tunsu raikasta terveen ihon tuoksua. Vähemmästäkin olisi jo menettänyt puhekykynsä, ja niinpä Hirmukin vain hymähteli ja katseli, kuulematta väliin tyttärien kysymyksiä ja huomautuksia.

Aada hihitti salaa ja kipaisi tiehensä, mutta Lyyli jäi vielä hetkiseksi, kun oli löytynyt niin

mukava istuinkivikin. Siinä oli tilaa kahdellekin, ja kohta Hirmu istahtikin Lyylin viereen.

»Saa kai tähän istua?»

»Olkaa hyvä.»

Saapastelipa Penttikin rannalta, jossa oli ajelut kalanpoikasiasa, katseli pää kallellaan kivellä istujia ja kysyä tokaisi Lyyliltä:

»Tällä kivelläkös se Juutti sinua viime kesänä pussasi?»

Lyyli punastui kaulaa myöten, lennätti pojan rannalta ja jäi itsekin sille tielleen. Pentti kuului terhentävän vastaan: »Mitäs minua muki-loit, niinhän se teki.»

Hirmu jäi hykäilemään rannalle. Kierteli siitä vähitellen saunarantaan. Sauna näytti lämminneen, koskapa ovesta vielä pullahteli höyrypilviä. Toinen äskeisistä pyykkitytöistä oli saunaa puhdistelemassa, kun Hirmu kurkisti ovesta sisään. Tyttö räkäisi kuin hänälle astuttu kissa.

»Hyvä ihme, kun säikähdin!»

»Minuako se neiti niin säikähti?» kysyi Hirmu.

Tyttö vain naurahti ja tuli ulos. Sieväpä tämäkin näytti olevan naamaltaan ja oli solakampikin kuin talon tyttäret.

»En minä ole neiti, Liisa minä vain olen», sanoi tyttö ja kuului nurkan takana purskahtavan nauramaan.

Hirmu olisi mielellään vielä sanonut jotakin tytölle, ottanut ehkä hänestä kuvankin, mutta sekin taisi naureksia hänelle. Toverit aina puhuivat näistä maalaistytöistä ja kesäisistä seikkailuistaan heidän kanssaan. Ylistivät niiden mehevyyttä ja mukavuutta ja eivätkä kaiketi olleetkaan turhaa puhuneet, mutta tuskin hän näistä saisi yhtään kesytellyksi kiroton ulkonäkönsä vuoksi. Päältäpäinhän sitä aina katsottiin näissä asioissa, ja harvapa taisi muusta välittääkään. Hänen kaupunkilaisissa tuttavissaankin oli vain yksi nainen, joka ei näyttänyt pelkäävän hänen ulkomuotoaan, mutta tämäkin alkoi olla jo ikäneito.

Hän oli jo kääntynyt pihaan, mutta peräytyi ja otti kameransa esille. Se Liisa oli vielä siellä saunan takana. Kuului jotakin polskuttelevan vedessä. Eihän vain ollut uimassa.

Maisteri hiipi varovasti nurkalle. Jotakin vaatetta tyttö huljutteli vedessä. Oli kääraissyt somasti helmansa ylös, etteivät ne kastuisi, ja pahuksen nätit sääret sillä olikin. Hirmu näppäsi kuvan ja aikoi ottaa vielä toisenkin, koettaen hiipiä lähemmäksi. Liisa katsahti taakseen ja kirkkaisi jälleen.

»Piruako se sen hepokatti hiipii siinä ja säikäyttelee sapelle», suhahti tyttö tummanpunaisena

naamaltaan, heitti vaatteen menemään ja juoksi saunaan.

Maisteri hämmästyi niin, ettei osannut sanoa ensin mitään. Taitaisi olla parasta, kun antaisi tytön rauhoittua ja selittäisi toisen kerran, että oli vain näpännyt kuvia.

»Minä vain otin muutaman kuvan .. eihän siinä sen pahempaa», sanoi Hirmu saunan ovella.

»Otappa se vie toinen kerta, niin isken sen rakineen kalloosi», suhahti piikainen ja läimäytti saunan oven kiinni.

Hirmu painoi kameran liivintaskuun ja hymähteli hämillään. Tällaisia pippuripehkojako lienevät kaikki nämä toverien ylistämät maalaistytöt. Eivätpä kuitenkaan talon tyttären tuntuneet niin äkäisiltä. Mikäpä sitten tiesi, jos olisi mennyt heitä lähentelemään.

Tuntuipa äskeinen kohtaaminen vähän sapettavanakin, ja Hirmu ihmetteli, ettei jo suuttunut perinpohjin. Jos kaupungissa olisi sattunut jotakin sellaista, pienempääkin, hypähtelisi hän jo ja kiristelisi hampaitaan. Tämä leppoisa luonto taisi täällä rauhoittaa, ja hän oli muutenkin viimeaikoina alkanut säännöstellä kiukunpuuskiaan. Mitäpä se maksoi tyhjää kiukutella, varsinkin kun oli sellaisessa kiroissa asemassa ulkomuotonsa vuoksi.

Maisteri istahti pihanpään kuistille, otti esille taskustaan muutaman tieteellisen työn luonnoksen ja piirteli siihen muistiinpanoja. Emäntä tulla lekutti mehevänä tuvan kuistilta. Ainakaan hänen leveän naamansa myhäilyssä Hirmu ei keksinyt mitään itseään arvostelevaa. Hyväatekevää hyvántahtoisuutta vain. Ja niinpä Hirmu tunki kohta eniten pitävänsäkin tästä hyvántahtoisesta emännästä.

»No nyt sitten pitäisi maisterin lähteä saunaan. Onko sitä ennen kylvetty savusaunassa?»

»Ei ole. Vasta äsken näin tuolla rannassa sellaisen ensi kertaa.»

Hirmun olisi tehnyt mieli kertoa äskeinen seikkailunsaakin siellä saunan luona, mutta emäntäpä tuntui sen jo tietävän. Piika-pahus oli sen varmaankin jo puhua läämentänyt koko väelle.

»Liisa kuuluu siellä maisterin kuvakojetta säikähtäneen ja naureksi sitä tuolla tuvassa. Se Liisa on sellainen tuittupää eikä osaa miettiä sanojaan. Toljauttelee väliin isäntäväelleenkin miten sattuu.»

»Mitäpä siitä . . .»

»Maisteri lähtee nyt sitten saunaan. Miehet ovat jo menneet, ja Lyyli tuo pyyheliinan ja saippuan.

Hirmu sai Lyyliltä tukevan liinaisen saunalaka-

nan ja kiitteli sitä. Lyyli näytti olevan niin kovin nauravalla tuulella — olivat varmaankin naureksineet sitä Liisan valokuvaamista. Hirmu otti taskustaan kaksikymppisen lähettääksensä sen Lyylin mukana tytölle.

»Antakaa tämä sille Liisalle, kun tulini sitä turhan vuoksi säikytelleeksi.»

Lyyli purskahti.

»Kissanjalkaa se tarvitsee; äkäpuksu.»

»Viekäähän vain ja sanokaa, että saa sen kuvan vielä sitten.»

Hirmu lähti juoksua tapaillen saunatielle, ja makasiinin nurkalla kuului leveäsuinen renki taas sanovan:

»Jos minulla olisi tuollaiset rihvelit, niin pääsisin talvellakin kolmella askeleella tuvasta talliin.»

Hirmu kuunteli, naurettaisiinko rengin viisaudelle, mutta kuuli emännän vain toruksivan:

»Sillä tuolla Taavetilla on aina suuta kuin variksella takapuolta.»

Miehet olivat riisuneet vaatteensa nurmikolle saunan eteen, pihlajan oksille, joka siinä saunan edustalla nuokutteli reheviä kukkia, ja mikäpähän minnekin. Pieni Penttikin oli jo riisunut ja valitti maisterille:

»Miehet saakelit eivät anna tulla saunaan.»

»Vai eivät. Kylvekin sitten minun kanssani.»

»Niin minä teenkin. Otatkos sinä mustalaisen löylyt? Minä otan.»

»Minkälaista se mustalaisen löyly on?»

»Onpahan sellaista, että karvat kärehtelevät. Riisu vain tuohon pihlajan oksalle vaatteesi. Siihen riisuiivat nekin viimekesäiset maasterit.»

»Vai siihen . . .»

Hirmu riisuu alusvaatteisilleen ja Pentti katselee tarkkaan vieraan koreita alusvaatteita.

»Sinullahan on pöksytkin koreammat kuin tyttöillä», arvelee poika. »Minulla on sellaiset karkeat liinakörrit, ja uusina ne tahtovat hangata kintut verille.»

Pentti näyttää alusvaatteitaan, pistää ne käärröön ja alkaa puupalikalla niitä pehmitellä.

»Piianköntit eivät viitsi näitä liinasia kartuta kunnollisesti. Kun vetää mankelin läpi, niin ovat niin kovia, että seisovat itsestään. Mitä sinä naurat?»

»Sinulle, kun puhut niin mukavia.»

»Tokko sinä uskallat riisua paitaasi ja housujasi? Meillä riisuvat akatkin tähän saunan eteen näin kesällä saunaan mennessään.»

Hirmu hykähteli. Noudatti sitten Pentin määräyksiä ja juoksi saunaan, koskapa sieltä jo miehiä lappoi ulos. Isäntä oli vielä lauteilla.

»Tulukeeha, maister, nii otetaan tässä yhdessä ne härkäislölyt.»

Hirmu lähti nousemaan lavoille, mutta iski kohta päänsä laipioon. Sillä kohdalla oli vielä sattunut olemaan oksa, joten sattui tavallista makeammin.

»Mitä se on, se härkäislöly?» ähki Hirmu taitutellessaan itseään monin kerroin matalilla lavoilla.

»No kun talossa ens kerran kylpöö . . . se on sitä. Heitäppäs, Juakko, kas kapallista kiville.

Kiuas mourahti ja paukahteli ja sylkäisi sellaisen tulen, että Hirmu laskeutui kiireesti jalkalautuille. Isäntä alkoi viuhtoa vastallaan, ja koko saunan laudenurkka oli Hirmun mielestä kuin palava helvetti.

»Älkää, hyvä isäntä . . . täällä tukehtuu . . .»

»Hoo . . . eehän tää ou vasta ku härnyytä oikeeseen lölyyy verrate. Kum maisterrii nyt hautoo ja pehmittellöö nuo kuivuneet paikkasa, että alakaa maha irtaantua selekrangasta, nii sitte se jo alakaa ruokahii ruveta sissää sopimaa. Lyö, lyö, Pekka, vielä yks kapalline, kun tekköö nii hyvvee . . .»

Hirmu pakenee lauteilta ja kompastuu liukkailla portailla, rumisten holinkolia alas. Vanha Pekka, joka on jäänyt lölyyttämään, kuuluu hiljaa siunailevan:

»... se tuommoinen mitenkä pysy räpylöil-
lään. Tais kintut männä solomulle.»

»Koskiko sinuun?» kysyy Pentti säälivästi.

»Ei kai se koskematta...» niiskuttaa maisteri.

»Kyllä se lakkaa, kun hautelet nuorella vas-
talla.»

Pentti huiskuttaa tuoksuvaan vastaa maisterin
nenän alla, ja senpä suloiseen tuoksuun taaskin
Hirmun harmi unohtuu. Onpa siinä todellakin
kaunis vasta. Tuskin hän on milloinkaan tuol-
laisella kylpenyt.

Hirmu jääkin kahden Pentin kanssa sauno-
maan, ja Pentti lyö löylyä vain hiukkasen ja
kantaa vesiä maisterille.

»Sinä oletkin hyvä poika.»

»Eipä minua pahaksi ole sanonut vielä kukaan,
ja siinäpä tuota taiat miehenä mennä sinäkin.
Otatko vielä löylyä?»

»Annahan olla ja tule nyt sinäkin kylpemään.»

»Täältä pitääkin joutua kohta pois, että akat
pääsevät saunaan», arveli Pentti hosuen miehek-
käästi vastallaan, niinkuin oli nähnyt isänsäkin
tekevän.

»Ei kai ne ennen tule kuin me täältä poistu-
taan.»

»Saattavat ne tulla... eivät ne miehiä pelkää»
Uitko sinä löylyn päälle? Vesi on lämmintä..

»En tiedä, mitenkä tuo nyt olisi.»

»Ui pois, minäkin uin. Se on terveellistä.»

»No jos sitä nyt sitten koettaisi pulahtaa.»

Maisteri menee Pentin kanssa järveen, ja niinpä sitten käy, että emäntä jo tulee Marin ja Liisan kanssa saunaan. Siihen ovat riisuneet pihlajan oksille vaatteensa, eikä järvestä pulikoiva maisteri ole huomannut mitään. Hirmu oli vielä aikonut mennä saunaan lämmittelemään, mutta meneppäs nyt sinne naisten joukkoon. Hänen paitansa ja pyyhkeensäkin olivat jääneet sinne.

Laihan maisterin hampaat kalisivat, ja koko korkea varsi tutisi vilusta.

»Hae sinä, Pentti, minun paitani ja pyyhkeeni saunasta», pyysi maisteri.

»Mutta sinunhan pitää mennä lämmittelemään, kun hampaasi lyövät loukkua», arveli poika ja melkein pelokkaana tillisteli maisteria, joka siinä hypähteli ja hytisi.

»Eihän sinne voi mennä, kun siellä on naisväkeä.»

Pentti oli avannut saunan oven ja hihkaisi ovelta:

»Akat työ, kun menitte saunaan ja maisteri oli kesken kylpemättä.»

»No kun me luultiin, että maisteri on jo kylpenyt», kuului emäntä sanovan. »Kyllähän tänne

passaa tulla, eihän me syödä maisteria. Tulee vaan pesemään.»

Saunasta kuului tyttöjen tirsakunaa, ja vilahti joku hempeä tyttövartalokin.

»Kylpekää vain rauhassa», sanoi maisteri. »Jos minä saisin sieltä vain ne pyyhkeeni ja paitani.

Mari-piikanen, pyöreä pallukka, joka ei näyttänyt niin kovin ujolta, toi ne saunan ovelle, ja vähin kuivailuinpa täytyi nyt Hirmun tunkea päälleen, kun vilu puisti niin armottomasti.

Kohta kuitenkin tuntui olo erikoisen raikkaalta, ja ruumiskin tuli lämpimäksi ja notkeaksi. Eipä taitanut tämä tällainen saunominen olla yhtään hullumpaa. Isännän kamarissa piti vielä hörpätä väkevät saunakahvit, eikä Hirmu ollut tuntenut itseään niin virkeäksi pitkiin aikoihin.

Maisteri istahti kuistin penkille, ja siihen tuli Penttikin ja näytti hyvin salaperäiseltä.

»Annatkos markan, niin neuvon sulle mukavan konstin.»

Hirmu kaivoi taskustaan viitosen ja antoi pojalle.

»Noh . . .» ihastui poika. »Sinä saat, jos lystäät, otetuksi tytöistä kuvia, kun ne menevät kohta järveen pulikoimaan tuolta saunasta, ja minä neuvon paikan.»

»Elä.»

»Niin. Siitä otti viime kesänäkin yksi maisteri kuvia salaa ja antoi sitten niitä tytöillekin.»

»Eivätkö ne suuttuneet?»

»Eikös kittiä. Lyyli vähän murmatti, mutta toiset nauroivat. Ne tytöt olivat niin pieniä niissä kuvissa, ettei niitä tuntenut. Tule nyt.»

»En tiedä . . . jos huomaavat.»

»Eivät huomaa, kun on semmoinen tiukka pihlajapuska rannalla. Kierretään vain tuolta pellon kautta.»

Hirmu ei malttanut olla lähtemättä, kun kerran »toinenkin maisteri» oli ottanut ja kun kerran tytöt eivät olleet suuttuneet. Eipä tuo niin vaarallista taitanut olla täällä luonnon ihmisten parissa.

Pentti neuvoi paikan, ja hyväpä siitä olikin näpätä, kun olisi ollut vain vähän isompi kamera. Kohtapa juoksivatkin tytöt kirkuen järveen, ja Hirmun kamera alkoi napsaa kuulumattomasti. Mutta filmipuolassa oli vain pari tyhjää levyä, eikä Hirmu ollut muistanut ottaa toista puolaa mukaansa. Palatessaan uimasta tyttäret peilailivat itseään kuultavassa pinnassa, ja kauneimmat kuvat jäivät saamatta.

»No, napsuta, napsuta nyt», hoki pikkuviisas naskali maisterille.

»Ole hiljaa . . . mitenkä minä napsutan, kun levyt loppuivat.»

»Nöö . . . ei sinusta tule miestä, kun tyhjin käsin lähtee asialle. Sillä viimekesäisellä maisterilla oli aina monta rullaa mukana.»

Kylpijät olivat hävinneet saunaan, ja kuvanottajat lähtivät lymyapaikastaan. Pentti taitteli rantapihlajasta kukkia ja sanoi vievänsä maisterin kamariin. Sinnepä aikoi maisteri jo painua unen helmoihin, mutta isäntä tuli hakemaan ruualle.

»Ei minulla ole yhtään nälkä, kun syötiin niin vahvasti päivällä», sanoi Hirmu.

Eenokki katseli ihmeissään vierasta ja arveli kohta:

»Mikkää paikka lienöö maisterissa remontissa, ku ee syö eekä juo. Maisterin pitäs ottoo akka, niin sehän se antas ruuvannii haluja. Lähetäänpä, lähetäänpä nyt sitten mutistammaa lohpaisia . . . Sattu muutama kilon painone sotkeutummaa nuotan perrii, niin paistatin siitä maisterille. Pitäspä sen järvilohje maistua, varsinnii saunan peälle.»

Nytpä hykäytti Hirmua jo melkein hellyttävästi tämä Tuomaisten leppoisuus ja hyväntahtoisuus. Parhaimmat palansa ne näyttivät lennättävän vieraan nenän alle, ja jokainen uhitti

syömään. Maisteri avasi matkalaukkunsa. Siellä oli vähän lääkepullon pohjalla vilustumisen varalta hedelmämehua, eikä mitenkään voinut olla isännälle pientä pirausta tarjoamatta.

Leveään hymyyn se vetikin isännän suun.

»Arvasinhan minä, että on sitä aena hiukka oikeella herroilla . . .»

Eenokki maiskutti peukalon kokoisesta astiasta ja hekahti:

»Heitetäänpä sitten poes haakkumanimet . . . Minua suat sannoo Eenokiks ja miks tahaa ja minä toas sanon sinuks vua ja välly maisteriks, niinku pittääkkii vieraihe läsnäollessa. Lurtuikkis . . . hyvvee olj . . . kiitoksia paljo. Onko sulla sitä kipenen verra emännälennii?»

Maisteri oli hölmistynyt isännän esittelyistä sanattomaksi, ja kun isäntä esitteli emännällekin kipenen verran, alkoi Hirmun nenä taas niiskahdella. Hänen lääke vähänsä menisi nyt kuitiksi.

»Käskee sitten emännän tänne.»

»Minäpä käsen.»

Eenokki lähti leuhevana, ja kohta lyllersi emäntä kamariin. Hirmu osoitti pöydän laidalta pientä matkapikaria.

»Maisteri olisi pitänyt vain rohtonaan. Hukaanhan se tällaisessa akan kellukassa menee. Miten makeata lieneekään.»

Emäntä sattui ottamaan pikaria raskaasti ja painoi sen kasaan, ja sielläpä se nyt oli pitkin lattiaa. Muutaman pisaran ehti emäntä hörpätä kielelleen ja kivahti:

»No kun hajallisia astioita kulettaa mukanaan. Voi, hyvä isä . . . sinne se nyt meni ympäri matin vatia.»

Mikäpä auttoi muu kuin Hirmun täytyi tiristää viimeinen pullostaan. Naama oli käynyt taas punaiseksi, ja nenä niiskahteli.

»Pidelkää nyt varovasti.»

Emäntä meni kiitellen, ja maisteri jäi katselemaan kylmettymisen varalle ottamansa pullon uurteeseen. Pieni pisara siellä heilahteli, ja Hirmu kallisti sen kielelleen. Tekipä mieli nuolaista lattialtakin kalliit pisarat.

Hän olisi taitanut katsella tyhjää astiataan pitemmältäkin, mutta Lyyli tömistä sisään, ja Hirmu sujutti tyhjän pullon makuutilansa pieluksen alle.

»Nyt pian illalliselle, kun lohi jäähtyy . . . Maisterin saunominen taisi jäädä kesken?»

Lyyllillä oli taas sitä veitikkaa silmissään, ja tuore suu väreili niin kiehtovassa hymyssä. Olipa hän nyt vain vähänkään toisen näköinen, niin kieppaisi nyt jo tuon tytön tuosta kainaloonsa ja . . . Mutta mitenkäs otti? Tyttö seisoi

tuossa aivan lähellä, ja sen täytyi somasti kallistaa päätään, jos aikoi silmiin katsoa.

Lyyli meni edellä, notkutellen koreata ruumistaan. Kääntyi pihamaalla ja liversi:

»Huomenna sitten mennään tekemään kokko, ja maisteri nostaa sen tynnyrin . . . niinhän . . .»

Hirmu hymyili. Millähän ilveellä olisi saanut koipiaan vähän lyhyemmiksi, että voisi viedä tuon tytön edes juhannustanssiin. Ehkä se suosuisi muuhunkin kesäiseen kisailuun, koskapa aina hymyili ja vilautteli somia silmiään.

Illallisen jälkeen ei vielä kukaan kiirehtinyt nukkumaan, ja maisterikin jäi tuvan kuistille istumaan. Aurinko oli jo laskenut, mutta valo oli joka paikka tulvillaan. Se oli outoa Hirmusta, joka ei ollut käynyt näin pohjoisessa sisämaassa ennen. Isäntäkin tuli kuistille piiputtelemaan ja kysäisi:

»Onko se maisteri ennen viettänyt juhannusta teällä ylämuassa?»

»En ole. Täällä on ilma niin ihmeellistä, ja yöt taitavat olla nykyään yhtä valoisia kuin päivät.»

»Niinpä ovat. Mualima on niin korreeta öisinniä, ettee oikee malttas kukkaa muata . . .»

Nuoret tuntuivat nytkin telmivän ja jyskävän tuvassa. Joku tytöistä lennähti pyrynä pihalle, poika perässään. Eenokki hekaili:

»Tuota, tuota se alakaa tietättee tytöllä jos poejillakkii ku yöpuolj tulloo. Kävitkö sitä ennen nuorempana yöjalassa?»

»Jaa minäkö?» naurahti maisteri.

»Niinpä nii . . . tyttöloihe aitossa . . .»

»Missäs minä . . .»

»Heheh . . . pitähän sitä jottai lystiä nuorna pittee. Ehtiipähän sitä vielä sitten kölökötellä tällälaillla vanahanahhii . . .»

Tyttöin ja poikien jyräkkä tuntui vain yltyvän tuvassa. Kokonainen rykelmä vyörähti niitä ovesta porstuaan, ja Eenokki yllytteli:

»Sillä lailla, sillä lailla . . . pankeepa, pankeepa vuan hytinäks ja myrryyttee tättäi maisteria, kun tua on nii vakava.»

»Eiköhän tanssita muutama juhannuspolkka jo etukäteen», ehdotti Aada, joka näytti vallattomimmalta joukossa. »Soita, Jussi, vähäsen . . . Tulkaa tekin, maisteri, tupaan.»

Hirmu hymyili. Saisipa pistäytyä tupaakin katsomassa. Avara se oli, ja kelpaisi siellä juhannustansseja pitää. Jussi hamuilikin siellä tyttöjen kärttämänä haitaria ja alkoi vetää kiverää polkkaa. Muutama pari jo lähti lattialle, ja Lyyli tuli ja niiata hepsautti maisterille.

Hirmu tunsi naamansa taas käyvän punaiseksi. Hitto kun oli tullut koko tupaan! Olihan hän

kaupungissa tanssinut joskus osakunnan juhliissa, mutta sielläpä oli aina joku samanlainen pitkä honkeli kuin hänkin.

»Tanssittakaa nyt minua vähän», pyysi Lyyli edelleen. »Ettehan te kuitenkaan juhannustansseissa vilkaisekaan minuun, kun tulee herras-tyttöjä.»

»Mitenkä me . . . kun minä olen näin turkasen pitkä . . .»

»Noo, kyllä se menee.»

Lyyli painautui hänen puoleensa, mutta hän tuskin ylettyi pitämään kättään tytön vyötäisillä. Ilkeänaamainen renki hohotti suu selällään penkillä, ja Hirmua kouraisi kiroiluttava harmi. Hän kiristi hampaitaan, koppasi Lyylin syliinsä ja vei vähän matkaa. Tyttö nauroi riemastuneena, mutta läähättäen täytyi Hirmun laskea sellainen massa lattialle.

»Eihän siitä . . . mitään tule, ennenkuin lyhentäisi näitä koipia.»

Maisteri sanoi hyvää yötä ja lähti huoneeseensa. Kuului hyvin pihamaalle ilkeänaamaisen rengin röhötys:

»Harikoi lattialla kun kalanruota . . . voi jeeveli . . .»

Tytötkin kuuluivat nauravan, ja Hirmu kii-rehti kuulemasta sitä naurua. Ovessa hän ei

muistanut kyyristyä, vaan iski kallonsa niin lujasti kamanaan, että silmät kipenöivät. Silloin hän päästi kovan kirouksen. Kaikkia viirinsalkoja sitä syntyykin maailmaan!

Hän riisuutui verkkiaan ja mietti päivän tapauksia. Kovin runsaasti se sisälsikin sattumuksia, ja taisivatpa ne kaikessa surullisuudessaankin olla hauskoja. Tuokin Lyyli-tyttö... Tuntui kuin olisi vielä ollut siinä käsivarrella, pehmoisena ja nauravana. Kuinka mukavaa sen tytön kanssa olisikaan, jos... jos...

Niin, jos ei olisi hänellä näitä kirottuja riukuja säärinä, ähkäisi Hirmu ja oikaisi koipiaan sängyssä. Sänky levähti kahdeksi ja hänen täytyi nousta laittelemaan se paikoilleen. Polvet koukussa siinä sitten täytyi oleilla, ja jokin kova muhkura tuntui olevan pään allakin. Siellä oli hänen lääkepullonsa, ja ähkäisten hän heitti sen nurkkaan niin, että joku kukkaruukku putosi ikkunalta. Ikkuna oli auki, ja hän kuuli laiteltavan vaatteita kuivumaan puiden oksille rakennuksen nurkalla. Taisi olla Mari ja Liisa äänistä päättäen.

»Yrittääköhän tuo tyttöjen aittaa, niinkuin ne viimekesäiset vekkulit», kuului Liisa sanovan.

»Eipä tiedä... taitaisi siitä tuo Lyyli tykätä vähän, kun ei olis tuommonen horokki.»

»Kyllähän siitä hellun saisi, kun naksauttaisi kinttuja lyhemmiksi», sanoi Liisa ja nauroi imeästi.

»Eikö tuo kelvanne niineenkin», kuului Mari sanovan.

Hirmu kirosi, nousi ja sulki rämäyttäen ikkunan. Tytöt kuuluivat lähtevän hihittäen pölistämään nurkan taakse. Kohta rauhoittui maisterikin ja tunsi unen alkavan suloisesti tuudittaa. Savusaunan kylpy antoi syvän, rauhallisen unen, ja hän uneksi pitävänsä Lyyliä käsivarrellaan ja kieppuvansa metsissä, niityillä ja rannoilla. Jussi käveli soittaen mukana, ja pahanaamainen renki vähän loitompana koetti irvistellä. Lyyli puristi mehevillä käsivarsillaan häntä kaulasta ja kuis-kaili hänen korvaansa: »Noustaan, maisteri, tuonne ylös!»

Hirmu heräsi ja huomasi Lyylin pitelevän kahvitarjotinta hänen sänkynsä vieressä.

»Hyvää huomenta, raskaastihan maisteri nukuikin.»

»Onko nyt sitten jo aamu?» hämmästeli Hirmu ja koetti selvittää kaulansa ympäri kiertynyttä lakanaa. Sekö pahus se oli ollut olevinaan tuon Lyylin käsivarsi.

»Kello on puoli yhdeksän, ja pitäisi nousta aamiaiselle.»

»Näin teistä unta . . . koko yön», sanoi Hirmu Lyyllille.

»Oho . . . ja minkälaista se oli?»

»Minä tanssittelin neitiä sylissäni», sanoi Hirmu ja katui samassa, että oli sanonutkaan.

»Lyylihän minä olen», sanoi tyttö hymyillen.

»Minä olen sitten Heikki», sanoi Hirmu, joka käsitti esittelyksi Lyylin sanat.

»Kylläkai minä sanon kuitenkin maisteriksi», naurahti Lyyli.

»No niin, peruutatte heti . . . pitää sitten sanoa neidiksi.»

»Ei saa sanoa . . . ja aamiainen odottaisi.»

Tyttö meni, ja Hirmu ponnahti virkeänä sängystä. Hänen tavallista aamupahaatuultaan ei kuulunutkaan.

II

Oltiinpa sitten juhannusaatossa.

Maisteri Kupin matkalaukun kantaja laski raskaan taakkansa hartioiltaan Tuomaisen tuvan kuistin eteen ja huohti. Olipa niissä aina herrojen kapusäkeissä painoa. Maisteri Kuppi, lyhyen tanakka, lihava mies tulla latuskeli kantajansa perässä ja pääsi pihaan juuri samassa, kun Lyyli palasi viemästä aamukahvia Hirmulle. Huomasipa korean tytön ensimmäiseksi taloon tullessaan ja piti sitä hyvänä merkinä.

»Hyvää huomenta, neiti!»

Lyyli hämmästyí ja pysähtyi, tietämättä pitäisikö mennä vierasta tervehtimään. Kuka oli tämä ylen hienolta näyttävä ja pulskanaamainen herrasmies?

»Minä olen nyt se maisteri Kuppi, Helsingistä, josta toverini ovat tänne kirjoittaneet, pyytäen kesäpaikkaa.» Kuppi puristi tytön kättä ja nau-rahti: »Mitenkä se neiti niin hämmästyí?»

»Enhän minä... kun tänne juuri on tullut yksi maisteri, jota odotettiin», toimitti tyttö punastuen.

»Mutta en minä ole missään tapauksessa ennen tullut, vaan olen nyt vasta tässä», nauroi Kuppi niin reilusti, että pihamaa kajahti ja Lyylinkin täytyi nauraa. Tämä herrasmies näyttikin hänestä eri hauskalta, ja voi, kuinka lihava-kin se oli.

»Maisteri on hyvä ja tulee istumaan.»

»Malttakaahan nyt, kun ensin vähän viillytellen. Kukahan se tulija mahtanee olla, joka minun persoonassani kuljeksi? Neiti taitaa sitten pötkiä minut tielle, kun kerran jo yksi maisteri on tullut», nauroi Kuppi.

»Kyllä meille sopii kaksikin maisteria», sanoi Lyyli kahvitarjotin käsivarrellaan.

»No sepä hyvä.»

Isäntäkin tuli siihen pihamaalle, ja Kuppi arveli:

»Taitaa olla Tuomaisen isäntä. Tänne kuuluu tulleen minun kuvaiseni, mutta neiti tässä lupaa vielä minutkin majoittaa.»

»Tuota... no kukas työ sitte outta?» Eenokki raapi korvallistaan, pitäen vieraan turpeata kättä omassaan.

»Kyllä minä olen maisteri Kuppi... mikähän

se toinen sitten lienee. Onko se edes minun näköiseni?»

»Ehee . . .» hekahti isäntä. »Ohut ja pitkä kuin onkmato. Vai työ se outtekin Kuppi-maisteri, josta ne kirjoittivat. Mikähä juuttaan viirinsalako se toinen sitten on?»

Siinäpä se viirinsalko tulikin siristellen silmiään ja huomattuaan Kupin virkkoi:

»Kah!»

»Ka . . . sinäkö juutas se olitkin!» naurahti Kuppi.

Maisterit näyttivät olevan vanhoja tuttuja.

»Mistä sinä tulet?»

»Sieltäpä vain peäkaupunnista. Sinäkö hiton poika täällä Kuppina kuljeksit?»

»Minä kuppinako?»

»No ka . . . talonväki on pitänyt sinua minuna.»

»Enhän minä ole Kupiksi itseäni sanonut», punasteli Hirmu ja alkoi niiskutella. »Hirmuksi minä esittelin itseni isännälle tuolla veräjällä.»

»Enpä häntä tullut tarkemmin kuunnelleeks. Vai Hirmu? Hiijestäkö sinä semmosen nimen out soanna?»

Hirmu niiskutteli kuuluvammin, koskapa tuokin Kuppi katsahti ymmärtävästi: Vai niin vanha veikko, joko ehdit skoolata isännän kanssa?

»Minulle tiedustelivat toverini, ainakin sanoivat tähän taloon tiedustelevansa kesäpaikkaa, ja tänne minut neuvottiin tulemaan», sanoi Hirmu vakavana.

»Tuon Kuppi-maisterin tievustelu tänne lienöö tullunna, mutta sovitaanpa tässä niin kupit kuin lusikattii. Herrat lähtöö vuan uamiaiselle.»

»Minä voin kyllä matkustaakin», niiskutti Hirmu ylen vakavissaan, niin että Kuppi-maisterikin kävi vakavaksi.

»Elä huasta roskoo, vuan tule pakkoomaa sisuksiis kalakeettoo, että jaksat iltasella pyörittöö tyttöjä», tohahti Eenokki, niin että sai toisetkin riemastumaan.

»No sitä maata, isäntä... Taidattekin olla oikea savolainen isäntämies, niinkuin kehuttiin. Pistäytäänpä sitten kolmisiin tässä ennen keitolle menoa nurkan takana.»

Eenokki arvasi, mistä oli puhe, ja hekahti:

»No, se on oekeeta puhetta. Vieläkö ne herrat siellä Helsingissä muistivat minuva?»

»Vieläpä tuntuivat muistavan ja terveisiä laittoivat.»

»Kiitoksia, kiitoksia. Ne olivattii semmosia retherroja ja niihä tuota taijatte olla työhii.»

Palailtiin nurkan takaa, Eenokki suutaan pyyhkien, ja Hirmu esitteli tuttavalleen:

»Minulla on iso huone, kai me siihen mahdollitaisiin molemmatkin.» — Kuppi ei ollut varmaankaan lähtenyt niin tyhjänä pääkaupungista kuin hän kotoaan setänsä vartioimana ja tullamaan.

»Minä haluaisin nukkua aitassa», sanoi Kuppi isännälle. »Vaateaitassa nukkumista on kiitetty niin kovin ihanaksi.»

»Siitä on teijän piettävä neuvo akkaväen kansa eli paremminnii tyttöen . . . jos ne suostuvat laskemaa aettaasa», leksotteli Eenokki ja jatkoi vielä Kuppi-maisteria ihastuttaen: »Ee se aitassa yksinääm makkoomine mittää oo . . . pitäs olla mieleene potkimakaver . . . hehe . . .»

Isäntäkin suostui vielä tulemaan vieraitten pöytään, kun oli uusi vieras, ja hyvällä tuulella istuttiinkin eineelle. Emäntä lulli myös kamariin ja tervehti Kuppi-maisteria päivitellen erehdystä, joka oli sattunut.

»No eehän tuossa oo isoja erreeksiä tullunna. Haaskoja miehiähä nua on molemmat, etennii tämä Kuppi-maister, eekähä tässäkkää pitemmässä oo muuta vikkoo ku syöp nälävimällä niinku kissa.»

»Sillähän se tuollainen rausku onkin», nauroi Kuppi ja pisteli jo täyttä höyryä kalasoppaa pyöreään suuhunsa. Pisti kohta salaisin puolin mok-

kulan takataskustaan isännän kouraan. Tämä vahti tilaisuutta, milloin Hirmu katseleisi ulkosalle, ja silloin oli ottavinaan lattialle pudonnutta veistään ja moksautti. Tyhjennellessään toista kupillistaan hekahti:

»Kun tuassa on juhannus tulemoisissaa ja kun näe rapostellaa näitä evväetä yhdessä, nii passoo kaet Kuppi-maisterille, että sannoo minua Eeno-kiks ja ukkokänttyräks, mikspähä millonnii, vae mitä?»

»Sopii hyvinkin, ja minua passaa sanoa Vilemoniksi.»

»Vai Vilemoonni . . . Ohan sillä Kuppi-maisterilla sitten oikee immeese nim, mut mistähä tämä Hirmu-maister lienöö soanna sukunimesä?»

Hirmun nenä niiskahteli nopeasti, ja naama muuttui vähitellen synkän punaiseksi. Oli saanut vihiä siitäkin pöydänalushommasta ja alkanut sellaisesta kiertämisestä niiskahdella. Sitten oli toistamiseen jo tätä kalasoppaa, jota hän ei voinut koskaan syödä. Mikäs pahus lennättikin tuon Kupin tänne? Nyt kaiketi Lyyllilläkin on mieleisempää seuraa, kun Kuppi tuli, ja joukolla naureksitaan hänen kinttujaan ja nimeään. Nimensä hän olisi jo aikoja muuttanutkin, mutta rikas setä kielsi sen jyrkästi, sanoen sen olevan ihan paikallaan, eikä sen paholaisen tahtoa käy-

nyt missään vastustaminen, jos aikoi tulla perinnöstä osalliseksi.

»Minä en voikaan syödä mitään näin aikaisin, vaan pyydän saada poistua pöydästä», sanoi Hirmu ja lähti kumartaen.

»Mittees reklemenssiä se nyt olj», virkahti isäntä. »Taitaa nyysiä ruokiaan.»

»Tilapäistä hermostumista, ei muuta. Maisteri Hirmu on ollut aina hieman äreä ja omituinen ja setänsä häntä vielä ärsyttää pahemmaksi. Hirmuparan täytyy olla sen vanhan pahuksen armoilla varojen puolesta eikä senvuoksi ole uskaltanut muuttaa nimeäänkään. Olemme olleet tuttavilla jo pitemmän aikaa, ja vaikka Heikki maisteri on äreä ja oikullinen, on hän opettajatoimessaan etevä ja toverinakin pidetään hänestä, vaikka ilveilläänkin sen poloisen taka-ulottimilla.»

»Mittees nuista... omasappaha on itekul-lae...»

Eenokki röyhtäisee ja tuntuu jo saaneen murenaa tarpeekseen. Hyvälle on maistunut Kuppi-maisteristakin maalaisherkut, ja tyytyväisenä niinkuin täysikuu loistelee hänen naamansa. Isäntäkin hekahtaa sitä katsellessaan:

»No out, out sinä ruuan eäressä istunna ennen-nii, vua eepä sulla oo kuitenkaa vielä semmosta mahhoo kun mulla.»

»Vastuksinapa se on tuollainen lekku.»

»Voe veekkone... siinä sitä vasta voemoo on. Lähetäänpäs tuonne pihammualle paenihheetoo.»

»Mennään vaan.»

Pihamaan sileällä nurmella miekkoset tosiaankin koettavat tarttua toistensa vyötäisiin, mutta Kuppi-maisterin kädet eivät ylety kuin Eenokin ronkille, ja haparoimaan pyrkivät Eenokin kädet Kupin housunkaulustaa. Kammerretaan se, mikä taidetaan, ja Pentti seisoo vieressä katsomassa.

»Elä hiijessä nosta paetoo housusta! Taetaa tässä hötäkässä housuttii puota...»

Sitäpä Kuppi-maisteri kurillaan koettaakin ja Eenokin liinapaita hulmahtelee pian ulkona housuista, jotka loksottavat alhaalla nivusissa. Maisteria naurattaa, mutta hän saa kuitenkin isännän rytkähtämään nurmelle, ja Pentti tanssii ilosta:

»Isältäpä taisi nyt mennä hyvät ja huonot sekaisin.»

Eenokki köntii hekoitellen ylös ja arvelee Kuppi-maisterille:

»Out sinä niämmä kerkeemp, vaekka luulis, ettee mokomassa votuksessa oo yhtää voemoo...»

Maisteri Kuppi on ihastunut ylettömästi Eenokki isäntään ja ylistää häntä muutamalla sa-

nalla maasta taivaaseen. Penttikin tarkastelee joka puolelta Kuppi-maisteria ja arvelee kohta:

»Hyvännäköinenhän sinä olet, vaikka piika-Liisa sanoi, että sinulla on eri rietas naama.»

Kuppi hirnuu. Ottaa Pentin syliinsä ja pyörittää ympäri.

»Laske pois. Tyttöjähän sylissä pidetään.»

»Joko sinäkin olet pitänyt sylissä?»

»En . . . kerkiääpä sitä vielä.»

»Voi kehveli, mikäs olet . . . Tämäkö on isännän nuorin?»

»Sehän se on», naurahtaa Eenokki. »Narrailleet sen semmoiseksi . . . Kuulkeepas, tytöt, tulukepa vähän tänne!»

Tytöt tulevat, ja Lyyli esittelee Aadan Kuppi-maisterille. Tyttäriä pyrkii jokin naurattamaan, ja hekoilepa siinä isäntäkin, mille sitten hekoilee.

»Mitäpä lystiä neitosilla on?» utelee Kuppi-maisteri.

»Ilima vuan hörskävät tyhjее . . . Kuulkeeha, tytöt, kun tämä Kuppi-maisterj kuulus mielellää makkoova saanassa.»

»Eipä kun aitassa, hyvä isäntä.»

Eenokki hekoilee.

»No olokoo sitten aitassa, nii laittakee työ tytöt johonnii aettaa tila maisterille, että suap pit-

tee ruokaleppoosa, jos lystee. Jaksetaa tässä sitte lähtee nuotalle ja jyskee juhannusyötä...»

Eenokki lupsuttaa omalle puolelleen, ja tirskahtelevat tyttäret jäävät naamatusten naureksivan maisterin kanssa.

»Mikä ihme teitä naurattaa?» uteli jälleen Kuppi-maisteri.

»Niin, kun tuo isä on niin hassu...»

Kuitenkin tyttäret nauroivat paitahihasiillaan olevan maisterin takamuksesta viipottavalle pyrstölle, joka oli muodostunut painirytkäksä sijoiltaan kohonneesta paidan helmuksesta. Maisterin huomio ei nyt joutanut kiintymään omaan asuunsa, kun oli siksikin mukavaa katseltavaa kuin korea Aada ja Lyyli, joita naurun puna vielä lisäksi kaunisti.

Tyttäret kovistivat itsensä vakaviksi, ja siten mentiin katsomaan, minkä aitan maisteri mielummin haluaisi. Niitä oli erillään ja yhdessä rivissä, mutta vain muutamissa säilytettiin vaatteita, ja sellaista vaateaittaa kaiketi tarkoitettiin. Oikeastaan ei ollutkaan muuta sopivaa kuin Aadan aitta, joka oli Lyylin aitan vieressä, ja sopsisipa heidän tyttärien nukkua samassakin aitassa ja luovuttaa toinen maisterille, puhumatta kuitenkaan, keitä viereisessä aitassa nukkuisi.

»Hyvä on... tämähän on kaunis aitta, kun

tuomipuukin on tuossa nurkalla. Vahinko, että se ei ole enää kukassa.»

»Jos minä toisin pihlajankukkia tänne maisterin aittaan», sanoi Aada ja katsoi hyvin nätisti häntä silmiin.

»Anna olla... ne tuoksuvat niin väkeviltä», ehätti Lyyli väliin. »Minä tuon metsästä kieloja ja kämmeköitä.»

Penttikin oli taas siinä hypähtelemässä, kun oli kadottanut näkyvistään Hirmu-maisterin.

»Niin, ja jos annat minulle markan, niin minä kannan aittaasi sylillisen sanajalkoja», lupasi Pentti puolestaan.

»Joko sinä taas!» kiivastui Lyyli ja lennätti poikaa menemään.

»Mikäs sen rehvelin nimi olikaan?» kysyi maisteri kaivellen taskujaan. »Tuossa on markka, ja kun tuot sieltä portaan luota sen pienen matkalausun, saat karamelliäkin.

Pentti lennätti laukun.

»Siinä on. Annakkin nyt sitten pian. Onko sinulla paljonkin karamelliä?»

»Tuosta saat koko pussin, kun tarjoat ensin isoille siskoille.

»Kiitoksia. Kyllä minä näistä neuvon sinulle monta mukavaa asiaa», lupasi kehveli.

Tyttäret olisivat vieneet Kuppi-maisterin toi-

set matkalaukut saliin, mutta nekin tahtoi Kuppi aittaansa.

»Mutta eihän siellä voi muuta kuin nukkua. Voineeko nukkuakaan koleina öinä», hätäili Lyyli.

Kuppi-maisteri heittäytyi aitan sänkyyn ja nukahti pian, mutta tyttärien oli mentävä kii-reesti juhla- ja valmistuksiin, leipomaan ja paistamaan. Piharakennuksen kulmalla olevista pensaista oli kuitenkin kerättävä ensin pyykkivaatteet vasuun, ja kamarissaan loikova Hirmu-maisteri joutui taas raollaan olevasta ikkunasta kuulemaan tyttärien keskeisen puolileikillisen ki-nailun.

»Onpa eri metka tuo Kuppi-maisteri», kuului Lyyli sanovan. »Elä vain meinaakaan sitä itsellesi.»

»Höh . . . pidä vain se pitkä maisterisi. Sillepä sinä olet jo liekastellutkin.»

»Juokse suolle!»

»Enkä juokse. Kaikki pojathan sinä minulta aina riistät, mutta minäpä pidänkin nyt puoleni.»

Tyttäret menivät vaatevakkoiheen, mutta Liisa ja Mari tulivat nyt vuorostaan salin mattoja tomuttamaan, ja Hirmu sai kuulla keskustelulle jatkoa.

»Taitaapa tulla tuosta äsken tulleesta kellukasta riitaa tytöille», naurahti Liisa.

»On sitä siinä niille molemmille. Pidetään me se hepokatti. Mihinkähän se koipeliini on koipeltanut? Tanssittaisi minua tänä iltana, niin saattaisihan tuota hatistaa vähän kaulasta.»

»Mitenkä sinä sitä hatistat . . . paitsi jos pidät tikapuut matkassasi.»

Hirmu oli hymähdellyt sängyssään, mutta jopa alkoi tuntua taaskin liian vahvalta. Kaipa tuota jotenkin saa pari päivää kulumaan ja muuttaa sitten toiseen paikkaan.

Hän kiepahti istumaan ja niiskahteli. Paha-henkikö sen Kupin tänne lennätti? Lyylin suhteen oli jo ollut vähän toiveita, mutta eipä joutanut enää vilkaisemaankaan, kun se kelteri ilmesyi. Voisipa tästä kuitenkin lähteä vähän katselemaan ympäristöä ja Pentti-pojun kanssa pistäytyä ongella.

Salin ovelta lennähti Lyyli vastaan, pyytämään puutarhaan kahville.

»Ja sitten mennään kokon tekoon.»

»Minä en mielelläni lähtisikään», vastasi Hirmu väkinäisesti.

»Se nyt on selvä, että te lähdette. Sekin tynnyrin on maisterin nostettava kokon ne-nään.»

»Kyllä se Kuppi-maisteri nostaa», naurahti Hirmu.

Lyylikin naurahti. Taisipa vähän punastua-kin silmätessään Hirmun vakavaa naamaa.

»Mistäs se ylettäisi . . . sellainen lyhyt taarukka niinkuin me muutkin.»

»Parempihan se aina lyhyt on kuin pitkä», sanoi Hirmu merkitsevästi ja naurahti.

»Mitenkä sattuu.»

Lyyli hymyili taas sitä nättiä hymyään, joka sai Hirmun unohtamaan pahan tuulensa. Isäntäkin oli puutarhassa kahvilla, ja Aada meni herättelemään Kuppi-maisteria. Aloitettiin jo ensimmäisillä kupeilla, ja tyttärien lämpimäiset maistuivat nyt Hirmu-maisterille, joka alkoi niitä kiitellä. Hän näytti olevan mielissään, että sai olla isännän ja Lyylin kanssa kahvilla eikä Kuppi ollut siinä hirnumassa.

Sieltäpä kuitenkin Kuppi-maisteri tulla vätysteli unisena Aadan kanssa. Penttikin piipersi toisen nurkan takaa ja ihastui, kun tapasi molemmat maisterit. Mietti ensin kumpaisenko viereen istuisi ja kykähti sitten Hirmun kupeelle.

»Kyllä oli ihanaa unta aitassa», ylisti Kuppi. »Missäpä se isäntä nukkuu näin keskikesällä?»

»Missä millonnii sattuu. Vällii akkanj vieressä, mut ussemmite saanan laateella, ja siellä se

vasta unj hyvvee on. Vuan eepä sitä näin suuren joukon mies taho jootoo paljo makkoomaankaa.»

»Joutaapa se isä ainakin silloin nukkumaan, kun on oikein kiire», sanoi Aada.

»Sen minä arvasin», naurahti Kuppi.

»No, se on asia sillä lailla, että kun immeene oikee sekkaantuu elämässään kiireehe kans, nii sillo on parasta paiskautua makkoomaa. Ee siitä muuten selevie.»

Jopa Hirmu-maisterinkin äsken vakavaksi vetäytynyt naama venähti nauruun isännän elämän viisaudelle.

»Nyttiä pittää lähtee nuotalle eekä joova toista kuppia ryyppemää.»

»Vaikka taisi jo neljäs kuppi mennä», sanoi Lyyli.

»Jos minäkin tulisin nuotalle», esitteli Hirmu-maisteri.

»Lähev vuan, otetaan pata mukkaa ja keitetään rantakalloo. Etpä ou varmasti millonkaa maistanna mittää niih hyvvee. Se tahtoo iha kielen viijjä männessää. Lähe, Kuppikii, miun venneeseen kolomanneks!»

»Ensin on kuitenkin se kokko käytävä tekemässä, ja mennään nyt kaikki sinne», pyysi Lyyli.

»Mennään vaan... tulet kai sinä mukaan?» kysyi Kuppi Hirmulta.

»Kyllä maisterit tulevat molemmat, ja nyt mennäänkin heti. Ehtii siellä nuotalla olla vielä sittenkin», toimitti Aada ja hymyili oikein koreasti Kuppi-maisterille.

Sovittiin, että isäntä veisi kalapadan ja mitä muuta tarvittiin ja maisterit kiertäisivät kokon-tekopaikalta apajalle. Kokon tekoon lähti aina tavallisesti koko talon nuori väki, ja kohta kierteli ruispellon piennarta rantaa kohti äänekäs, ilakoiva sakki, Hirmu viimeisenä. Liisa ja Mari-kin olivat tulleet mukaan, ja Mari jättäytyi kävelemään Hirmun edelle ja notkutteli taitavasti keskiruumistaan ja naurahteli tarkoituksettomasti. Aada koetti pysytellä Kuppi-maistarin rinnalla kapealla tiellä, ja vallaton Liisa alkoi pukkiloida heitä ensiksi ojaan ja ruispeltoon ja sitten toisia. Virisi aikamoinen nujakka, jossa ruistakin lakoutui, ja muutama pari mykkelehti jyrkkää rinnettä jyränä alas rantaan. Hirmu-maisteri koikki ojassa ja sai syliinsä Lyylin ja ulottui nyt aivan sopivasti kietaisemaan kätensä pehmoisen tytön ympärille.

Lyyli oli aikonut lähteä pihasta Kuppi-maisterin kanssa, mutta Aada oli ehättänyt Kupin rinnalle eikä Lyyli sitten enää kehdannut työntäytyä, vaan jäi jäljelle. Kun Hirmu sai kiinni Lyylin, kirkkaisi tämä ja ponnistautui irti ja —

ota kiinni — lähti juoksuun, mutta maisteri ei käsittänyt näitä tällaisia tyttölasten kujeita. Milloinkapa hän olisi heidän kanssaan pelaillut, kun paholaiset aina hakivat niitä komeita ja hyvännäköisiä.

Hirmun edellä kävellä ketkutteli vieläkin se Mari, ja maisteri koppasi hänet kiinni ja noin vain leikillään hatisteli.

»Piruako se päiväsee aikaan tulloo harimaa . . . ja toisten näkyvissä!» tomahti piikainen, ja nolona maisteri jätti tytön ja kirosi mielessään mokomia tallukoita, jotka tohahtivat heti leikistä.

Hirmu jättäytyi kaikkein viimeisimmäksi ja tuskitteli, että oli tullut Maria nykineeksi. Nyt se siellä jo varmaankin kertoi toisille niinkuin hyvääkin, koskapa Kuppi hymyili ja pahanaamainen renki hohotti ja pieksi polviaan. Hirmu korjaili kaulaliinaansa eikä kiirehtinyt toisten jälkeen, jotka jo menivät hyvän matkan päässä. Hän istahti kivelle ja huohtaen jäi katselemaan kaunista ympäristöä. Kaiveleva harmi pyrki muuttumaan kestäväksi suuttumukseksi. Eiköhän nyt jo olisikin parasta kääntyä taloon, maksaa selväksi ja kävellä johonkin lähimpään majataloon, josta käytäisiin noutamassa tavarat. Hakisi sitten jonkin pienen mökin, vanhan ukon ja akan, joiden kanssa viettäisi juhannustaan. Ju-

hannuksen irvikuva tästä kuitenkin näytti tulevan täälläkin. Mieli pyrki leiskahtelemaan toisten mukana, mutta siitä oli sitten vain harmia, niinkuin oli aina ollut. Lempojako hän meni sitäkin Maria kokeilemaan. Piikalupukka nyt siellä kertoo ja kehuu sitä toisille, ja Kuppi sanoo siihen, että sellainen onnistumaton se on joka paikassa.

Pentti juosta rehvelsi toisten jälkeen ja jäi katselemaan suurin silmin kivellä allapäin istuvaa maisteria.

»Etkö sinä mennytkään toisten kanssa?»

»En. Tule tähän, poju, istumaan.»

»Minkätähden et mennyt? Olivatko ne sinulle pahoja?»

Pentti pujotti pienen kätensä maisterin käteen.

»Kyllä minä näen, että ovat olleet, mutta elä ole milläsikään. Tytötkö sinulle irvistelivät vai se lötkämaisteri? Se antoi minulle karamelliä, mutta kyllä sinä silti olet parempi.»

»Minulla ei ole karamelliä, mutta minä annan sinulle rahaa, että saat käydä ostamassa.»

»Annoithan sinä jo eilen ja saathan sinä antaa vieläkin, jos lystää, mutta ei se missään määräsä ole. Otatko sinä tänä iltana niitä kuvia siellä rannalla?»

»En minä ota. Sinusta pitää ottaa joku kuva.»

»Minkätähden et ota? Oletko sinä niin pahalla tuulella?»

»Olenhan minä vähän.»

»Ei se kannata . . . Jos tyttöihin olet suuttunut, niin tehdään niille joku konsti.»

Pentti naurahti, vaikka ei ollut itsekään selvillä, minkä konstin tekisi maisterin puolesta. Maisterikin jo naurahti:

»Minkähän konstin noille tekisi?»

»Tuota, tuota . . . annahan kun mietin. No, nyt minä tiedän. Kun illalla tanssivat, niin minä pistän niille tikkupihdit häntään.»

»Hameenhelmaanko?»

»Niin», hihitti Pentti.

»Eläkä viitsi. En minä enää olekaan pahalla tuulella.»

»Ei tarvitsekaan. Katsohan, kuinka kaunista tuolla järvelläkin on, ja käki kukkuu, ja tuolla pellolla on noin paljon kukkia . . .»

Maisteri nosti pojan syliinsä.

»Voi sinua pientä vessukkaa. Eiköhän mennä yhdessä ongelle?»

»Mennään vaan . . . minä menen kaivamaan lie-roja. Toiset pojat taitavatkin olla jo onki-massa.»

»Alahan sitten mennä . . . minä tulen saunaraantaan.»

Pentti läksi kääkertämään, ja jopa maisterikin hymyili, ensin pojalle, sitten itselleen ja vähitellen ympäristön rehevälle keskikesän kauneudelle. Joutavaakos hänkin muutamista tyhjänpäiväisistä tyttötallukoista, kun oli muuta tällaista katseltavaa. Nainen toi riemun, mutta otti sen takaisin harmilla, ja olipa hän, luonnon pakostakin ulkomuotonsa vuoksi, pysynytkin siitä jotakuinkin erossa. Nämä kesän hempeät hetketkö sitten koettanevat täälläkin johdatella kiusaukseen?

Nuottamiehet muuttivat apajaa. Isäntä huomasi Hirmun ja hoihkasi:

»Et usko, Hirmu-maister, kuinka koreeta kaloja tulloo. Ala vuan löntiä tuohon paekkaa rannalle, josta savu nousoo. Siel on kalapata jo tulella.»

Lyylikin tulla viuhtoi rantapolulla ja näkyi taittavan ruispellostasta muutaman kukan. Oli jo siinä ihan lähellä, ja Hirmu pahoitteli, kun ei ehtinyt lähteä kalatulille.

»Mitä varten te jätite tänne?»

»Pikku Pentti juoksi jälkeen, ja meillä oli niin paljon juteltavaa. Tulihan se kokko siellä minuttakin pystyyn.»

»Minä toruin tyttöjä, kun ne ovat aina niin kehittymättömiä, että suuttuvat leikistä ja puhuvat tuhmia.»

Hirmu karahti punaiseksi. Olipahan se tytön viетävä haastanut kaikki.

»Eiväthän ne ole mitään puhuneet.»

»Vaikka Mari sanoi . . .»

Lyyli näytti pidättelevän nauruaan ja oli varmasti pitänyt koko tapauksen tyhjämpäiväisenä. Mokoma koipeliini olikin jäänyt jäljelle eikä lähtenyt hänen jälkeensä, vaikka hän sitä varten lähti juoksuun. Oma syynsä, ja on vielä äkeis-sään.

»Eikö olekin kauniita nämä ruiskukat?» sanoi Lyyli ja ojensi elokaunokin maisterille.

»Kyllä ovat, samaa ihmeellistä sineä kuin noissa teidän silmissänne. Niihinkin tulee aina katsel-luksi, ja sitten pitää tuskitella itselleen.»

Mutta heti Hirmu synkistyi. Jopahan taaskin hepokatti alkoi laverrella naiselle!

»Nyt te puhutte ihan joutavaa», nauroi punas-tuen Lyyli. »Mitä varten pitää tuskitella?»

»No kaikkihan täällä naureksivat rumanaamai-selle hepokatille», laukaisi maisteri.

Lyyli punastui yhä enemmän.

»Nyt te olette kovin paha. Ei kukaan naura, en minä ainakaan. Kaiketi sitä pitää miehessä kat-soa jotain muutakin kuin pelkkää ulkomuotoa.»

»Sitäpä ne naiset kuitenkin aina katsovat, ja niin pitääkin. En minäkään rumaa naista kat-

selisi», naurahti Hirmu väkinäisesti, koettaen sovittaa leikiksi asian, koskapa tuo tyttö tuossa näytti olevan niin hämillään.

»Ei aina...» sanoi Lyyli hiljaa ja kyyristyi etsimään nurmesta onnenapilaa.

Maisterikin köntistyi haraamaan nurmea. Heidän päänsä olivat siinä aivan lähekkäin, ja Lyyli kaiketi huomaamattaan lähensi kauniskiharaista päätään niin, että muuan otsakiekura hipoi maisterin naamaa ja sai siihen kohoamaan taas sen pahalaisen punan.

»Tuossa!»

Maisteri ojensi apilan Lyylille. Tyttö ripusti sen puseronsa aukkoon, josta se putosi. Maisteri otti kaulaliinastaan neulan, jossa oli pieni smaragdi, ja kiinnitti apilan puseron rintamukseen.

»Tuleeko neulakin mukana?» hymyili Lyyli.

»Jos kelpaa... ruman miehen muistoksi», sanoi Hirmu alakuloisesti.

Lyylin iloinen hymy hävisi, ja silmiin tuli jotakin kovin vakavaa. Ne kostuivat, ja tyttö käänsi pois päänsä.

»Ei saa sanoa noin...»

»Niin taikka näin, samantekevä. Nyt minä menen nuottamiesten kalatulille.»

»Minä käyn hakemassa ensin voita ja leipää. Odottakaa vähän.»

Lyyli lähti juoksemaan pihaan, ja maisteri alkoi verkalleen painua rannalle ja unohti hajamielisenä hattunsa nurmelle. Jokohan Aada sai Kupin kokonaan hoteilleen, koskapa Lyyli tuli häntä hakemaan rannalle ja oli muutenkin taas niin mukava, mietti maisteri, mutta hymähti kohta kylmästi itselleen: Joko alat, koipeliini, taas haaveilla naisista, kunnes uusi naurunaihe syntyy?

Tämän itseään pilkkailevan hymähdyksen oli kerrankin jo saanut tehdä, vaikka vakaasti aina päätti, ettei yrittäisi enää minkäänlaisiin tekemiisiin naisväen kanssa. Viime aikoina hän oli sen päätöksensä jotakuinkin varmasti pitänytkin, mutta täällä tuntui joutuneen kuin lumotulle alueelle, jossa sen aina unohti, varsinkin tuon omituisesti viehättävän tytönpallukan lähettyvillä.

Lyyli jo tulla humisti mytty kainalossaan. Huomasi maisterin hatun nurmella, kääntyi ja pisti sen päähänsä.

»Johan te aioitte jättää minut.»

Lyylillä oli taas hemaleseva hymynsä, ja Hirmu koetti välttää sen katselemista.

»Enkä aikonut. Antakaahan minun hattuni.»

»Minä pidän tätä nyt vähän aikaa.»

Lyyli käveli edellä kalatulille, ja oksa pudotti maisterin hatun hänen päästään. Kilpaa kumar-

tui kumpikin ottamaan sitä. Voi ja leipä kieri rantakiville, ja mitenkäpä lienee maisterikin sotkeutunut mättäälle istumaan ja Lyyli hänen syliinsä. Välähdyksen vertaisen ajan Hirmu puristi tyttöä syliinsä ja laski sitten menemään.

Kalatulille jo meloivat nuottamiehetkin, ja keittopadan äärestä pensaam takaa kuului hihitystä. Kuppi-maistari ja Aada olivat tulleet kokkokalliolta ja ryhtyneet kourillaan onkimaan kaloja padasta. Eenokki-isäntä joutui ensiksi hätään.

»Syöp ne katittii kalloo, vaekkeevat kastele kynsiä . . . Onpa nyt kuitennii taitanna räpylät pehmitä keetol liemessä.»

»Suolaahan me tässä vain maisteltiin», hohotti Kuppi-maisteri nuoleksien kouriaan.

»Niin, ja ilman meitä ei keitosta olisi tullut mitään», liversi Aada. »Maisteri kantoi puita ja korjasi sammuneen tulen.»

»Ja sinä aloit hämmentää kourillasi», ilkamoi Lyyli.

Pantiin vielä voita pataan ja annettiin kalojen hetkinen kiehua. Isäntä vuoleskeli lepänoksista tikkuja, ja Hirmu-maisteri kysyi, mitä niillä tehtäisiin.

»Joka ei hirvii pistee kouroosa pattaa, suap ronkkia tällä tikulla, vuan kyllä siinä tikkupelissä

aina huonommalle puolelle jäp ku koorakaa-passa.»

Vähän ruokakaukalollaan kilpailevien possujen tyyliinhän se nuottakalan syöminen meni, mutta kalan maku oli molemmista maistereista jotakin satumaista, uskomatonta. Kun viimienen riekale oli ongittu padan pohjalta ja voinsulainen liemi oli jäljellä, kallisti Kuppi pataa ja painoi hartaana päänsä ryystääkseen lientä.

»Synti olisi tällaista lientä jättää taivaan linnuille ja muille hyönteisille.»

Vallaton Aada painoi Kuppi-maisterin päätä, ja leveä naama ui hetkisen ihanassa liemessä. Kuppi nosti lientä valuvan naamansa ja kiirehtimättä pyyhkimään sanoi Hirmu-maisterille:

»No, nyt on sinun vuorosi.»

Pentti oli kaivanut lierot ja odotellut saunan luona Hirmu-maisteria ongelle ja meloi nyt kalarannalle.

»Ethän sinä tullutkaan.»

»Nyt jo minä tulen.»

Hirmu hyppäsi venheeseen, joka oli vähällä kaatua.

»Ottakaa minutkin mukaan», pyysi Lyyli ja antaessaan maisterille takaisin hatun katsoi taas metkasti mukavilla silmillään.

»Kuinka vaan», virkkoi Hirmu.

»Ei akkaväestä ole ongelle», tokaisi Pentti.

»Saankos minä tulla?» kysyi Kuppi.

»Ei sinustakaan ole onkimaan muualta kuin padasta.»

»Vaikka annoin sinulle karamellitkin.»

»Vaikka.»

Venhe solui ruohikossa, ja Pentti laitteli vavat ja syötit valmiiksi. Maisteri katseli rannalle, jonne Lyyli oli jäänyt vähän jäljemmäksi toisista. Tyttö huiskutti esiliinallaan, ja Hirmu vastasi hatullaan ja nuuski sitten hatun vuoria. Siinä oli selvästi tytön hiusten tuoksua.

»Mitä sinä siitä hatustasi haistelet? Onko siinä käynyt kissa sihimässä?»

Hirmu hörähti:»

»Mitenkä kissa . . .?»

»Meillä on semmoinen kissan rutale, joka likaa jokaisen hatut, ja Jussi on uhannut sen jo nitistää.»

Maisteri nauroi mieli keventyneenä.

»Kyllä sinä osaat . . .»

»No nyt on tuossa jo iso ahvenparvi. Pistähän syöttiä onkeesi.»

Hirmu laittoi onkensa ja heitti veteen, mutta unohti sen ja jäi mietteisiinsä. Lyyli oli ollut äsken nurmella ja sitten tuolla rannalla niin omi-

tuinen. Sen äänessäkin oli ollut jotakin sellaista salaista värinää. Melkein se katse siellä nurmella saattoi uskomaan, että tyttö pitäisi hänestä paljonkin. Ehkä piti säälistä... mikäpä tiesi. Vaikkapa olikin jo ulkomuotonsa tuottamista hankaluuksista perin paatunut ja kovettunut, tuntui väliin hiukovaa kaipuuta, joka kohdistui kotona taloustoimissa häärivään, hyvään ja yksinkertaiseen toveriin, jota ei kuitenkaan ollut eikä mahdollisesti tulisi olemaankaan. Omavertaistaan toveria oppineisuuden puolesta hän ei ainakaan tulisi saamaan eikä haluaisikaan, mutta tuollainen yksinkertainen ja hyvä maalaistyttö oli jo kauan hämäränä haavekuvana liikkunut hänen mielessään. Sellainen pystyisi luomaan viihtyisän kodin, jonka olemattomuutta kaiketi jokainen vanhapoika tuskitteli.

»Kala uittaa onkeasi», huomautti Pentti, mutta maisteri oli niin mietteissään, ettei kuullut edes pojun huomautusta.

Setäkin oli aina piinannut hänen akattomuudellaan ja vannonut jo, ettei hän saisi edes minäkäänlaista piikatolvanaa elämänkumppanikseen. Nytkin lähtiessä oli sanonut: »Katselekin nyt sieltä maalta joku vaatimaton, terve tyttö akaksesi, ja jos onnistut, niin saat heti neljän huoneen osakehuoneiston ja mielesi mukaan valita siihen

kaluston.» Oli sitten vielä nuuskinut ja tullanut hänen konjakkinassakkansa ja jättänyt vain muutaman pisaran vilustumisen varalle. »Et sinä sieltä ainakaan sitten mitään onnistu saamaan, jos päässäsi porsastelet, ja varokin, ettet hanki ainetta muualtakaan», oli se juupeli vielä vannottanut.

»Mitä sinä toljotat, kun ahven vie onkesi?» huusi Pentti.

Hirmu heräsi ja veti suuren ahvenen.

»Mitenkä sinä niin tylsä olet, että et vedä heti kun nappaa?» uteli poikanen silmät pyöreinä. Pentti oli jo nyhtänyt puolisen kymmentä ahventa hänen huomaamattaan. Sitten jo ahvenparvi hävisi, ja maisteri heitti onkensa venheeseen.

»Mennään nuottamiesten luokse.»

»Osaatkos sinä soutaa, niin minä pidän perää», sanoi Pentti.

»Koetetaan.»

Hirmu meliskoi, eikä se pojan mielestä ollut mitään soutamista.

»Tuleppas sinä perään, niin minä näytän mitenkä miehet soutaa.»

Maisteri hoippuroi perään ja oli taaskin kaataa venheen. Pentti ponnahteli puolelle ja toiselle tasapainon vuoksi.

»Jo on ihme, kun horttuloi kuin märkä vasikka . . .»

»Mitenkä märkä vasikka?» tutkaisi maisteri outoa sananpartta.

»Semmoinen märkä, joka ensi kertaa nousee räpylöilleen ja kuntturoi sinne ja tänne.»

Hirmua huvitti. Nuottamiehistä oli otettava kuva, ja hän viritteli kameraansa. Rannalla huutettiin venettä. Tyttöjen piti mennä salmen toiselle rannalle lypsylle.

»Vie sinä Pentti venhe, minä jään isännän venheeseen katselemaan, kun perät nostetaan.»

Siitä apajasta täyttyikin iso kalavakka, ja Eenokki käski ahtamaan nuotan.

»Sinusta tulis hyvä nuotanpotkija», muhoili isäntä maisterille.

»Mitenkä niin?»

»No kun siinä pittää olla loajat sylet ja muuten nii miehessä pittuutta.»

Isäntä jäi myhäillen katselemaan kunnaalla kohoavaa kaunista taloan ja sen kuvaista tyvenestä vedestä.

»Annappa, maister, se äyskär, kun ma lupitan tuota vettä tuosta veneräystä.»

»Kyllä minä äyskäröin.»

Hirmu nousi ja alkoi taas, kenkiään vedestä varoen, hoippuroida laidalta toiselle.

»Elä hiijessä koa venettä... männöö elävät kalattii sen tuuttii!»

Mutta silloinpa juuri maisteri polkaisi taas toiselle laidalle, ja raskaassa lastissa oleva venhe ryyppäsi laidan yli itsensä täyteen ja vajota lupsahti. Isäntä haamasi kalavakan käsiinsä.

»Nythän sinä, Hirmu, vasta hirmutyön teit. Uhui... ottaa tuossa tok jumalan kiitos jalaka pohjaa.»

Maisteri oli jäänyt tyrmistyneenä seisomaan, ja vyötäisiään myöten hän vain oli vedessä, kun Eenokin pää juuri ulottui veden pinnan yläpuolelle, niin että hän sai varoitelluksi kalavakansa painumasta veteen, koettaen urria rannalle.

»Juutas ku ov vielä ves kylymee.»

Päästyään lähemmäksi rantaa vilkaisi isäntä taakseen ja kivahti:

»Turkastako sinä siellä huarotat... tuo sitä venettä... kyllä mulle on tässä kalavakassa hiissoomista.»

Nytpä täytyi Hirmu-paran kyyristyä lähes kaulaansa myöten veteen saadakseen käsiinsä venheen kokkatullon. Eenokki päristeli jo rannalla, kun maisteri hilasi venhettä puolimatassa.

»Kuha suat kokan näkyvii, nii kylläpähä poejat sen sieltä urkkii. Juokse tänne saanaa, ettet palellu», toimitteli isäntä riisuessaan märkiä vaat-

teita saunan edessä. »Enpä vuan lähe sun kanssa toesta kertoo vesille», päätteli vielä ukko ja hekahti maisterille, joka rämpi kurjan näköisenä rannalle.

Jopa ehtivät siihen Lyyli ja Aadakin hirnumaan. Kuppi jo hohotti saunatiellä, ja Hirmu vilahteli, mihin pujahtaisi toisten näkyviltä.

»No riisuv vaattees ja tule tänne», sanoi isäntä hekaillen.

»Mitenkä minä, kun tytöt tuossa juuri tulevat . . .»

Hirmu-maisteri pötkähti saunaan, ja oven takana jo tyttäret hihittelivät kilpaa.

»Mitenkä teille kävi?»

»Eijoo käännä mitenköö . . . tuokee vuan meille kuivia vaatteita.»

Hirmu siunaili hyvää onneaan, että oli ottanut ruskean kesäpukunsa mukaansa. Raitahousut ja musta takki rutkautettiin ovesta ulos, ja Lyyli kysyi naurunsa lomassa:

»Mistä minä tuon maisterille vaatteet?»

— Siitä isommasta matkalaukusta. Housujen taskussa on avaimet.»

III

Tuomaisen talossa alkoi olla juhannus, ja oikeastaan se jo olikin, koskapa ilkeänaamainen renki palasi viemästä hevosta hakaan ja romautti suitset porstuan orrelle. Se oli merkinä, että nyt alkaisi monen päivän laiskottelu ja hummaus.

Pirtti, porstua ja kaikki kamarit molemmissa rakennuksissa oli koivutettu nuorilla koivuilla. Kukkivia pihlajanoksia oli pistelty sinne tänne seinärakoihin, ja vanhanaikaisten kaappien päällä ja pöydillä oli äsken auenneita kieloja ja kämmeköitä. Molempien rakennusten porraskuisteilla oli koivukuja, ja puutarhan kahvinurkkaukseenkin oli lisätty vehreyttä, vaikka sitä oli siellä ennastaankin.

Monta hevostenkuormaa oli vedetty koivuja metsästä, ja siinä puuhassa oli Kuppi-maisterikin ollut mukana. Olipa Aadan kanssa käynyt hakemassa kämmekänkukkiakin lehdestä ja nähnyt oikeastaan ensi kertaa koskemattoman metsän,

jossa kurjenpolvet nuokkuivat sinipunertavassa valossa. Veikeän näköisenä olivat kämmekänhakijat palanneet sieltä metsästä, ja Lyyli oli merkitsevästi muikistanut suutaan siskolleen. Hirmulta saatu neula kimalteli aaltoilevalla povella, ja sillä kiinnitetty apilanlehti alkoi jo nuutua, mutta se tuntui yhä vahventeleavan vaikutustaan.

Siellä nurmella oli selvinnyt Lyylille, että Hirmu-maisteri ei oikeastaan ollut yhtään hirmuinen naamaltaankaan ja että muutamassa kuvalehdessä oli ollut joku juttu, jossa vakuutettiin, että rumat miehet olivat hyvin mielenkiintoisia ja sitävastoin kauniit suorastaan inhoittavia. Ja vielä sekin, että maisteri-parka — tämä Hirmu tietenkin — oli varmaankin hyvin onneton, koskapa jokainen häntä pilkkasi ja naureskeli. Ihan selvä aavistelu sanoi, että niin oli tapahtunut muualakin ja että se oli hyvin huonoa ja raukkamaista.

Melkein vapisevin sormin Lyyli avasi Hirmun avaran matkalaukun ja alkoi käännellä sinne pakattuja vaatteita. Varaton se raukka varmaankaan ei ollut, koskapa alusvaatteetkin olivat hienointa liinaa ja puolisilkkiä, ja niin hienoja paitoja ja nenäliinoja Lyyli ei ollut nähnyt milloinkaan. Hän valikoi parin, nosti kesäpuvun takin kauniisti tuolin selkämykselle ja liivit ja housut kääri huolellisesti kainaloonsa ja sulki laukun.

Mari oli menossa viemään saunaan lisää vastoja ja tarjoutui viemään Hirmun vaatteita.

»Kyllä minä vien», sanoi Lyyli, laski kääröt nurmelle saunan eteen ja huikkasi ovenraosta saunaan:

»Maisterin vaatteet ovat pihlajan juurella.»

»Hyvä on . . . kiitoksia», kuului saunasta.

Kuppi-maisteri oli ollut riisuutumassa pihlajan juurella ja lieneekö huomaten vai huomamattaan kelsinyt paitaansa juuri kun Lyyli pyörähti saunan edessä. Lyyli ei ollut näkevinäänkään, mutta kyllä siihen sijaan Pentti tarkasteli Kupin joka puolelta ja arveli:

»Pulleva ihan kuin akat.»

»No se taisi sattua kuin naulan päähän. Jokos mennään saunaan, naskali?»

»Mennään vaan.»

Kuppi-maisteri muisti, että Pentti oli luvannut karamellipussista neuvoa konstin, ja kysäisi:

»Sanoppas nyt se konstisi, minkä lupasit neuvoa minulle.»

Pentti mietti vähän aikaa. Tuossa Kuppi-maisterissa taisi olla jotakin sellaista, että . . . sitä kuvakonstia ei taitaisi passata sille neuvoa. Se oli semmoinen . . . semmoinen velski . . . koko maisteri.

»Tuota . . . se oli vain sitä, että jos Jussi menee piikojen aittaan, niin pökitetään se sinne.»

»Höö . . . se nyt ei ollut mitään.»

Saunasta pullahteli sakeat höyrypilvet. Vastat läiskivät niin, että lehtiä kimpoili ympäri saunaa. Vuoron perään noustiin lavoille ja laskeuduttiin hikoilemaan leveille penkkilöille. Hirmu-maisterikin jo sieti löylyä, ja suloisesti tuoksui taas saunavasta.

»Nousehan nyt, Kuppi-maister, nii koetellaa, minkälainen nahka se on sinulla», hekoili isäntä lepopetkeä pitäessään.

»Taitaa olla tämä savusauna verraton», tunnusteli Kuppi.

»Verratonhan tää on», totesi isäntä. »Parantaa kaikki vaevattii. Hakkoo sinnäe, Kuppi-maister, nuita mahaitrojas oikee tulisessa löylyssä, niin herkiivät kasvamasta.»

»Hyvä rumppupa tuo näkyy olevan itseläänkin.»

»No mittees minusta . . . enpä tuota oo ies ennee naimaton mies niinku sinä . . . se kun pitäs olla poikamiehellä semmone normaalmahakii, ee liika suur eekä liika pien, niinku tuolla Hirmu-maisterilla. Jopa nuo näättää tuonnii mahanahkat vähäv vertyvä, ku on parkertoo saana ihmeellisessä löölyssä haavellunna.»

»Tämä löyly on sitten sellaista, että se supistaa ja pullistaa», hirnui Kuppi.

»Justiisa niin. Ja ny, poejat, ruikatkee kaks kapallista vettä kiville ja antakee Kuppi-maisterille lehvakka vasta.»

Lehvakka vasta annetaankin Kuppi-maisterille, mutta piiat ovat siihen pistäneet muutamia viholaisia, ja pahanaamainen renki on luvannut antaa vastan Kupille. Kuppi alkaa sillä sätkiä lihavia kinttujaan, ja kummallisesti kirpelöi sen jälki.

»Saamarin äkäistä löylyä . . . pistelee kinttuja kuin ampiainen.»

Pahanaamainen renki hyrskähtää nurkassa, ja Kuppikin kimpoaa lavoilta hivellen kinttujaan.

»Eiköhän ollut keltiaisia siinä vastassa. Polttelee kuin pahalainen.»

Pentti katseli Kupin vastaa.

»Vai keltiaisia, kun ihan eläviä viholaisia. Kahtokee.»

Poika vetää yhden viholaisen varovasti ja näyttää toisille.

»Kuka piru niitä siihe om pistännä?» kiivastuu isäntä. »Kaikkee se pahahenk immeesellä tietättää.»

Kuppi-maisteri käy hieman totiseksi, mutta kun jälkeäkään ei enää pahasti kirvele, nauraa kohta koko jutulle.

»Soattaa olla piikoen taekoja», arvelee Eenokki ja heittää vastan lauteen alle. »Otappas, Kuppi,

ja pieksä niihen pakarat paljaalla viholaisluuvalla.»

Hirmumaisteri käy nytkin Pentin kanssa uimassa, ja nytpä on suloista lämmitellä uinnin jälkeen saunassa. Ja hän tuntee jotakin, mitä ei ole pitkiin aikoihin tuntenut. Hiukovaa nälkää. Pihlajan varjossa hän pukee ylleen, ja kun hän vetää vaaleat housut jalkaansa, ei hän näytä omiin silmiinsäkään niin kovin pitkältä ja viirikintuiselta.

Kartano on koivutettu sillaikaa, kun Hirmu on ollut rannoilla ja järvellä, ja ihmeissään hän katselee tätä vihannan runsautta, jota on kaikissa huoneissa, ja hengittää rintaa avaruttavaa pihkantuoksua, johon yhtyy kielojen ja kämmekkäin suitsutus. Tämä on nyt sitten sitä sisämaan juhannusta, miettii maisteri ja myöntää kieltämättä sen satumaisen kauniiksi. Tuolla uneksii ruispelto, jonka ylle laskeutuu hyväilevinä viiruina karjatarhan savut, ja heinäpelto on tulvillaan punertavaa valoa.

Maisteri katselee pöydälleen tuotuja kukkasia. Siinä on muutamia kieloja ja kämmeköitä, joukossa joku sinikello. Taitava käsi on ne järjestänyt. Lyyli kaiketi. Hirmu sitoo huolellisesti ruskehtavaa kaulaliinaa; ensi kertaa pitkästä ajasta hän tekee sen peilin edessä ja huomaa, että väri

sopii mainiosti. Eihän hän tällä kertaa taitanut niin kovin rumalta näyttääkään. Kun nyt vain voisi jotenkuten tanssia kykkysillään, niin ehkäpä luonnistaisi kaikki hyvin.

Lyyli tuli kutsumaän ruualle. Siniset silmät revähtivät suuriksi.

»Herran pieksut . . . nythän te olette ihan toisen näköinen.»

Hirmu koetti pysyä vakavana.

»Tuota . . . mitenkä toisen näköinen?»

»Lyhyemmän ja pulskemman. Tulkaa nyt näyttämään muillekin itseänne. Vaikka kyllä minä . . .»

»Mitä sitten?»

Lyylillä oli korkeakorkoiset kengät, ja kun hän vielä seiso i siinä kynnyksellä, niin näyttipä vaa-leakiharainen pää ylettyvän jotakuinkin Hirmun rintamuksille, ja muutahan ei tarvinnutkaan.

»Ei mitään», punastui Lyyli.

»Miksei sovi sanoa?»

»Kaipa tuon saattaakin. Että ei oikeastaan passaisikaan näyttää teitä muille. Kokoilla teidät vievät ne hienot kirkonkylän neitoset.»

Hirmun rintaluiden raossa tuntui lämpimältä.

»Oho. Koulussa ennen sanottiin, että piisaa pilkka pienempikin eikä hevosen varsan kokoi-nen.»

»Mitenkä meikäläinen voisi teikäläistä pilkata? Kaiketi sen nyt itsekin käsitätte mahdottomaksi.»

Hirmu muisti, että hänellä oli mukanaan melkein korottomat kengät, ja alkoi kaivaa niitä esille.

»Mitäs te nyt puurratte?»

»Aion vähän mataltaa itseäni.»

»Mutta milläs ihmeen keinolla te olette jo mataltanut?»

»Ja te vähän kasvanut. Näytätte tuossa puvussa vähän hoikemmaltakin.»

»Höö, mokomakin tumppu! Pitäneekö ruveta paastoomaan, että laihtuisi.»

»Sitä ei ainakaan tarvitse minun mielestäni tehdä. Minä olen aina ihailnut täyteläisyyttä, vaikka olen itse tällainen rausku.»

Hirmu oli muuttanut kengät ja tuli nyt toiseen ovenpieleen. Nytpä hän jo, hiisi vieköön, voisi tanssittaa kunnollisesti tuota tyttöä. Tekipä jo mieli tuossa kietaista se käsivarrelleen.

»Nythän minä taisin taas hiukkasen kiivetä ylemmäksi», sanoi Lyyli ja punastui samalla.

»Ja minä taisin hintin verran laskeutua lähemmäksi.»

Maisteri huomasi apilan ja neulan muuttaneen paikkaa. Se oli nyt vasemmalla puolella, täyteläisen poven kohdalla.

»Apila nuutuu.»

»Vaikka, mutta kyllä se säilyy.»

Tytön silmissä oli taas sitä samaa kuin päivälläkin, ja mitenkäpä siinä oven luona olisi käynytäkään, ellei Lyyli olisi pyörähtänyt saliin ja sanonut:

»Mennään nyt . . . pian tulevat hakemaan.

Tälläkin kertaa oli Eenokki-isäntä tullut vieraitten pöytään syömään, ja Kupin kanssa olivatkin jo täydessä touhussa. Kuppi-maisteri oli niin syventynyt kalakukon hivelevään sisältöön, ettei huomannut katsahtaakaan Hirmu-maisteriin. Tuntui siltä, että makkula oli käynyt pöydän alla, mutta hekoileva isäntä vain nauttinut sen antimista. Kuppi-maisteri sujutti kättään Hirmun puoleen, mutta tämä pudisti päätänsä. Kuppi-maisteri senvuoksi katsahti ihmeissään Hirmuun ja huomasi värinmuutoksenkin.

»Hitto . . . no nythän sinä jo olet miehen näköinen. Katsokaapa, isäntäkin. Siinä se nyt värin sopivaisuus näkyä, vai mitä?»

»Katohan juutasta tosiaannii . . . Nythän sinoot iha kun ainai immeene. Näätät iha niinku akkamehtää lähtövältä.»

Hirmun naama punoittui, mutta nenä ei enää niiskahdellut. Ruokakin maistui, ja hän alkoi itsekin kauhistua ruokahaluaan.

»Syökeehäm, poejat, lujasti, että jaksatte nyske. Minulta ne nyskämiset jo alakaa jeähä nyskämätä, mut meenoonpa tuota vielä tänä yönä lähtee rehveltämmä.»

Isäntä sanoi lähtevänsä ottamaan vähän vaatteita ylleen ja laittamaan pikituohusta, jolla vietäisiin tulet kokkoon. Pirtissä hälisi nuori väki, ja haitarista helähti kuuluisa Maaliman-Matin polkka.

Tytöt hyökkäsivät kamariin juuri kun maisteritkin nousivat pöydästä.

»Se on kokoillelähtöpolkka! Tulkaa pian!»

Kuppi otti Aadansa, ja Lyyli ylettyi nyt jo jotakuinkin laskemaan kätensä Hirmun olkapäälle. Eenokki-isäntä pyöritti emäntäänsä, joka viiletti kerkeästi kuin kaksitalvias varsa.

Ja sitten sytytettiin tuohus, ja roikka läksi liikkeelle. Koko taloon ei jäänyt muuta elävää olentoa kuin kissa ja vanha Vahti portaan pieleen. Tuohus roihusi, ja haitaria soitteli nyt oikein siihen pystyvä kulkumies, joka oli sitä varten haettu pitkän matkan takaa. Pentti-poju puikkelehti joukossa etsien silmillään jotakin. Huomatessaan viimein Hirmu-maisterin hän katseli tätä pitkään ja hypähteli hyvillään.

»Haukkukeepas vielä minun maisteriani hepokatiksi» ja kääntyen maisterin puoleen kysäisi: »Mistä sinä sait tuommoset vaatteet?»

»Matkalaukusta.»

»Mitä sinä niitä toisia ollenkaan toitkan? Ne housut varsinkin saat antaa mustalaiselle.»

»Ole nyt jo, Pentti, hiljaa!» koveni Lyyli.

Kokoilla oli jo paljon väkeä, ja iso kahvipannu porisi hiilloksella. Kun kokko oli sytytetty, sai siitä ottaa kahvia kuka halusi, ja Tuomaisen isäntä piti ennen kokon sytyttämistä pienen puheen.

»Hyvät nuapurin immeiset ja olokeepa ketä tahaa. Kun tuas om peästy juhannuksee, tähä ihmeellissee valo aekaa, jollonka tämä immeen rinta hytkähtää niin kummasti ja jalaka tahtoo kesken työn kiirennii kohhoilla polokan tahtii, nii tätä valosii öihe juhloo on tuas tultu tällä kokolla kunnijoittamaa, ja sitä on tällä kertoo tullunna kaks oppinutta herroo ja vilo-soohvian majisteria kaakoo rantakaapuntiloista kahtomaa ja kokemaa, nii annetaanpa sitte ilose miele leimahtoo yhtä korkeelle ja vielä korkeemalle kun tämä kokkovalakeen tulj, ku sitä illoo ee immeeselle kartu millonkaa liikoo, ja jos nyt sattus tänä yönä kerkiemmää vähä kukkuraesammalla mitalla, nii seästetäänpä siitä pitkiin pimmeche tarpeeks ja sen varalle, jos sattus jostae jollekulle tulemaa vastonkäämisestä pahamiel eli murreellinen muoto, nii sillonpa ee tule

viimestä hättee eekä hengen pullistusta. Tanssikee korreesti elekeekä tehä mittää riähkyyttä toesillenno, vua pitäkee nätisti kaalasta toesianno kiinni ja semmosta luvallista lystiä, jota Jumalakii hyvällä mielellä kahtoo.»

Eenokki pyyhkäisi suutaan, hekahti, otti piki-tuohuksen ja tuikkasi sillä tulen kuiviin ruis-olkiin kokon juuressa. Siitä se pian leimahti latvaan ja nuolaisi riemuissaan tervatyynyriä, ja kohta oli koko komea kokko yhtenä tulimerenä.

Kuppi-maisteri tuli kädestäpitäen kiittelemään isäntää puheesta.

»En eläissäni ole kuullut sellaista juhlapuhetta.»

Kirkonkyläläisiä oli paljon kokoilla, ja muutama herroista tulivat esittelemään itsensä maistereille ja esittelivät naisiaankin. Keskusteltiin muutama sana kokoista, kauniista ilmasta ja Tuomaisen talosta, joka tuntui olevan hyvin pidetty ja jossa nyt taas tanssittaisiin juhannusyötä.

Lyyli seisoi syrjässä ja katseli iloisena ja ylpeänä, kuinka halukkaita silmäyksiä kirkonkylän komeat neitokset heittelivät Tuomaisten rumaksi moittimaan Hirmu-maisteriin. Maisteri ei niitä edes huomannutkaan ja palasi pian Lyylin luokse.

Kokko oli jo hiilillään, ja äänekäs sorina kävi kahvipannun ympärillä. Tuomaisen palvelijat olivat olleet puhdistamassa kuppeja, mutta jättivät sen sikseen. Aada supatteli jo Kuppi-
maisterille, että lähdettäisiin etukynttä pihaan. Kohtapa nämä hävisivätkin, ja Lyyli olisi mielellään esittänyt samaa, mutta maisteripa älysi sen tehdä, ja he lähtivät hiljaa kävelemään. Isäntä kuului käskevän kaikkia vieraita taloon, ja äänekäs sorina alkoi lähetä . . .

»Juostaan piiloon!» sanoi maisteri Lyylille, ja siinäpä olikin lähellä tiheä rantapensaikko ja sama paikka, missä päivällä Hirmun hattu oli pudonnut rannalle.

Vedet väreilivät jo himmenevää tummanpunaista valoa, mutta jossakin kukahti vielä käki. Kokkoväki humisi ohitse, ja he hymyilivät salaiselle kätkölleen ja jollekin, mistä eivät olleet vielä puhuneet, mutta minkä nyt molemmat tunsivat tulevan. Maisterilla oli valkoinen lakkinsa, ja hän laski sen pihlajan oksalle. Lyyli horjahti ja tuli tahtomattaan nojanneeksi maisteriin, joka ei laskenutkaan enää häntä luotaan. Siinä oli hänen kainalossaan vaaleasuortuvainen pää, ihmeelliset siniset silmät ja suu kuin kypsä marja: ota ja poimi minut.

Heidän ensimmäisestä suudelmastaan tuli pit-

kä ja janoinen, mutta siinä oli kesäyön kirkkautta.

»Oletko sinä sitten minun tyttöni, vai onko tämä petollista unta?»

»Jos minä vain kelpaan sinulle, tavallinen maalaistyttö.»

Mieluummin maisteri olisi vielä jäänyt tänne rannalle, mutta olihan heidän mentävä toisten joukkoon, etteivät herättäisi tarpeetonta huomiota. Nytkin sitä jo ehkä oli tullut tarpeeksi.

Hirmu ei hennonut laskea tyttöä kainalostaan, vaikka kapealla tiellä oli rinnan vaikea kulkea.

»Pisteleppä minua neulalla, että tiedän, olenko valveilla», sanoi maisteri.

»Mitenkä kaikki niin pian tapahtuikin?»

»Se oli se päivällinen onnenapila sellainen taidokuri.»

Pihaan tullessa juksattiin toisia. Hirmu jäi aittojen taakse, tuli vähäistä myöhemmin ja löysi Lyylin porstuasta koivunlehvien lomasta. Joku kirkonkylän täti veti naamaansa kurelle, mutta tuvan ovelta hävisi hymyilevä pari pian tanssivien joukkoon.

IV

Aada oli koko päivän lennelyt kuin livertelevä pääsky ja odotti hauskaa juhannusehtoota ja yötä. Muutapa hän, vasta kuorestaan avautunut tytön hällävä, ei osannut odottaakaan. Kuppi-
maisteri oli hauska ja hieno mies, ja mukavikseenpa sellaisen kanssa viiraisi valoisimman yön tansseissa ja kokoilla.

Mitäpä päivänpoika Kuppikaan muuta, kun löysi iloisen, mukavan tytön, joka oli luonnollisen vapaa ja ymmärsi viattoman leikin leikiksi. Tuttavuus sellaisten toverusten kanssa kehkeää niin pian ja ilman joutavia kaartelemisia ja odottelemisia. Aadalla ja Kuppi-maisterilla oli ollut koko päivän lystiä puuhatessaan koivuja huoneisiin, autellessaan leipomisensa kanssa hikoilevaa emäntää ja kuskatessaan lehmäkarjaa kotiin laitumelta. Jos Kuppi-maisteri olisi keksäisen kisan aloittanut toisella tavalla, vähän siihen tyyliin kuin Hirmu-maisteri, niin kaiketi

Aadankin povessa olisi värähtänyt vakavampi sävel soimaan.

Lähtiessään kokoilta etukäteen pihaan kävi Kupille ja Aadalle samoin: lehvien raosta he tilistelivät kokkoväkeä, joka tien täydeltä tunki taloon, ja Aada oli hihityksellään paljastaa koko piilopaikan. Kämmekänhakumatkalla olivat jo jääneet »neidit» ja »maisterit», ja Vilemoonni pukilo i Aadaa kylkeen:

»Oletkos vähemmällä siinä?»

»Elä pukilo i. No nyt meni viimeinen, ja saatpa katsella mukavan istuimen meille molemmille.»

»Missäs tytön olisi somempi istua kuin pojan polvella», sanoi Kuppi-maisteri ja istutti Aadan polvelleen.

»Missähän Lyyli ja Hirmu-maisteri mahtanevat olla», arveli Aada pöyrytellen Kupin hiuksia.

»Minä olen vähän katastellut, että niillä taitaa olla vakavammat aikeet. Hirmu on niin kovin totinen, ja Lyylikin on näyttänyt iltapäivällä ihan kokonaan toiselta.»

»Eikös mitä . . . ei sitä niin pian . . .»

»Eläpäs sano. Käy se väliin niinkin.»

»Kuule, Mooni, jos meillekin kävisi niin hullusti.»

»Eipä tiedä, vaikka ajan oloon kävisikin. Oletepa ihmeellinen sisaruspari.»

»Sanoppa, mistä Hirmu on sellaisen nimen saanut?»

»Se olisi pitkä tarina, mutta kerronpa vain muutamalla sanalla. Heikin isä oli ollut aikoinaan sellainen upporikas maatilanomistaja ja samoin hänen veljensä, nykyisen Hirmun setä. Se Heikin isä kuuluu olleen auttavainen mieleltään, mutta oli saanut siitä palkakseen kiittämättömyyttä ja ilkeyttä. Ukko oli silloin suuttunut ja sanonut heille: 'Hirmuna minä olen teille tästä lähtien ja muutan nimenikin Hirmuksi.' Äijä muuttikin nimensä, ja siitä on sitten Heikillä se Hirmu nimenä.»

»Mutta miksi hän ei ole sitä muuttanut?»

»Hänen setänsä on samanlainen omituinen jaarikka kuin aikoinaan hänen isänsäkin, joka kuoli varattomana. Heikki oli kouluaikoinaan aikamoinen huiska, ja ukko on saanut suuttua veljenpoikaansa monta kertaa. Niinpä hän ei anna suostumusta nimenkään muuttoon ennenkuin kuolemansa jälkeen, jolloin Heikki saa periä setänsä omaisuuden, ja sitä onkin aika paljon. Mutta hittojako me sukutarinoita juhannusyönä? Menään, tyttö, tanssimaan!»

»Voi kuinka kaunista on joka puolella!» huokasi tyttö.

»Ja se kestää vain niinkuin tuokioisen hetken.»

»Sanos muuta.»

»Viikon parin perästä pitää minunkin lähteä jo pois, ja sitten minun tulee juhannusyön ystävääni ikävä.»

»Katinjalat! Et sinä tunnu sen makuiseltakaan.»

Tyttö heläytti naurun, mutta Kuppi-maisteri oli vakavissaan.

»Elä sano . . . Sinunlaistasi tyttöä harvoin tappaa, ja sinun pitää luvata minulle, että muistat joskus ja kirjeellä paiskaat minua. Minä vähän pelkään, että se sydänmuhkura jää tänne, vaikka mies menee, ja silloin alkaa elämälle eri nuotti. Täytyy hankkia koti.»

Tyttö puristi Kupin kättä.

»Luulenpa, että muistan liikaakin, mutta sinä unohdat piankin. Mennään nyt tanssimaan.»

Ja niin hävisi sekin pari hämärään porstuaan ja tupaan, jossa haitari soi, helmat hurahelivat ja ilo oli ylimmillään.

V

Kello naksutteli isäntäkamarin seinällä jo juhannusaamun toista tuntia, ja samalla riemulla jatkui laajassa pirtissä tanssin jytke. Väkeviä ei ollut nimeksikään tällä kertaa, ja vaikka isäntä edellisinä juhannuksina oli renkeineen ja päiväläisineen ottanut parahultaisen sieperän, ei milloinkaan kuitenkaan liikaa, jos niin saa sanoa, niin nyt oli hänen juhannusyöllistä iloaan piristänyt vain sen pienen motukan sisältö, jonka Kuppi-maisteri kokoille lähtiessä oli pistänyt hänen housuntaskuunsa.

Voipa siis sanoa, että korpikansan juhannusilo oli aivan väärentämätöntä ja raikasta. Remahtele van ilon joukosta voi löytää pienen surunsävelnkin siitä, että valoisien öiden aika nyt jo alkoi olla mennyttä ja hiljainen syksyä kohti meneminen alkaisi juhannusyöstä. Punertavissa väreissä kylpevä yö näytti itsekin surumieliseltä. »Näin kaunis minä olen kuin ainakin vasta puettu

morsian, mutta pianpa tämä hääpuku täytyy riisua.»

Sitä haikeutta soi kulkumiehen ison haitarin taidokkaissa mollisävelissäkin, ja näitä pujot-tautui avonaisista ikkunoista ympäristön metsä-poluille, jonne pareja veti uhraamaan juhannus-yön punahuntuisille hengettärille.

Hirmu-maisteri tanssitteli tyttööän, ja Kuppi pyöritti kerran muutamaa kirkonkylän hienohel-maakin, jotka näyttivät toivoneen, että maistere-rit ottaisivat heidät ihan kilvan tanssittelavik-seen, ja kun niin ei käynyt, lähtivät jo ennen puol-ta yötä. Joku röökynä sanoi porstuassa menses-sään: »Enpä olisi uskonut, että noille maistereille kelpaa tanssitovereiksi yksinkertaiset talonpoi-kaistytättäret.»

»Siinä sen kuulit», naurahti Lyyli maisterilleen, jonka kanssa sattui olemaan jossakin porstuan vaiheilla. »Olisitpa sinäkin ottanut noista jonkun kaksinkertaisen».

Hirmu hymähti ja veti lähemmäksi tyttööän. Hän oli mielestään saanut kaikista parhaimman, niinkuin aina saadaan, ja kukapa tuota olisi us-konut, että hän sellaisen tytön saisikaan.

»Mennään minun kamariini», sanoi Hirmu muis-taen, että hänellä oli mukanaan muuan arvokas muistokapine, jonka nyt voisi antaa Lyylille.

Maisteri penkoi laukkuaan ja veti esille omittuisesta vanhanaikaisesta kotelosta pienen sormuksen, johon oli kiinnitetty taidokkaasti harvinainen kivi.

»Äitini, joka kuoli minun ollessani tuskin kaksivuotias, oli tämän jättänyt minulle, ja sinä saat sen nyt.»

Maisteri painoi sormuksen Lyylin oikean käden nimettömään, mutta Lyyli muutti sen vasempaan nimettömäänsä.

»Tuossapa sen pitää olla. Milloinka aiot puhua isälle?»

»Vaikka heti, mutta eihän hän ymmärrä näin pikaisia puuhia.»

»Pikaisestippa hän on taitanut sen itsekin tehdä. Kuului kerran kertovan, että oli keväällä paloa kyntämässä, ja silloin oli alkanut niin pahasti kaikertaa, että piti jättää palo kesken, mennä pihaan ja sukaista aitassa pyhävaatteet ja painua toiseen kylään, josta mentiin kihloille ja pappilaan saman tein, ja kuu-kauden perästä oli nuorikko pyörähdellyt Tuomaisen tuvassa.»

»Ja hyvin on mennyt.»

»En minä ole heidän kuullut vielä poikkinaista sanaa toisilleen sanovan.»

Maisteri veti tyttönsä polvelleen, ja siihenpä

olisivat taitaneet unohtua, jos ei olisi ulkoa kuulunut askeleita.

Isäntäpä sieltä tulla latusteli ja raotti ovea.

»Onko teällä sitä Kuppia näkynnä?»

»Ei, äskenhän se oli tuvassa.»

»No se on sitten pistännäe jäähylle», hekotti Eenokki ja alkoi leksotella: »Joko teetä rupes vokeltammaa . . . Lähe sinä, Hirmu-maister, nii haakataa kalakukkoo ja ryystetää piimee, ku ee oo tässä muutakaa ryypättävvee.»

»Ei nyt haluta . . . söin illalla niin lujasti.»

»Lujast, lujast sitä pittää haakata, että jaksaa valavoo näetä valosia öitä, ku näetä eijoo tuas ku ripene jälellä. Jopa siellä taetaa pelmannikkii uupua ja viimesiä pelijää rimputella. Lähtekee työhii vielä ottamaa ossoonno.»

Kaikin siitä mentiinkin pirttiin, josta oli jo väki harvennut enempään kuin puoleen illallisesta. Kuusi pitkää tuntia olikin jo huiskettu, ja riittäisipä se jo yhdeksi juhannusyöksi. Kuppi kellesti tupaan iso kalakukon kappale kädessään, leuka tuimasti viuhtomassa.

»No se on oekee, että ruumisraakkookii muistaa virvottoo Jumalan viljalla. Koeta nyt viuhtoo palases sukkela, ku taetavat jo viimestä peliä soettoo, että joovut ies loppuhännille.»

Kuppi lähätti kukonkappaleen kädestään ja haki Aadaa.

»Tuleppa, Muru, viimeiseen valssiin!»

Muru painautui Moonin rintaa vasten jo sen näköisesti, että ilakoiva leikki oli jättänyt jälkiä. Mooni nieleksi viimeistä palaa ja virkkoi melkein surullisesti:

»Nyt tämä juhannusyö on lopussa. En muista näin hauskaa juhannusta koskaan viettäneeni enkä taida enää viettääkään. Enkä muutenkaan olisi luullut tällaista paikkaa ja ihmisiä löytyvän korpimailla. No nyt kaikki lähtevät. Tule sinäkin vähän kävelemään!»

Mooni painui Murunsa kanssa kiemuroivalle hakatielle, ja tanssiväki hävisi samoin kaikille suunnille. Haitarimies soitteli vielä mennessään, ja auringon nousuruskot levisivät itäiselle taivaalle.

Eenokki saapasteli tyhjentyneessä tuvassa ja pistäytyi kamareihinkin. Emäntä oli uupuneena pyllähtänyt jo aikoja sitten sängylleen, ja Pentti uinui omassa lehditetyssä vuoteessaan. Eenokki ei tuntenut vieläkään väsymystä ja olisi ollut halukas jatkamaan juhannusyön valvontaa, kun olisi löytänyt maisterit toverikseen. Ehkäpä sillä Kupilla olisi vielä muutama morkkulallinen sitä juhannusyön väristä, ja tuoreita kaloja olisi jää-

huoneessa. Mihin ihmeelle ne kaikki nyt kuhvelsivatkin? Vaikka tietääpä sen, että juhannusyön kukkaiset polut ne vetävät nuoria. Laiteetaanpa kiehahtamaan kahvi, niin eivätköpä ilmes-tyne.

Lyylin aitassa tuoksui nuorelle koivulle ja ha-juheinälle, ja Lyyli istua kekotti Hirmunsa pol-velle. Maisteri oli jo kaksikin kertaa aikonut läh-teä aitasta, mutta peräytynyt vielä kerran sano-maan hyvää yötä.

»Katsohan, ulkona näkyy jo nousevan päivän punerrusta.»

»Niin... sinun täytyy uinahtaa... hyvää yötä!»

Maisteri seisoi vähän aikaa pihamaalla ja kos-kapa ei ollut tietoaakaan unen tulosta tällaisen yön jälkeen, käveli hän rannalle, katselemaan auringon nousua ja nauttimaan elämästään, joka tuntui yhtä ruusuhohteiselta kuin tuokin heräävä aamu. Kas, kuinka linnutkin aloittivat kuoronsa. Monikieliset rastaat ensin herättelivät käköset kukahtelemaan ja ne vuorostaan peipposet ja muut laulajat. Läheiset metsät olivat säveliä tulvillaan, ja lämmin usva leijaili punertavalla veden pinnalla.

Maisteri istahti rantakivelle ja paljasti päänsä luonnon aamuhartauden alkaessa.

»Ei, mutta, Mooni, kyllä meidän nyt täytyy jo palata», sanoi Aada Kuppi-maisterille. »Viiden aikana täytyy nousta lypsylle, mutta hyvä, jos saa silmänsä auki kuudeltakin, ja aurinko nousee jo.»

»Niin kai», myönsi Kuppi hajamielisenä, käsi Aadan vyötäisillä. »Voi teitä onnellisia, jotka saatte olla aina täällä satumaisen kauniin luonnon keskellä.»

»Kyllähän täällä kesät ovat suloisia, ja miksei... meneväthän ne talvetkin, varsinkin keväthankien aika.»

»Silloinhan tänne pitäisi tehdä reisu, kun pääsisi.»

»Pääseehän pääsiäisen aikoina.»

»Niinpä tekeekin, ja silloin minä tulen», päätteli Kuppi-maisteri.

Aadan kaihoiset silmät ilostuivat siitä, mutta eipä hän osannut sellaisiin lupauksiin luottaa. Tämä kaiketi oli satua, joka sammuisi taas aikanaan, ja sitten saisi odotella uutta, jos sitäkään sattuisi tulemaan.

Eenokki tuli tuvan kuistille palavissaan, kun Kuppi-maisteri ilmestyi Aadan kanssa pihaan.

»Juutasta kun pit puhaltoo pannun pohju-koihe, että oikee var tulj. Eekö se jo alakas kahvi maistoo nuorisolle hulin lommaa?»

Aada ei sanonut välittävänsä. Sitten hän sanoi hyväilevin silmin hyvää yötä tanssittajalleen. Kuppi lähti tupaan isännän kanssa, joka alkoi lekertää:

»Ryypätäähä kahvit tässä uamutuimaa. Oespa vaikka passanna muutennii vielä jatkaa, mut se sun morkkulas män jo tyhjäksi.»

»Odottakaahan... jospa vielä yhden morkkulan löytäisin, ja mentäisiin saunaan turisemaan, niin ei emäntäväkikään tietäisi mitään eivätkä tyttäretkään, jos sattuvat tuvan puolelle tulemaan.»

»No se, se passoo, jos sulla kerran vielä on morkkula. Minä vien tämän kahvipannun saanaa ja muuta, mitä tarvihtoo, ja otan kalakukkoo haakattavaks. Saanassahan se onnii ihan toesta kun teällä, näätpä sen sinnäe käsittävä ja minkäpästähe et käsittä, kun kerra oot maistermies. Ala vuan männä hakemaa sitä morkkulatas.»

Kuppi-maisteri liikkui kuin hiiri aitassaan ja hölkkäsi tupaan. Eenokki oli latonut suureen vakkaan kahvipannun ja kupit ja valtavan kalakukon liisteet ja suuren myöhkän voita.

»Oha tässä jo aluks, ja haetaanpa sitte tuolta aetasta nuoria ahvenia haatumaa voissa viime-seks palaks. Juhannusuamuna se rantakala vasta maistuukki makkeelle.»

Mitäpä muuta kuin kannettiin se vakka saunaan, ja Kuppi-maisteri veti taskustaan ihan täyden mollukan.

»Jopa, jopa!» hekaili Eenokki. »Vaekka ee sun tarvii luulla, että minnoun nii ahnas väkevää, niinku oot sen nähnäe tänä yönä, mut minulae on vielä niin nuor ver, että tämmösinä öenä se kää levottomaks. Nii, elä naara, Kuppi-maister . . . levottomaks se ruppee. Minnäe olin enne aekamoene tyttövoohka, ja nii tuo vieläi reppii sisuksia tämmösissä kekkerilöissä, että ihan ihmeelle tuntuu. Nii, mitä mun pitkää sanna . . . nii, että tämmöse tanssiyö jäläkee tuntuu syväntä hiukasova seuran kaepuu, ja mikäpä se ennee tällä ijällä tulloo kysymyksee muu kun mies seura, ja miesseurasta on kaekista haaskinta tämmöne oppinut herraseura.»

Eenokki latoi kupit ja kukon liisteet saunan penkille, ja sitten keikistettiin ja hörpättiin kahvia päälle.

»Voe tok, miten hyvvee tekköö valavomise jäläkee. Ihan kierteelöö rinnassa niinku mahlaja kevväisen puun kylässä.»

»Mitenkä sen kiertelemisen tietää?»

»No sen arvoo . . . Kun puu pitkä talave jissä jäöröttää ja kuivana käköttää ja sitte yhtäkkiä alakaa mahala sen syvämmessä kiertee, niin etkö

niä, millä riemulla se alakaa aakoja silimijää ja pullistella nuorta lehtee. Puuparka suap syntyvä uuvellee. Tuota . . . mihinkä sinä sen pökkulan panit? No, lurtuikkista . . .»

Eenokki pyyhkäisi suutaan, sytytteli piippunsa ja jatkoi naama sisäisestä virkeydestä väreilevänä:

»Niinettä puuparka soap syntyvä uuvelleen, ja suaphan tuota välillä jotta sen tapasta tuntee tämä immeennennii, mut ainuvastaa mielessää. Uusia nahkoja sille ee anneta joka kevät niinku puulle, ja kun nuamaa alakaa tulla ruttuja, niin otappas ne siitä poes.»

»Kuuluvathan ne jo ihmisiä leikkaamalla nuorentavan», sanoi Kuppi-maisteri.

»Leikkoomallako? Tuota nui . . . salavamallako?»

»Eipä kuin muuten, jotenkin sisälmyksistä», hohotti maisteri.

»Se on jootavoo puhetta, eekä semmoisia pie uskoo. Mitenkä se immeene leekoomalla nuorentus. Vanaha nahka pitäs nylykee ensin poes ja mistäs . . . kukas sen nuaren nahkasa sijjaa antaa? Se on ietiä, että leekoomalla. Mut jos immeene ossoo olla aena ilone elikkä vuan välistäkkii, nii se on jo toesta nuorennusleäkettä. Minullennii sano kerra Vitikaispappi, että Tuomaine on jumalaton mies, ku jootavoo hekastelloo ja antaa

tanssiloitakii pittee huoneissaa ja lastesa hyppiä niissä synnillisissä menossa, vuan minä kun oekee valakasi Vitikaispapille tämä immeese elämä . . . Mihinkä sinä toas pistit sen morkkulan?»

»Tässä . . . pistetään nyt jo loppuun.»

»Pannaanpa vuan . . . vieläkö siitä pannusta tuntuu heruva kahvia?»

»Mitenkä sitten sille Vitikaispapille?»

»No nii voan, että en tok lähelläkkää oo jumalaton enkä siks tulekkaa, sillä jos kannatan muallista illoo, kun kerra raamattukkii siihe selevä luvantaa ja kuv viaton ilo ee turmele kenenkää ruumista ja sielua, vuan päivvasto tekköö ne eläväks. Mutta nytpä tuntuu vähä niinku hiukasova.»

Isäntä otti kukon liisteet polvelleen ja tarjosi maisterille puukkoa, jolla siitä voisi vuolaista ensin itselleen.

»Otakkii siitä oekee aemo kimpale ja veä voeta vahvasti peälle. Kyllä Tuomaisessa kakku piisoo, eekä keske lopu särvinkää. Viimevuotisiakii rukkiita on vielä par hinkaloo, ja tuosta ruispellosta näkkyyy tuas lähtövä rysähtämällä . . . Paa enemmä voeta . . . mittees tyhjä tuntuu . . .»

Eenokki siirsi liisteet penkille, ja tuntuipa pala taas virkistävän, ja Eenokki alkoi muistella sitä juhannusta, kun hän otti emännän.

»Se pittää akka ottoo jos meenoo, rutistamalla,

ee siitä muute tule mittää. Minnäe leohottelin ensin yhe ja toese tytö luona, ja monet vuot mänj siinä riittoomisessa, mutta sitte tul nii kiirettä aikoo töihe kans muutamana kevänä, että uamusta myöhää yöhö pit riehnittee ja ku iltasella sae ruuvva suuhusa, niin silimät lupsaht kiini, ja yöjalakaa lähöstä ee ollut puhettakkaa. Siinäpä semmosessa touhussa alako akkasuonta pakottammaa er tavalla, ja ku ee näättännä sen selevempöo tulova yhe eekä toese kansa, vuan olj sitä turhanpäevästä juamoomista, nii suutun ja sanon isävuarille, että nyt otetaan akka, että jysähtää, ja otetaannii valamiiks asti yhdessä kuu-kaavessa. Siihe aekaa olj tuo Selema hönkätyttö ja jottae semmosta pientä nahinoo olj jo pietty ja minnäe sen katastellunna toimeen suavaks immeeseks ja muutennii tunnustellunna veriä liikuttavaks ja tyyvyttäväks. Erräänä päivänä kynnin palloo ja keske iltaruppeema riisu hevose ja kävin kiireest pihassa, ja huomenna olj jo aka salavos valamiina. Juhannuksena tuotii ja piettii rymy hiät, ja hyvä siitä tullii akka. Kyllä sen käe alla on kaekki siunaantunna, niinku aena siunaantuu toimellise ja viisaa immeese.»

Isäntä nousi ottamaan vastavarpua piipunrasikseen ja mitenkäpä lienee vähän horjauttanut, niin että tuli istuneeksi kukon liisteille.

»Jopahan nyt, ku leähäen jumalaviljan peälle!»

»Voi kun meni hyvä ruoka piloille!»

»Mitenkä se siinä on pilalle männä, jos vähä vuan litisty muikun piät. Puhtaat housun takapuolethan mullon.»

Eenokin piipun latuusta ei näyttänyt tulevan mitään, ja silmälautaset alkoivat lupsahdella kiinni. Kuppi-maisteri ehdottikin nukkumaan menoa, ja suostuipa siihen isäntäkin.

»Makkoomaa, makkoomaanpa on mäntävä . . . Ee sitä enne tarvinna muutamaa yöhö muata, mut ku sitä uvestasyntymise illoo ee oo immeesellä, nii unmattikii alakaa tehdä tehtävijää . . . Ota sinä tuo pannu, nii minä tuon muut vehkeet.»

Tahtoipa vähän väsymys viskellä äijien kinttuja, kun siinä peräkkäin juorattiin pihaan. Isäntä painui puolelleen, ja Kuppi-maisteri koetti osilla aittaansa, mutta pihamaa alkoi niin hitosti keinua ja pyöriä ympäri. Varsin pienet pokkulat olivat monta yötä valvoneeseen mieheen tehneet vaikutuksen, ja päästyään aittojen luokse Kuppi harkitsi, mikä ovi johtaisi hänen aittaansa. Oli viimeinkin pääsevinään selville ja painoi varovasti ovea. Täytyisi liikkua hyvin hissuksiin, että tytöt eivät heräisi ja tulisi katsomaan.

Kuppi-maisteri kammersi hiljaa aittaaan, painoi oven kiinni, riisui takkinsa ja heittäytyi sän-

kyyn. Sänky ei tuntunut niin leveältä kuin päivällä, mutta lieneepä ollut seinän puolella vaatteita.

Seinän puolella nukkui kuitenkin Lyyli ja nukuikin niin sikeästi, ettei herännyt. Kuuli kyllä jonkun köntivän tilalle, mutta unenpöpperössä ajatteli, että se on Aada. Vasta kun Kuppi-maisteri alkoi kuorsata, heräsi Lyyli ja katsoi tarkemmin.

»Herra Jumala!» kirkaisi tyttö ja ponnahti sängystä. Kuppi-maisteri hänen sängyssään!

»Mitä . . . junanmuutto Kouvolassa . . . ei, hyvä herra kommandööri . . . tämä on erehdys», horisi Kuppi ja käänsi kylkeä.

»Kuulkaa, maisteri, mitä te siihen tulitte? Menkää omaan aittaanne!»

»Mitä . . . eikö tämä olekaan . . . missä sitä ollaan?»

Lyyli purskahti, vaikka suututtikin: mokoma kellukka on ryypännyt ja tulee sitten aivan kuin omansa viereen!

»Nouskaa nyt, maisteri, ja menkää pian omaan aittaanne, muuten minä pudotan lattialle.»

Viimeinkin Kuppi heräsi ja huomasi vähitellen erehdyksen.

»Kas kun taisin erehtyä aitoista . . . en kai minä vielä liene mitään häiriötä tehnyt?»

»Olihan sitä jo tässäkin tarpeeksi», sanoi Lyyli, mutta hihitti.

»Niinpä olikin, mutta ei puhuta mitään koko asiasta.»

Kuppi-maisteri kömpi aittaansa, ja ovea sulkiessaan Lyyli ihmetteli, minne Aada oli mennyt, kun ei ollut aitassa. Aadan tuloapa varten hän oli jättänyt oven salpaamatta, ja sen vuoksi Kuppi oli päässyt köntimään sisään. Lyyli nau-rahti vielä, pujahti vuoteeseen ja vähän harmit-telikin. Jos joku olisi sattunut näkemään, niin olisipa siitä syntynyt soppa, ja mitähän Hirmu-maisterikin olisi sanonut!

Olihan käynyt Aada koputtamassa aitan ovel-la, luullen sen olevan salvassa, ja kun ei kuulu-nut mitään, mennyt katsomaan Hirmu-maisterin kamarin ikkunasta, oliko maisteri sisällä. Uuti-met olivat vetämättä paikoillaan eikä huoneessa näkynyt ketään, ja Aada arveli maisterin olevan Lyylin aitassa ja meni etsimään muualta nukku-mapaikkaa. Toisten tyttöjen aitta olikin tyhjä, ja Aada heittäytyi sängylle vaatteineen ja nuk-kui heti.

Ja niin oli juhannusaatosta tullut aurinkoa ja tuoksuja tulvillaan oleva juhannuspäivä.

VI

Hirmu-maisteri ei ollut muistanutkaan lähteä rannalta kamariinsa, vaan nukahtanut nurmikolle, kukkainen mätäs päänaluksenaan. Untakin hän siinä näki, ja mistäpä muusta kuin Lyylistä, joka ensin oli vetänyt kuin maaneetilla puoleensa ja antanut sitten purkautua nuorta elämänvoimaansa sähköisten käsivarsiensa ja nau-ravan, punaisen suunsa kautta hänen kuivuneeseen olemukseensa. Tytöstä uneksiminen valveillaan ja nukkuissaan — sepä oli ennen koke-matonta hänelle, ja pökerönä katseli nytkin Hirmu juuri herättyään aurinkoista järveä, vai-nioita ja metsiä. Olipa mies hetken kahden vai-heilla uskoako lainkaan uniaan, äsken nukkuessa nähtyä ja kuluneena yönä valveilla koettua. Tuo satumaisen kaunis ympäristö saattoi melkein ajattelemaan, että hän oli joutunut salaperäisille satumaille, mistä taas kohta pitäisi lähteä todelliseen elämään, junien kolinaan ja kaupunkien pölyisille kaduille.

Maisteri vilkaisi kelloaan. Puoli seitsemänhän se vasta oli, ja aurinko oli nyt jo noin korkealla. Kylläpä oli ihmeellinen aamu. Talossa vielä varmaankin nukuttiin. Ehkäpä isäntä oli jo valveilla, aamukahvia keittelemässä, koskapa tuvan piipusta nousi savu. Karja ammahteli tarhassa, ja koira haukahti. Salmella souteli joku pyydyksiään kokemassa, ja veden sileä pinta oli kalojen vireitä täynnä.

Heinikot kylpivät kasteessa, ja mehiläiset turrittivat kiireisessä touhussa. Ne eivät joutaneet pitämään sunnuntaipäivää. Kesä oli lyhyt, ja pian armoton viikate kävisi kukkivien nurmien yli. Nyt täytyi kerätä.

Hirmu-maisteri nousi, käveli reippaasti rantaan ja päätti kokeilla aamu-uintia. Viileältä tuntui vesi, mutta se virkisti ihmeellisesti. Mitäpä jos kävisi ongella, aivan yksinään? Siinä hän olivat onget ja syöttituohinen. Ei muuta kuin venhe järveen, se eilinen kovan onnen venhe ja meloen ruohikkoon. Hirmu kiersi ruohoja tulloon ankkuriksi, ja siinäpä jo kierteli iso ahvenparvi niinkuin odottelemassa. Kala söi hyvin, ja maisteri innostui vetämään parisenkymmentä ahvenenkörriä venheeseen. Hänhän olikin kalamies. Kelpaa niitä näytellä talonväelle, etenkin Lyylille.

Maisteri meloi rantaan ja nykäisi venheen maalle. Se kävi todellakin nykäisemällä, ja vielä pari päivää sitten se olisi jäänyt ainakin puolitiehen maalle tulematta. Pianpa hän oli täällä voimistunut ja reipastunut. Hänhän olikin jo ollut niin ärtynyt ja hermostunut, ja ruumis kaiketi kärsi siitäkin ja kuihtui. Olivatpa toverit olleet kunnan miehiä, kun hänet tänne opastivat.

Hirmu pujotteli kalat vitsaan, niinkuin oli nähnyt kalamiestenkin tekevän, ja nousi pihaan . . . Emäntä hyssytteli pihamaalla vastaan maitopyttyineen. Kas kun olikin aivan vanhanaikainen puupytty, jollaisista hän oli kuullut puhuttavan.

»Hyvää huomenta, emäntä! Mitä semmoisella pytyllä tehdään?»

»Huomenta vain. Jopahan on maisteri ehtinyt kalassakin käydä ja noin paljon kaloja. Niin, tällä pytyllä . . . Tähän taikka näihin, meillä on niitä paljonkin, laitetaan viilipiimää aamumaidosta tulemaan. Ei ole tässä ehtinyt vieraille vielä viiliä laittaakaan, mutta nytpä vein kellariin jäähtymään jo ensimmäiset pytyt, ja aamiaiseksi sitä nyt jo maisterit saavat.»

»Sepä on mukavaa. Mihinkä nämä kalat pannaan?»

»Maisteri vie vain sinne keittiön puolelle, että

tytöt perkaavat. Pitää laittaaakin hiilikalaa viili-piimän kanssa, kun on noin isoja ahvenia.»

Hirmu-maisteri vei kalat keittiöön, ja siinäpä oli isäntäkin jo ihmettelemässä:

»Kato jootavata, ku on ollunna jo ongella, vae mistee sinä nuita kaloja nuarasit?»

»Ongellapa tietenkin.»

»Tokko lienet vielä suanna uamukahviakkaa? Vuan tule tänne tuppaa minun kansan ryystä-mää, jos passoo. Kalamieshän sinusta niämme tulloo, etkä nyt taitanna kuatoo venettäkkää, koskapa ee oo housus märkänä.»

Emäntäkin jo tulla hyssytteli.

»Hyväinen aika, täälläkö se maisteri on kahvia juomassa? Tytöt ovat lypsyillä, enkä arvannut vielä maisterin olevan valveillakaan.»

»Täällähän mukavaa on kahvitella, toisten joukossa. Eikö emäntäkin tule meille kahvito-veriksi?»

»Pitää tulla, kun kerran maisteri pyytää.»

Pirtissä olivat jo koivut nuutuneet, mutta niissä oli vielä juhannusyön tuoksua, ja maisteri innostui ylistämään ylämaan juhannusta, tätä juuri kokemataan. Täällä oli niinkuin höyhensaarilla, eikä täältä hennoisi lähteä.

»Mitä tuota nyt vielä lähdestä puhuu, kun vasta on tullutkin», sanoi emäntä.

»Minustapa on niinkuin olisin ollut jo viikkoja talossa. Kaikki tuntuu niin tutulta.»

»Sepä onnii siinä, että teällä ku ollaa nii vapaasti ja luonnon mukkaesesti ja tullaa het hyväks tutuks vieraan kansa», arveli isäntä.

Emäntä meni taas askareilleen, ja Eenokki hekahti maisterille:

»Missee sinä olit sitten tanssiin loputtua, ku myö ee löövetty Kupin kansa? Kuppi-maisterilla olj vähä mokkulassa piettävee, ja myöhä pikkuse satsattii saanassa.»

»Istuin tuolla rannalla ja sieltä menin on gelle.»

»Tokko oot sitte sängyssä käännä ollenkaa?»

»En. Nukahdin vähän siellä nurmella ja oli niin mukavaa herätä auringonnousuun. Taikka jopa tuo oli aikoja noussut, kun heräsin.»

»Mää nyt sitte vähäks aekoo makkoomaa.»

Isäntäkin taisi lähteä vielä jatkamaan unta kamariinsa, ja maisteri lähti myös ulos. Käveli tarhalle, jossa vielä lypsettiin. Siellä oli Lyylikin, ja kuinka herttaisesti se osasikaan punastua, hymyillä ja väläyttää somista silmistään mieli-tietylleen tervehdyksen.

»Hyvää huomenta!»

»Hauskaa juhannusta! Joko sinä olet ollut kauankin valveilla?»

»Koko yön. Menin rannalle . . . en olisi kuitenkaan saanut unta. Oli niin ihanaa koko aamun. Olin ongellakin ja sain paljon kaloja.»

»Voi kun et tullut pyytämään minua mukaasi.»

Lyyli tuli kaatamaan maitoa tarha-aidan pihanpuolella olevaan astiaan.

»En arvannut, että olisit lähtenyt. Mennään aamulla.»

Lyyli kainosteli lypsyvaatteitaan.

»Nyt näetkin minut oikeana törkymaijana.»

Somapa tyttö oli katsella tuollaisenakin, vain yli polven ulottuvassa hameessa, avojaloin, hiukset sitaistuina somasti niskaan.

Maisteri näppäsi kuvan, kun Lyyli kyykistyi toistamiseen lypsämään ja ennenkuin ehti kisko esiliinaa pyöreitten polviensa peitoksi.

»Nytpä saan sinua katsella sellaisena, noin kovin hauskan näköisenä vastakin», sanoi Hirmu sulkiessaan kameraa.

»Voi sinua, ettäs viitsit nyt ottaa kuvaa minusta!»

»Tuskinpa itse uskotkaan, kuinka hauskan näköinen olet tuossa puuhassasi.»

Vähän taempana oli Aadakin lypsämässä ja näytti alakuloiselta. Niinpä hän olikin. Lyyli oli naureksien kertonut, että Kuppi-maisteri oli

tullut yöllä huitarissa hänen aittaansa, ja vaikkapa se oli erehdyskin, niin Aadan mielestä se oli niin noloa. Tuolla jo Hirmu-maisteri oli liikkeessä virkkuna ja niinkuin eilisestäänkin soimistuneena ja kiirehti tyttöään tervehtimään. Kuppi-pötsi vain makaa ja on tietysti kohme-lainen, tuumi Aada. Ulompana lypsivät Liisa ja Mari, ja hauskaa tuntui heilläkin olevan. Ehkäpä kertoivat viimeöisistä seikkailuistaan toisilleen.

Lyyli ja Aada lähtivät viemään maitosaavia, ja maisterilla oli taas kamera käsissään.

»Nytpä minä saan teistä molemmista hauskan kuvan.»

»Kaksi tarhapörriäistä», nauroi jo Aada ja silmäili sisarelleen melkein kateellisena hienonnäköistä Hirmu-maisteria, päättäen lähteä kaatamaan Kuppi-maisterin niskaan kylmää vettä, että piristyisi.

Ja niin Aada tekikin muutettuaan pukua ja siistittyään itsensä. Ölisten pötkähti Kuppi-maisteri aitastaan pihamaalle ja räpisteli.

»Voi sinua, Muru, kun säikytit Moonia! Annatkos nyt kahvitipan märälle Moonillesi?»

Aada purskahti iloisesti nauramaan Kuppi-maisterille, joka oli niin hassun ja avuttoman näköinen kuin kesken uniensa herännyt ressu.

»Pikku rehvana taarustaa nyt tädin mukana, niin täti antaa pienelle pikku tilkan kahvia.»

»Niin, niin . . . kun olet paha pienelle rehvalle.»

Aada painui rehvanan kanssa keittiön puolelle, jonne halusi lähteä aamukahville ja »kantelemaan mammalle».

Mamma olikin siellä aamiaispuuhissa ja ihmetteli:

»Mikä sen Kuppi-maisterinkin nyt jo herätteli, ja paitakin on ihan märkänä.»

Maisteri nyrpisti nokkaansa niinkuin juoniva vekara.

»Niin, kun tyttö kaatoi kylmää vettä . . . yy . . . kasteli Mooni-rukan ihan märäksi. Nyt pitää tytölle antaa keppiä . . .»

»Annetaanhan ensin pikku ressulle kahvitippa», hihitti Aada.

»No kaasitko sinä maisterin niskaan kylmää vettä?» hykähti emäntä.

»Kaasi se . . . yy . . .»

»Voi heittiöitä . . . uskaltaakin ne vaikka mitä», naurahteli emäntä mennessään.

Muru ja Mooni jäivät kahden keittiöön.

»Muru, tule tänne!»

Muru ei aikonut tulla, piti vetää kädestä. Ja sitten kuului semmoinen hyvin pieni napsahdus,

ja Muru ehti karata ulos, kun isäntä tuli kamarin ovesta.

»Hehe . . . huomenta, huomenta . . . Johan se Kuppi-maisterii on soanna näköreekäsä aak. Taes unj maestua. Kiini vettää vielä minunnii silimijän siitä illallisesta. Mitä mirhaminttua taekka Aaronin partaöljyä lienöö ollunnakkii se sun aenees, kun nii raakasoo?»

Isäntä ryysti kupin kahvia, haukotteli ja painui takaisin kamariinsa. Kuppi-maisteri lähti uimaan, ja unohtuipa hänkin katselemaan sunnuntaiaamun rauhaa, jonka muisto oli säilynyt pikku pojasta näiltä suloisilta Savon mailta.

VII

Väki oli jo ollut aamiaisella, huoneet siistitty, ja sittenpä oli koko kartano saanut jäädä muutamaksi aikaa vanhan Vahdin ja silmiään siristelevän kissamirrin varaan. Emäntä oli lähtenyt pistäytymään naapurissa, isäntä katselemaan metsävainioitaan ja nuori väki huiskanut kukin taholleen. Piharakennuksen ulko-ovi oli vain lukittu, mutta pirtin ovi jätetty auki niinkuin siltä varalta, että vieras jos sattuisi taloon pistäytymään, pääsisi sisään. Koko talo oli kuin jokin hymyilevä olento istuisi värikkäällä matolla, jossa oli monenlaista vihreää: ruispelto lainehti vaaleampana läikkänä, ja kirjava heinäketo aivan kartanon ympärillä esitteli monikirjatumpaa työtä. Ja kaiken yllä hellitti hehkuva aurinko hiestävää kuumuutta, jota eteläisen henkäily turhaan koetti viilentää.

Molemmat maisterit ja tyttäret olivat lähteneet soutelemaan. Aivot oli kohta nostettu venheeseen

ja annettu vienon virttuulen kuljettaa venhettä. Kokkaan ja perään oli taiteltu lehviä, ja kauempaa venhe näytti pieneltä kaksoissaarelta, jossa maisterien valkoiset lakit ja tyttärien vaaleat hepenet olivat erottuvina läiskinä ja joka oli irtautunut pohjiltaan jonkin ihmeen kautta ja lähtenyt etsimään suurempain saarten seuraa.

Muutaman koivikkorantaisen saaren kärkeen venhe osautuikin, ja ilakoivina hypähtelivät venheessäolijat maalle. Venhe nenästettiin, ja maisterit lähtivät etsimään sopivaa kahvitulien paikkaa.

»Täällä pitäisi olla vanha tulisijan paikka», sanoi Lyyli, joka oli käynyt saarella ennenkin. Olipa Aadakin käynyt nuottakalalla ja tiesi olevan saaren molemmissa päissä tulisijat, joista eteläinen olisi nätimpi.

»Maisterit saavat ratkaista», sanoi Lyyli.

»Kun kerran eteläinen on parempi, niin mennään sinne.»

Saaren eteläpäässä oli kaunis kalliokin ja sen vieressä sileäpohjainen hiekkaranta niinkuin laittamalla laitettu suojaiseksi uimapaikaksi. Helle rasitti jokaista, ja Kuppi-maisteri ehdotti, että mentäisiin uimaan ensiksi ja laitettaisiin kahvitulet vasta sitten.

»Täällä on eri hienot uimahuoneetkin näköjään. Tuonne pihlajapensaahan taakse saavat mennä tyt-

täret, ja me Hirmun kanssa kykitään täällä leppäpuskan takana. On kai tytöillä viikunalehdet mukana?» virnuili Kuppi.

»Onpa niinkin» sanoi Aada.

»En minä tullut ottaneeksi», virkkoi Lyyli katsellen jo kuivia risuja kahvipuiksi.

»Täällä on sinunkin, ja minua haluttaisi järveen.»

Lyyli vilkaisi Hirmuun, mitä tämä sanoisi.

»Menkää te kaikki muut. Minä olin jo aamulla kauan järvessä, ja kun minä aion vähän lihoa, en vielä käy järvessä kuin kerran päivässä.»

»En minäkään sitten», sanoi Lyyli hiljaa, niin että vain Hirmu sen kuuli.

»Mene pois vain... Tulenpahan sitten joskus toiste sinun kanssasi vain kahden.»

»Kyllä minun on oikeastaan niin kovin kuuma, mutta...»

»Mutta et hennoisi näyttäytyä minulle uimapuvussa... vedenneitona ruohikossa. Saisin jo tänään sinusta sellaisenkin kuvan» hymyili Hirmu ja otti kameransa esille.

»Jos sinä sitä kerran haluat, niin...»

Tytöt pujahtivat rantapensaikkoon. Kuppi oli jo saaren toiselta rannalta lähtenyt veteen ja melikoi kärjen ympäri kuin siipilaiva. Tyttäret alkoivat kirkua rannalla;

»Ei saa tulla.»

»Hö, hö höö . . . Annappa, Hirmu, se kamerasi, niin saamme ikuistaa Eevoja täällä paratiisissamme.»

Kiviä alkoi sadella rannalta Kuppi-maisterin ympärille, ja joku taisi jo muksahtaa päähän. Huutaen oli Kupin käännyttävä.

Hirmu laittoi uutta rullaa kameraansa ja ehti näpätä juuri, kun tyttäret pulahtivat veteen. Pitkän houkutusperästä saatiin heidät vähän matalammalle vedelle, jossa napsahti toinen kuva. Aada päätyi etäämmäksi saaren kärkeen heittelemään Kuppia pohjahiekalla, mutta Lyyli kेलui rantaruohikossa, ja Hirmu-maisteri houkutteli tyttöään vähän ylemmäksi veteen kallistuvan kukkivan pihlajan ääreen seisomaan, saadakseen mieleisensä kuvan.

»Een tule . . .»

»Tule nyt, kultamuru!»

»Enpäs tulekaan. Sitten toiste . . . tullaan kahden tänne saareen.»

Saipa kuitenkin Hirmu-maisteri vielä yhden kuvan tytöstään, kun tämä nousi pois vedestä eikä huomannut varoa, ennenkuin kone jo napsahti.

»Alatkos nyt mennä siitä . . .»

Aada ja Kuppi uivat kilpaa, ja Kuppi väsyi kesken ja kääntyi rannalle,

»Mikset, Hirmu, tullut järveen, kun vesi on niin lämmintä? Viritä veikkonen jo kahvitulta valmiiksi.»

Pianpa se oli kuivista oksista viritelty ja selkäpuu laitettu kivien varaan. Lyyli toi pannun, ja lystipä oli siinä sitten kahden kykkiä pannun ääressä, kun toiset näkyivät painuvan rannalle kiisailemaan.

»Satua aamusta iltaan, illasta aamuun. Mitäs jos jättäisin koulut ja kaupungit ja tulisin tänne mökkiläiseksi?» sanoi Hirmu-maisteri.

»Tule vaan... voi, jospa tulisitkin!»

»Eläisimmekö me mökkiläisinä?»

»Miksei. Minä hoitaisin karjaa, sinä kaivaisit ojaa ja kuokkisit peltoa. Silloin kun leipä loppuisi, haettaisiin Tuomaisesta.»

Lyylin eloisa nauru helähti, mutta sittenpä jo tyttö kävi vakavaksi. Tuli mieleen, että täytyisi ehkä jättää iäksi tänne kaikki, mihin oli kuin kiinni kasvanut. Eiköhän vain lienekin kaikilla lemmentuottoja rakentelevilla omat mökkihaaveensa, jotka kovakätinen elämä sitten useimmilta armottomasti vähitellen karistelee.

»Voisimmehan tänne laittaa kesämökin, jossa sinä saisit pitää kaiketi oman pikku lehmäkantturasikin» sanoi maisteri.

Ilonpuuska sytytti Lyylin.

»Niinhän me teemmekin. Minä otan aina kesäksi lehmän Tuomaisen karjasta enkä otakaan kantturata, vaan sellaisen, että saat vaikka kylpeä siinä ihailemassasi viilipiimässä.»

»Ja sitten, kun minä näyn olevan hyvä kalamies, ei sinulta tule puuttumaan tuoretta kalaa.»

»Ja minä kerään marjat talveksi. Voi, kuinka mukavaa sitten on kaikki!»

Lyyli hypähti maisterinsa syliin, ja kun tämä istui täpärällä mättäällä, keikahtivat molemmat kumoon, ja Hirmun jalka heitti kiehumistaan aloittelevan kahvipannun kumoon.

Lyyli selvisi ensiksi auttamaan nokalleen tuuskahtanutta pannua.

»Voi satnari, mikä tulikaan», hihitti tyttö.

»Tuli taas yksi hirmutyö . . .»

»Ei hätää, kahvijauhoja on vielä jäljellä. Ei kai meidän suloiset suunnitelmat vain mene sillä tavalla kumoon.»

»Mikäpä senkään vielä tietää.»

Tyttö kävi totiseksi.

»Niinkö epävarmaa se onkin?»

»Ei ainakaan mikäli minusta riippuu.»

Kuppi-maisteri ja Aada olivat palatessaan rannalta huomanneet kuperkeikan ja Muru vannottanut Moonia, ettei tämä olisi tietävinäänkään.

Tyttöpä kuitenkin itse hirnui tullessaan kahvitulille, ja Kuppikin oli kovin metkan näköinen.

»Mikäs mesimätäs sieltä rannalta löytyi?» kysyi Lyyli pannua selvitellessään.

»Eipä sen kummempi kuin täältäkään», hihitti Aada, ja Lyyli käänsi punastuen päätänsä. Aada oli kaatanut samalla tavalla ja asialla rantakivellä istuvan Kuppi-maisterin, vieläpä niin, että Kupin toinen ronkka oli märkänä ja takki oli pitänyt ripustaa oksalle kuivumaan.

»Ellet, tyttö, nyt lakkaa hikattamasta, niin saat kintuillesi», virkkoi Lyyli ja koetti tutkia salaa Kupin naamaa, tiesikö tämä jo mitään heidän puuhistaan. Näkyipä katselevan hänen vasenta kättään, jossa upeili komea sormus, mutta mutisteli vain suutaan.

Lyyli oli kattanut tasaiselle kivelle kahvipöydän ja otti taas Hirmua huikaisevan hymynsä esille.

»Maisterit tekevät hyvin.»

»Niin, maisterit ovat oikein hyviä ja ottavat kahvia ja pullaa», ilveili Aadakin. »Pankaa sekaan ja kastakaa, niistäkää nenänne ja aivastakaa.»

»Hyi, hävytön!» torui Lyyli, mutta purskahti ja tartutti naurupuuskan. Ensimmäiset kupit loikahtelivat kanervikkoon.

Päivä hehkui, eteläinen leyhytteli keskikesän mehevimpä tuoksua, ja hetket vierivät huomamatta. Päivällisaika alkoi olla jo aikoja lopussa, kun saassaolijat huomasiivat lähteä paluumatkalle. Venhe oli jo pitkästynyt mokomia saaresakävijöitä, irtautellut nokkansa rantahiekasta ja alkanut virin mukana purjehtia omin päin. Eipä ollut kuitenkaan ehtinyt vielä mennä kovin kauaksi.

»Herranpieksut tuota venettä. . . .»

»Nyt, Mooni, pian uimaan sen perään!» hätäili Aada.

Kuppi katseli hätäisenä, jaksaisiko noin pitkän matkan.

»Minä menenkin, et sinä jaksa», hoksasi Aada ja juoksi vähän etäämmäksi sille puolelle rantaa riisumaan, minne vene oli menossa.

»Älä mene!» hätäili Kuppi, mutta tyttö pulahti jo veteen ja veteli pitkin ottein.

»Saakeli!» kirosi Hirmu-maisteri, »meidän miestenhän olisi pitänyt uida».

»No, hitto, kun en ehtinyt, kun tyttö jo solahti veteen», harmitteli Kuppi ja loikki pitkin askelin rannalle.

Jaksaisiko Aada uida noin kauas? Vielä oli vähän matkaa venheelle. Kun tuulenpuuska ei nyt veisi venettä ja pidentäisi välimatkaa! Toi-

setkin jo hätäilivät rannalla, mutta Kupille se tuokio taisi kuitenkin olla tuskallisin. Olipa hän, hitto vie, aika nahkiainen, kun antoi tytön lähteä!

Nyt,nyt... ei ollut enää kuin hiukkasen, kun tyttö tavoittaisi venheen. Otteet lyhenivät, mutta koh-tapa käsi tarttui venheen laitaan, ja tyttö solahti venheeseen, huiskutti kättään ja tarttui airoihin.

»Mennään pois, että Aada pääsee rannalle», sanoi Hirmu-maisteri ja otti mietteissään kame-ransa esille. Kupille voisi olla kuvalla hyvinkin paljon merkitystä — ottakoon jos haluaa.

»Anna tänne kamera», sanoikin Kuppi.

Muru souti jo lähellä ja huomasi Kupin.

»Menetkös sieltä, taikka mätkäytän melalla mahaasi.»

»Mooni ottaa vain Murusta kuvan ja sitten menee.»

»Voi häikköläinen... sujutkos sieltä...»

»Väsytkö sinä?»

»Enkös ja katin...» nauroi Muru.

Kuppi olisi mielellään vielä ottanut toisenkin kuvan, jos olisi saanut, mutta ei hennonut enää kiusata Murua.

Hetkisen perästä souteli remuava sakki Tuomaisen rantaan, ja Kuppi-maisteri katseli hyvin vakavana Murua, jonka silmissä näytti jostakin syystä viipyvän niin kovin haikea katse.

VIII

Pihaan tultua Lyyli vilkaisi pirtin kelloa ensimmäiseksi työkseen — eikös pakana ollut jo kohta kuusi! Millä ihmeen tavalla päivä oli niin pian kulunut? Emäntä pauhaili puolitosissaan, kun ei muisteta tulla syömään aikanaan. Eikö sitä sitten pääsisi uudestaan harppomaan pitkin rantoja ja metsiä, jos ajallaan söisi?

»Maasteritkin taitavat jo ihan nälkään nikahua, kun nuo kakarat eivät tuo ruuan luokse», nauratteli emäntä maistereille ja hoputti pöytään.

Olipahan sentään ollut naapurin emäntä, Tuomaisen serkku, emännän apuna, ettei ollut tarvinnut yksinään rehkiä ruuanlaitossa.

Eenokki kehlasteli hyväntuulisen näköisenä. Metsävainiot olivat näyttäneet kaikki lupaavilta, ja Tuulimäen emäntä, Tuomaisen emännän serkku, joka oli tullut vierailemaan, oli aina väliin iskenyt silmää Eenokille ja sanonut kiusoitellen:

»Muistatkos, äijä, sitä ja sitä juhannusta . . . kun silloinkin Tuulimäen aitan parvesta juhannusyönä putosit villavakkaan?» Tämä Tuulimäen emäntä oli yhtä hyvä suustaan kuin Eenokkikin, ja koko päivä oli lasketeltu, ja Tuomaisen emäntä oli vain hykähdellyt: »Kyllä osaatte.»

Suu mareessa Eenokki kysäisi tupaan tulevalta Hirmu-maisterilta:

»Eekö lähetä, maister, suluhasiks tuonne nuapurtaloo ens yön tienoilla? Minä lähen rökötösmieheks.»

»Mikä on rökötösmies?» kysyi Hirmu naureksien, mutta kovin hämillään odottamattomasta ehdotuksesta, joka ei ollenkaan sopinut hänen suunnitelmiinsa. Eipä taitanut ukko aavistaa, että sulhasmieheksi tässä kyllä oli aikomus, mutta ilman naapuriin menemättä.

»Jaa tuota . . . rökötöskömies? Semmone vuan puhemiehe taekaene. Määhä nyt syömää lujast, nii sitte tuumataa. Minua tässä nuo akat on rietautellunna koko päivän, että oon niin kovin riettaalla tuulella.»

Lyylikin oli tullut tupaan ja naurahti:

»Taas tuota isää . . .»

»Että mittee?»

»Vöyhöttelee . . .»

Jostakin vetäytyi myös Kuppi-maisteri Aadan kanssa, ja lehovasti muhoileva isäntä tuli tuvan kuintilla vastaan.

»Mittees työ nii perättäe juurootte kun pahan seän kalat? Mää, mää, Kuppi-maister, pitämää ruokapöötää puolijas, ku siell' on akkojakkii ruuvalla ja akat on aena semmosia ahmattia.»

Isäntä näytti tulevan aina vain hauskemalle tuulelle, ja Kuppi kysäisi Aadalta:

»Oletko tuon isäukkosi nähnyt suuttuvan milloinkaan?»

»Olen yhden kerran, vieläpä meihin kakaroihin. Lyyli satoi minut ison vasikan häntään ja säikytti juoksuun, ja vasikka veti minua perässään, niin että kaikki vaatteet repeilivät ja verinaarmuja tuli ihoon.»

»Ja silloin ukko suuttui?»

»Suuttunutko lienee, kyllä kai, koskapa oli niin punainen naamaltaan ja antoi Lyyliä selkään.»

Lyyli tuli porstuassa.

»Mitä sinä nyt hölität?»

»Niin kun Mooni kysyi, onko isä milloinkaan suuttunut, ja minä kerroin sen vasikkajutun.»

»No kaikkea sitä . . . tulkaa syömään.»

Tyttäret eivät kuitenkaan tulleet samaan pöytään, vaikka maisterit kovin hatistivat.

»Sitten toiste. Kun siellä on vieraskin ja kun meidän pitää joutua lypsulle.»

Pikku Pentti ei ollut tavannut maistereita koko päivänä ja ihastui nyt kovin heidät nähdesseen.

»Voi kelvottomat, kun ette ottaneet minua saareen mukaanne.»

»Otamme sitten joskus toiste. Joko Pentti on syönyt päivällistä?»

»Joo . . . montakin kertaa . . . Syö sinä, Hirmumaisteri, kaikki ruuat tuolta Kuppi-maisterilta, että sinä lihoisit ja tuo laihtuisi.»

»Niin, mutta minulle tulee nälkä . . .»

»Ei se mitään . . . hieroksit sitten vain tuota mahaasi.»

»Taidat sinä olla oikeassa.»

Vahvan aterian jälkeen pötkähti Kuppi-maisteri aittaansa ja heittäytyi sängylle, huoaten tyytyväisyydestä. Koetti miettiä, mitenkä hänelle mahtaisi ruveta kohta käymään tuon kummallisen tytön kanssa, joka pyrki nyt jo aina olemaan hänen mielessään. Koetti harkita, voisiko sitoa itseään vielä mihinkään vakavampaan, mutta uni vei voiton aitan tuoksuvassa hämärässä.

Toisessakin paikassa harkittiin samaa kysymystä niin, että hiki kihosi vähän tuorestuneen

Hirmu-maisterin otsalta. Kovin halusta olisi puhunut jo isännälle asiasta, niinkuin Lyyli oli kehoittanut, mutta mitäpä isäntä sanoisi näin sukkelasta puuhasta? Eihän sitä varsinkaan maataisihminen käsittäisi, vaikka tuntuikin, että sellaista asiaa ei olisikaan, jota ei Eenokki-isäntä käsittäisi. Tämä taitaisi olla kuitenkin, eikä hyvää asiaa saisi milloinkaan kiireellä pilata.

Mutta toinenkin puoli oli asiassa. Nyt ei olisi enää malttanut olla yksinään mitenkään, juhan-nusyön ja tämän päivän jälkeen, ja mitä ajattelisivat isäntä niinkuin emäntäkin, jos hän kyöräisi Lyylin kintereillä ilman tiedettävää syytä? Ja sitten vielä sekin sedän ankara käsky: »Ellet hanki nyt sieltä maalta akkaa itsellesi, niin kieran nuo kinttusi ruuville, ja annan perintöni muille.» Eipä sillä, etteikö hän olisi elänyt jotenkuten omalla palkallaankin, mutta ei iljennyt enää kuulla sedän kurinaa tutussa kaupungissa ja tuttavien kesken, varsinkin kun sieltä näytti muijan saanti kokonaan toivottomalta.

Eikä hän nyt enää muita huolisikaan, vaikka saisikin, kun oli täältä tuollaisen tytön löytänyt. Olisipa hänen kuitenkin esitettävä asia myöhemmin, ja ehkäpä tyttökin piti puoliaan.

Lyyli tömisti kamariin ja toi uusia kukkia pöydälle.

»Miten sinä olet niinkuin olisit niellyt ruotoja?»
naurahti tyttö.

Maisteri hymähti.

»Sitäpä tässä olen nieleskellyt pitkän tovin. Mitä luulet tosiaankin ukon sanovan?»

»Pianhan tuon kuulet.»

Hirmu teristyi. Hieroi kuitenkin hermostuneesti käsiään ja käveli kuin pistoksissa.

»Käske sitten isäsi tänne. Mutta minunhan pitäisi ensin muuttaa pukua. Ottaisitko sinä esille frakkini?»

Lyylin heleänpunainen suu jäi auki, ja silmät seivästyivät Hirmu-maisteriin. Sitten helähti niin riemukas nauru, että maisterinkin piti naurahtaa.

»Luuletko sinä täällä olevasi jossakin aatelis-kartanossa pyytämässä hienoa röökynää? Sano vain isälle, että antaisitkohan sen karjaturrin minulle.

»Oho . . . etpä sinä ole mikään karjaturri.»

Nytpä tyttö jo oli läkähtyä. Painoi maisterin istumaan, hypähti syliin ja otti mokoman höperön pään kainaloonsa.

»Karjaturriksi minä itseäni sanoin ja se minä olenkin.»

»Etpä sitten likikään. Sinulla on olennessasi sel-laista hienoutta, että täytyy ihmetellä, ja sinä olet liikaakin hyvä minulle. Johan sen olen sanonut.»

»Älä höpötä! Nytpä isä jo taitaa tullakin. Puhu nyt sitten — minä tulen, kun tarvitaan.»

»Teälläpä se on Hirmu-maister», hekoili isäntä tavalliseen tapaansa. »Kahtelin Kuppia puhe-
toveriks, mut hiiteenkö lienöö paenunna koko
mies.»

»Tuota . . . puhumistapa tässä vähän olisikin ja vakavanpuoleista», aloitti Hirmu ja ryähti.

Isäntä silmäsi Hirmun naamaa, ja se oli niin tukalan näköinen, että hän kysäisi huolestuneena:

»Onko sinun mahas tullunna kippeeks ouvosta ruuvista?»

Oven takana kuului tirskahdus, ja maisterikin hykähti.

»Ei mitään semmoista, mutta oli tässä aikomukseni pyytää tyttärenne Lyylin kättä.»

Nytpä tuo oli sanottu, ja maisteri pyyhki hie-
keä otsaltaan. Isäntä seisoi suu auki ja niinkuin kysymysmerkki. Mitäs tämä maisteri nyt ho-
rasi?

»Tuota . . . että kättäkö . . . niinkö että akak-
ses vai paljasta kättäkö vuan?»

»Niin juuri. Asiaa on molemmin puolin har-
kittu vakavasti.»

Eenokki raapaisi korvallistaan. Tuntuipa kum-
malliselta tämä touhu. Hieno herra tavallisen
talonpojan tytärtä . . .

»Tuota . . . noo, oottakos työ tavanna jo ennen toesenno?»

»Ei ole, mutta on kai sitä usein ennenkin satunut näin ensi näkemältä . . .»

Eenokki istahti miettimään. Vilkaisi maisteeriin, että laskiko tämä muuten vain lötinkiä vai oliko aivan tosissaan. Vakavalta se pahus näytti.

— Onhan sitä sattunna sillä laella ennennii, ja iha hyvä on tullunna», sanoi Eenokki ja naputti saappaallaan permantoon. »No, ihanko toella sinä sitten meenoisit akakses minun tyttöön?»

»Kyllä se on totta, ja jos isäntä ei nyt voi suostua, niin ehkä myöhemmin.»

Lyyli tuli kamariin ja hymyili.

»Kylläkai se isä suostuu jo nytkin.»

- Kummallisestipa pani aina hekailevan ja muhoilevan Eenokin torrottamaan.

»No, tunnuttako työ sitte ihan tosissanne rakastava toesijanno? Sanokee se nyt suoraa vanahalle miehelle, joka kans jottaa tietää semmoista asijoista.»

»Kyllä. Minä olen aina kuvitellut yksinkertaista talonpoikaistyttöä vaimokseni, ja niin hyvää en saisikaan kenestäkään muusta kuin Lyylistä.»

»No minkäslaesta sinnoot kuvitellunna?» kysäisi Eenokki Lyyliltä ja näytti jo sulavan naamaltaan.

»Sellaista jotakin oikein hyvää . . . vaikka en tosin ole osannut näin korkealle kiivetä . . .»

»Enkä minäkään osannut odottaa mitään niin hyvää kuin Lyyli on.»

Eenokin naama hytkähti, ja noustessaan ja ojentaessaan kättään maisterille hän sanoi:

»No kun kerra nii hyvänä piette toesijanno ja jos teillä kerra on toснаemise meeningit, nii mitteepä siinä minulla on muuta ku hyvän peältä puhe. Tottapa sinä, Hirmu-maister, jaksat akkas elättöö virallas, ja toemee suapa tyttöhä se on Lyylikii. Kääppäs nyt sitte tyttö, sanomassa äejillessii, että tulloo tänne.»

Lyyli pinkaisi tuvan puolelle, ja Eenokki istahti hekaillen.

»Vae talonpoekase akan sinä niät aejot ottoo . . . vuan mikäpähä sen viisaamp konst onkaa, jos meenoo huusolli-immeestä soaha ja muute semmosta, joka ee oo joka paekassa tolittamassa suutaa miehesä asijoihe. Ehä tuota minnoo ol-lunna herrasnaiste kansa yhtää kertoo naemisissa, mut minusta tuntuu, että vaekka niissä suattaa olla ehkäpä enemmännii hyviä oppisa ja kaeke muu puolesta ku talonpoekasissa, nii ronkelimaisempia ja vuativaesimpia ne aena on miestää kohtaa. Jos hyvä talonpoekasnaene kerra rakastaa miestää, nii se ossoo sitä kunnijoettoo ja var-

mast pittee suuremmassa arvossa ku herrasnaene, joka on kaekessa, opissa ja muussa, paremmi olovinna miehesä vertaene. Ja se kunnijoittamine se onnii kaekesta tärkeentä, niinku sen on apostol Puavallii totistanna.»

Lyyli oli jo aikaisemmin päivällä kertonut jokin äidilleen, ja tämä oli toruskellut tytärtään, joka hulluili joutavaa ja kurotteli liian korkealle. Nytpä kuitenkin täytyi pitää asiaa totena, kun siitä oli jo isännällekin puhuttu, ja pidättyvästi myhäillen emäntä tuli tyttärensä kanssa kamariin.

»Tuota . . . tämä Hirmu-maister kuuluu meenoova tuota meejjä tyttöö eukoksee, ja ku se tuntuu kaekesta pittäe olova tosmeenoo, nii ee kaet siinä oo sinullakkaa muuta ku alat vuan kahtoo valamista. Sinun tekemäshä tuo on tyttö ja äetiisäppä tuosta on kunnolline ja tekövä immeene tullunna, nii tieppä sen kansa nyt mitä tahhaa, kiellä taekka myönnä.»

»Jos kerran sitä näin vähällä aikaa on ehtinyt vakavasti harkita . . .» epäili emäntä.

»Ooham minä tässä näitä tutkinna ja tutieranna ja vakavasthan nää tuntuu harkinnee ja tämmäe maister on kuulema jo pitemmä aekoo haatonna mielessää, että mittää jos ma ottoo hytkäätännii akan talonpoekasista immeesistä. Nii nyt ku olj mielestää hyvä löötävinnää, nii lie tuumanna,

että parasta se on asja kahtoo aekanaa, ettee kissa ehi syyvvä hyviä riitinkiä.»

Eenokki hehetti, eikä emäntä osannut enää vastustella.

»Jos se sitten niin on menevä, niin menee, ja parhainta minä toivon puolestani.»

Maisteri puristi emännän kättä vuorostaan, ja silläpä oli asia sovittu. Eenokki hekahti:

»Ja minkä niille yhteen mänöville tekköö, vaekka koettas erottookkii. Nii naksahavat kun tulj ja terva, ja mänepäs sitte siihe vällyi. Muis-tathan sen, Eveliina, itestäs, ku äetis kiels, miltee se tuntu ja mitenkä töykeesti sanot emoselles, että enpä minä sitä muille otakkaa ku itellen. Että onnee vuan ja Jumalan siunausta teelle, lapset, meejä puolesta, ja mäne nyt, Eveliina, panemaa pannua jo ens hättää tulelle. Se on nyt kihlaesten pito, mutta ku ee tuostoo arvanna san-noo laettoo, että saesivat nuoret vähän pyörähtee tämä asja ja juhannus-illan kunnijaks.»

»Ei kai me mitään suurempia kihlajaisia . . .» arveli maisteri.

»No kun kerra maistermies tulloo vävyks ta-vallissee talonpoekastaloo, nii kyllä kaet se kan-nattaa sen verra juhliä. Että jättäkee se asja nyt minun huoleksen. Mut sen minä tahon, että ee kellenkää sua sannoo, että työ vasta nyt ootta

tavanna ens kertoo toesenno, vuan nii, että semmosessa tuumaelussa on tämä asja ollunna jo muutama aekoo. Kävhä se Lyyli joellae soppakurssilla kaapunnissa, nii että passoo sannoo siellä tavatu ens kertoo.»

»Valehtelemaanko tässä nyt pitää sitten ruveta?» naurahti Lyyli myöntäen mielessään kuitenkin isänsä olevan oikeassa.

»No severtane vale ee haettoo mittää eekä tie kellenkää vahinkoo. Vuan arvootteha sen, hyvät nuoret, että toesilla immeesillä on aena toese asijoissa tekemistä ja suatettas pittee teijännii liittoo suhteettomana, jos tiijettäs sen alakanee nii ku tule oes tappuroehe tuikanna.»

Eenokki kaiveli taskustaan paksun sikaarin ja sytytteli asian kunniaksi.

»Jos tuota pitänöö nyt lähtee minunnii vetämää kirkkonuttu piällen juhlan kunniaks ja laettoo sana tuonne salame sillalle, joho näkkyyy tuas nuoret kokkoontuva juhannusriäpijäesii, että suavattii nyt tanssia Tuomaese tuvassa tällä kertoo.»

Isäntä lähti hekovana tuvan puolelle.

Maisteri kaivoi taskustaan sormuksen, johon oli taidokkaasti muovattu pääkallon kuva.

»Näytä, mikä se on.»

Lyyli katseli sormusta vakavana.

»Mitä se merkitsee?»

»Sitä, että se, joka sen antaa toiselle, ei eroa siitä kuin kuolemassa. Tämä on isävainajan sormus, ja nyt haluaisin, että oma tyttöni sen antaisi minulle. Silloinpa et voi jättää minua milloinkaan.»

Lyylin silmiin kierähtivät vedet, kun hän otti taikasormuksen ja painoi sen sulhasensa nimettömään. Sitten tyttö kohotti sineä päilyvät silmänsä maisteriinsa ja koetti kurottaa käsivarsiaan tämän kaulan ympärille.

»Tämä on kuin satua.»

Eenokki käveli touhuissaan tuvan puolelle ja, kun ei tavannut sieltä emäntää, jytisteli kamariin. Siellä emäntä oli katselemassa ikkunasta ulos ja näytti itkeä tihauttavan.

»No, mittees sinä Eveliina nyt?»

»Niin . . . sitähan minä tässä, että kun Honkaisen kopea emäntä oli sanonut, että jopahan nyt sellaiset tallukat kuin Tuomaisen työtöt saisivat miehekseen muita kuin renkimiehiä, ja nyt ihan maisteri . . .»

»Vai tallukat . . . vai tallukat muka!» tuhahti Eenokki. »Taetaa paremminnii Honkaese laihutta naksavii tyttöe kintusta lehmänkura tip-pua . . . niinpä se vähä om minusta näättännä. Ja nyt minä myönnän, Eveliina, että oekeessa sinnoot ollunna, kun oot aena vähän parempata

tyttöes peälle laettanna ja niihe siisteyvestä ja puhtauvesta huolehtinna ja antanna niihe käävvä kurssia ja muuta mualimata näkemässä. On se herroilla siks hyvä nenävaenu, että ee ne vilikase kun puhasihosii ja siistinnäkösii.»

Isäntä touhusi sananviejää salmen sillalle ja palasi sikaari suussa, tuntien tarvetta sanoa vielä muutaman sanan emännälleen, jonka ansioksi hän katsoi, että sellainen vävy tuli Tuomaiseen.

»Laita nyt sana Honkaise emännälle, että tuloo kahtomaa Tuomaise renkmiessuluhasta. Suattaa olla kööhä mies, mutta onpa tuota meellä sen verra, että nuille koe sua, ja virkahan se perree elättää.»

»Vai köyhä . . . kun kuuluu saavan periä setänsä, jolla lienee satoja tuhansia», tiesi emäntä Lyylin kertomana, kun Kuppi-maisteri oli puhunut Aadalle.

»Elä perhanata! No sittehä se on melekee yhtä rikas kun myökii. Jopahan se nyt taetaa meejä katehtijoehe syväntä kutkuttoo, kun tijoks tuloo. Laeta, laeta sitä kahvia nyt joutusasti . . .»

Eenokki lähti taas, mutta kääntyi takaisin entistä hekovampana.

»Sitähän minun pit sannoo, että ee sitä tiijjä tuota Kuppi-maisteriakaa, mitä se meenoo tuon Aata-tytön kansa. Minust on vähän näättännä,

että eekö liene samat riitingit, ja uskallanpa me-
lekee panna housunj vetto, että par niistä vielä
tulloo. Tuntus melekee siltä niinku johhii niistä
männekesäsistä maisteriloista ja tohtuorista
oes laettanna nuo maisterit iha sille asijalle, ku
näktivät nuo tytöt, että niisson akkoo paremmil-
lennji.»

»Herkiä jo!» nauroi emäntä.

»Oesit vuan suanna tehdä nuita tyttöjä yksin
tein enemmännii, ku nuista nuinnii ottavia on
tullunna . . .»

Kuppi-maisteri tuli tuvan kuistilla vastaan ja
ihmetteli, mikä taaskin niin hekoilutti isäntää.

»No siinähan sinnoot. Tuota, kuule nyt Kuppi-
maister, jos sulla vielä on vaekka vähännii ae-
netta mokkulassas, nii nyt tuikataa sen asijan
piälle, kun tuo Hirmu-maister tek semmose hir-
mutyö, että hiissas tästä tyttö nimmiisä.»

»Oho! Hitto, sitä minä vähän jo ajattelinkin.
Onhan sitä vielä tuskan vara mokkulassa, ja
kyllä sellaisen asian vuoksi se pitää uhrata. Vai
että kihlajaiset! No mitä isäntä nyt tykkää tule-
vasta vävymiehestään?»

»Jottako mittee . . . kaiketi tuon nii viisas mies
kun maister ymmärtää, että ee kae tavallisessa
talonpoikaistalossa, vaekka vähä öhymmässäkää,

sylästä silimille, kun maistermies vävyks meinoo. Vaekka nämä talojuntit näättää kontiaisilta ja ovat välillä vähä ylypeetäkkii, mut osataa sitä tok oppineisuuvelle arvosa enne muuta antoo.»

Eenokki oli saapastanut Kuppi-maisterin aitaan, ja löytyihän sieltä Kupin laukusta vielä ihan täysi morkkula.

»Suatko sinä sen tässä aak?»

»Totta kai.»

»Tuota . . . jos sulle passoo, nii otetaa myö jo tässä muutama suulline ja kututaa sitten se Hirmu-maister ja männää minun kammariin. Eehä se kaet paljosta tykkee, kun tämmöset hommat . . .»

»Eipä niinkään . . . en minäkään tätä tapanani pidä, eikä sovikaan, mutta tuli muuten mukaan. No, turluikkis . . . ja sattukoonpa vielä toinenkin maisterivävy taloon.»

»Turluikkista vuan, ja kyllähän minun puolestanj suap sattua, jos muute asijoissa passoo.»

Aada tuli pihamaalle, ja Kuppi-maisteri lähätti morkkulan isännän poveen ja suhahti:

»Menkähän sinne ja hakekaa Hirmu-maisteri. Tulenpahan kohta.»

»Kyl ymmärrän, her valtesmanni . . . ee aneta akkoe haestookkaa . . .»

Isäntä lekeri muhevana, ja Aada purskahti pihamaalla nauramaan.

»Elä naara, tyttö, toesen vahingolle, jos se on kuinka lähellä itelläsi», sanoi Eenokki mennessään.

»Voi niitä sen pakanoita!» sanoi Aada.

»Eiköhän mekin kapaista jäljessä, Muru?»

Muru vain katsahti Mooniin haikeasti. Kylläpä hän jo tunsii olevansa kuin kärpänen tervassa, mutta tuopa toinen taisi olla aivan tunnoton.

Naapurien tyttäriä ja poikia alkoi purkautua pihamaalle, ja Aadan täytyi mennä viemään vieraita huoneisiin. Kuppi-maisteri lähti tuvan kautta isännän kamariin. Keittiössä tuli Lyyli vastaan.

»Näkeepä vielä morsianihmisenkin. Onneksipa sitten olkoon.»

Lyyli punastui. Ensi kertaa oli kuullut morsiameksi mainittavan.

»Kiitoksia. Eikö sieltä passannut tulla mukaan?»

»Tulevathan ne mattimyöhäsetkin, kun joutuvat.»

Isännän kamarissa muhoilivat appiukko ja vävy vastakkain. Kuppi pudisteli ravakasti Hirmun kättä. Mokkalasta ei näkynyt jälkeäkään, mutta isännän naama punoitti.

»Ka . . . Kuppi-maister, kyllä tälle sinun mokkulalles käv nyt huonosti, kun minä imasin sen

syntiseen nahkaan. Tämä Hirmu-maister ee kun huulijaan kastel, ja yhet suulliset on jälellä.»

»Eihän sen hyvän paljoudesta, enkä minä lainkaan välitä.»

»Hyvähän se on, jos ee paljosta välitä, ja se on teejjä virka niinku papinnii virka, että nuttu naalaa, jos ruppee rähjeemää. Ja kun muutenii rähjätessä männöö mualline tavara ja immeese sielu autuus. No, tiristettää tämä loppu ja... turluikkista... kyllä minä sulle, Kuppi-maister, hommoon sijjaa...»

»Katinjalat!»

Kahvipöytiä oli katettu kamareihin ja piharakennuksen suureen saliin. Nuoren väen mukana oli tullut naapurien isäntiä ja emäntiäkin kihlajaisiin. Eenokki-isäntä kulki huoneesta huoneeseen ja selitteli:

»Tervetulloo, nuapurit... Eehän tässä nyt oo tarjottavana kun kahvikuppi, mutta ryypätäänpä se nyt vanhimma tyttären ja tämä maisteri kihlajaisia. Suappahan nyt nuoret saman tein pyörähtee juhannusillan kunniaks.»

Pentti oli sattunut nukahtamaan sänkyynsä ja herännyt unenpöppöroisenä ja kysellyt, onko taas juhannustanssit, kun on niin paljon vieraita. Aada oli koettanut selittää mahdollisimman sopivasti pojulle, että Hirmu-maisterista nyt

tulee hänelle ihan oikea iso veli. Pentti oli kapais-
sut etsimään maisteria, ja kun tämä ei huomannut
häntä aivan heti, vaikka hän koetti ottaa
maisteria kädestäkin, sanoi viimein Pentti:

»Tokko sinä huomaat minua nyt enää ollen-
kaan?»

»Pojukulta!»

Hirmu-maisteri otti Pentin syliinsä ja suuteli
poskelle.

»Pidätkö sinä nyt isosta veljestä?»

»Pidän.»

Ympärilläolijat hymyilivät kunnioittavasti isole-
le ja pienelle veljelle.

IX

Kihlajaiset ja juhannusilta. Ne taitavat sopia hyvin yhteen. Muuten juhannusilta on täynnä pientä surumielisyyttä ja sanatonta kaipausta, mutta kihlajaisten ilo, jos sellaista sattuu, kohottaa vähän tunnelmaa. Juhannusyön ja juhannusillan välillä on pitkän pitkä, korkea päivä, ja edellinen yö kesän korkeimpana hetkenä tuntuu olevan jo hyvän matkan päässä. Se yö ja sen riemut eivät tule enää koskaan takaisin, ja on niin kovin pitkältä seuraavaan juhannusyöhön. Mikäpä tietää, kuka silloin on enää olemassa, ja jos on, niin onko enää mitään sellaista kuin on ollut.

Sellainen tunnelma on juhannusillalla, ja niin oli nytkin Tuomaisen tuvassa, jossa viimeöinen taitava soittaja viritteli säveliä ja parit pyörähtelivät. Tanssittiin Tuomaisen vanhimman tyttären kihlajaisia, ja väliajoilla koetti ilo poreilla ja kohosikin juuri näiden kihlajaisten takia, mutta juhannusyö vain pysyi takana.

Kihlautuneet tanssivat itsekin, onnellisina, muita huomaamatta, ja ihmisistä näytti, ettei kaiketi kestäisi kauan nuoremman tyttären kihlajaisiin. Kovinpa ne olivat aina vain yhdessä sen lyhyemmän maisterin kanssa.

Katsottiin emäntää ja isäntääkin, jotka nyt olivat kunniansa kukkuloilla, kun tyttäret olivat onnistuneet saamaan sellaisia sulhasia. Muuttamat kadehtivat, toiset iloitsivat.

Moonin käsi veti lähemmäksi Murua, joka notkeasti seurasi tanssittajaansa, mutta jonka po-vea tuska pyrki viiltelemään. Kovin kummallista oli elämä. Tänään saattoi jotakuta pilkata, ja huomenna jo voisi pilkkaamaansa seurata vaikka kuolemaan. Niinpä tuntui siskokin voivan tehdä, vaikkapa hänen pilkkansa oli vain riehakkaa leikkiä. Nauranut hänkin oli tuolle, joka tuossa pyöritteli häntä, ja jos olisi kuka sanonut, että parin päivän perästä sinä tyttö itket niitä naurujasi, niin eipä olisi uskonut. Nauraen hän oli leikkiin ryhtynyt ja itkien taisi lopettaa.

»Mennään, Mooni, kävelemään.»

Pihatiellä oli katselijoita, jotka kuiskuttelivat melkein ääneen: »Milloinkahan tuon parin kihlajaisia tanssitaan? Jopa sattui korkeat kosijat Tuomaisen tyttärille.»

Aada tunsu punan läikähävän poskilleen. Huo-

masipa sen Moonikin, ja kun päästiin näkyvistä, veti hän Murun lähemmäksi.

»Mitä sinä olet niin surullinen?» kysyi Mooni hiljaa.

»Kyllä sinä sen tiedät», vastasi Muru vielä hiljempää.

»Tiedätkös sinä, mitä minä tunsin päivällä, kun näytit alkavan uupua uidessasi?»

Kävelijät olivat joutuneet hämärälle metsätielle, ja Muru pysähtyi ja katseli surullisilla silmillään Moonia tutkivasti.

»Jos sinä olisit alkanut upota, olisin minäkin tullut mukaasi.»

He eivät olleet vielä kertaakaan suudelleet, mutta nyt tuntuivat huulet juottuvan toisiinsa kuin erottumattomat.

Viimein ne erottuivat, ja Murun ripsien raosta vierähtelivät kirkkaat pisarat.

»Nämä päivät ja yöt jäävät nyt minulle ainoaksi, mitä kannattaa ajatella ja muistella», sanoi hän.

»Etkö sitten välitä, että niitä päiviä ja öitä jatketaan enää?»

»Ehkäpä sinä et välitä . . .»

»Kuulehan, Muru . . . minä pääsin äsken oikein selvyYTEEN itsestäni. Oletpa sinä ollut ihmeellinen velho. En minä voi sinua enää jättää milloinkaan.»

Muru kääntyi katsomaan tummaa sineä päilyvillä kyyneleisillä silmillään.

»Voinkohan minä sitä uskoa?»

»Pianpa sen tulet näkemään, että voit. Minä jään nyt tänne koko kesäksi ja puhun asiasta vanhemillesi.»

Murun käsivarret kiertyivät tukehduttavina Moonin kaulaan, ja kun he kääntyivät pihaan, säteili taas vallaton veitikka niistä silmistä, jotka olivat eniten pehmitelleet Mooni-paran.

»Tiedätkös, minkälaisia meistä salojen tytöistä useimmat ovat. Meillä on vain yhden kerran täläistä, ja jos sattuu jollekin kohtalon langat niin kiertymään, ettei saa pitää sitä ensimmäistä, niin sen luona on kuitenkin ajatuksissaan viimeiseen loppuun.»

Nytpä pihamaalla katselijat saivat nähdä niin kauniin hymyn ja onnellisen silmäparin lyhyemmän maisterin rinnalla, että tiesivät asian olevan selvän. Haitarimies aloitti tuvassa riehakan polkan, ja sitä mentiin tanssimaan joukolla ikäänkuin tämän parin kunniaksi.

Hinta 20 mk.

Suom. kaunok. 1.
Korhonen

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 0618

X

